

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co
letoletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate,
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-I Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

Pričakovanje

Prav za prav živimo v vednem pričakovanju! Najprej v pričakovanju mnogih malih stvari, ki bi pa po naših mislih mogle vendar veliko doprinesti k naši sreči: eden pričakuje ljubezni ljubljene bitja, drugi dobitka v loteriji, tretji napredovanja v službi, četrti zdravja v svoji bolezn, peti službe in kruha... Človek je edino bitje na zemlji, ki ima bodočnost in ki tudi veruje vanjo tako trdno, da že svojo sedanost uravnava in usmerja po pričakovanjih na bodočnost. Duhovnost v človeku se kajpada ne more zadovoljiti zgolj s hrepenenjem po snovnih dobrinah. Večno se ponavlja zgodba o razočaranem človeku, ki je v denarju, v nasladi, v telesnih užitkih iskal zadnji namen in smisel svojemu življenju in končno ves strit in obupan spoznal svojo življenjsko zablodo. Človek želi več in se dviga višje v svojih zahtevah: hrepeni po dobroti, po pravičnosti, po resnici in lepoti... Tudi tukaj doživlja razočaranja. Še preden morda doseže njegovo življenje zenit, dozori v njem spoznanje, da dobrota in pravica na zemlji ne odneseja vselej zmage, da se resnice svet boji in se ji izmika in da je lepota nekaj, kar samo slutimo in po njej hrepenimo, nikdar pa vse ne objamemo.

Toda kljub temu v človeškem rodu ne ugasne ideja o dobroti, pravici, resnici, lepoti... Ostaja nam ideal, v katerega verujemo in z vso dušo po njem hrepenimo. Celo kdor nad tem idealom obupa, spričuje s svojim obupom, da človeško pričakovanje more in mora biti nasičeno. Kljub razočaranjem naš duh vedno znova zahteva, da mora pravica zmagati, da mora biti dobrota poplačana, iskana resnica najdena in lepota odkrita našim očem. Takšno je pričakovanje človeškega rodu, ki pri nepopolnosti vsega, kar je zemeljsko in tostransko, ne najde v telesnem življenju svojega dopolnjenja in polnega uresničenja, a ga vera in upanje vodita v onostranstvo, ki naj nam odkrije zadnji smisel vseh stvari. Na zemlji živimo kakor v predvorju, kakor v neprestanem ad-ventu — pričakovanju nove stvarnosti, ko bo zlo premagano in bo triumfirala pravica in lepota. To pričakovanje mora biti resnično že zaradi tega, ker ni mogoče, da bi vse človeštvo v vseh časih ostalo prevarano za zadnji smisel življenja. Kristjani najdemo smiselnost svojega pričakovanja potrjeno z božjim razodetjem.

Toda ne le poedinci, tudi svetovna zgodovina pozna leta pričakovanj, ima svoja adventna desetletja. Če pogledamo po Evropi in po svetu, mar ne drhte narodi in pričakovanju velikih reči? Vedno pogostejše se pojavlja misel, da postaja sedanje stanje v svetu nevzdržno in da stojimo ali tik pred strašno katastrofo in splošnim razdejavanjem ali pa da prihaja nov red na zemljo. Tako niti ni mogoče vedno spoznati pravi značaj ljudskega čustvovanja: ali je nek nagonski, priroden strah pred bodočnostjo ali pa je upanje na lepšo bodočnost. Mnogo se govori in piše o prelomu časov in o zorenju nove dobe. Toda, ali niso v vsakem času ljudje prav tako govorili? Ali nima vsak rod prav tako kakor današnji zavesti in vtisa, da z njim nastopa nov vek v zgodovini? Morda je pa v nas tako čustvo- vanje bolj opravičeno, kajti brez težav lahko dokažemo, da se je zrušilo mnogo idealov, ki so še pred veliko vojno zavzemali prva mesta v ljudskem mišljenju.

Če se zamislimo v današnje nastojenje ljud- ske duše, bi mogli reči, da ima bolj malo primesi onega vedrega optimizma, s katerim so bili tako bogato obdarjeni naši predniki. Ljudje ne ve- rujejo več tako hitro v »boljšee čase. Po strašnih udarcih usodne preteklosti se ne udajajo več lahkoverno sanjam o neprestanem napredku, vedno večji sreči, o vedno večjem blagostanju. Vidimo pač vedno večji tehnični napredek, po- rast civilizacije, toda pojavlja se dvom, da bi vse to tudi večalo našo življenjsko srečo. Z dru- gim besedami: nismo več brezpogojni pristaši onih idealistov in zanesenjakov, ki so verjeli v človekovo samoodrešenje, in onih utopistov, ki so upali, da bo tehnični napredek odrešil člo- večstvo vse življenjske nevolje. Kako naj bi pre- zrl, da v mnogih bistvenih življenjskih pogojih človeški rod v teku stoletij ni prav nič napredo- val! Mučijo nas iste težave, iste zablode, uda- jamo se istim zločinom kakor ob viru človeške zgodovine. Zavist, sovraštvo, vojne, lakota in bo- lezni polnijo slejkoprej strani naše zgodovine. Civilizacija nam je res napravila velike usluge, trudi se, da nam olepša življenje in nam odvza- me trpljenje in težave. Toda po drugi strani nas je neznansko pomehkužila, napravila nas je ranljive in občutljive ter zaverovane v nešteto skrbi, kako ohraniti to bomo življenje. Teh muk in skrbi preprosti, primitivni narodi niso po- znali in jih še danes ne poznajo. Podlegamo duševnim in telesnim boleznim, ki so posledica civilizacije in ki odtehtajo ono, kar sta higiena in vzgoja izboljšali. Ko bi se mogli vsaj s tem ponasati, da je človek postal boljši, plemen- tejši! Kot pred deset tisoč leti ali pred dva tisoč leti se tudi danes dviga v nebo krik nedolžnih, ki so postali žrtve strasti in sovraštva, še tudi danes teče človeška kri v potokih, propadajo milijoni ljudi v revščini in zapuščenosti, kvarijo zločini imenitnikov in siromakov srca in duše nedolžnih otrok. Še tudi danes zmaguje laž in nasilje nad resnico in pravico. Spomnimo se na nečloveške grozovitosti boljševizma v Rusiji in kjerkoli je prišel do oblasti; pomislimo na stra- hote španske državljanske vojne ali vojnega pohoda Japoncev na Kitajsko. Minilo ni niti 20 let od svetovne vojne, pa smo prav včeraj brali, da so v letu 1937 države izdale za vojne priprave trikrat več kakor tik pred svetovnim klanjem...

Zato se ne čudimo, če marsikje primanjkuje življenjskega optimizma. Mnogim človeško de- janje in nehanje sploh ne pomenja drugega kakor brezsmiselno tavanje, ki bi mu bilo treba čim prej napraviti konec. Zdi se jim, da se človeštvo vrti v brezkonnem, začaranem krogu, iz kate- rega ni izhoda.

In vendar to ne more biti. Zgodovina, ki bi se večno sama v sebi ponavljala, bi končno mo- rala zaiti v brezdušno, živalsko životarjenje, brez vzgona in cilja. Brezciljno življenje mora okameneti, otrpniti. Takšno pa človeško življe- nje ni, čeprav je masivni videz, kakor da se rod za rodom suče v istem krogu. Paralelno z na-

Razmerje med USA in Japonsko napeto

Pripravlja se demonstrativen odhod ameriškega brodogoja v kitajske vode

London, 18. decembra. AA. DNB: Roosevelt je imel sestanek z admiralom Lihjem. Odhod admi- rala v kitajske vode je zelo pomemben. Poučeni krogi trde, da je potrebnih samo nekaj ur, da se zbere vse ameriške brodogoje in da žez Tih Ocean krene v kitajske vode z večjimi zalogami goriva, hrane in streliva. Demonstracija ameriškega bro- dogoja bi naj bila čisto ameriška zadeva, ker je ameriško javno mnenje proti kakemu skupnemu nastopu. Velika Britanija bi naj postopala na svojo pest, ker so angleški interesi v južni Kitajski v večji nevarnosti kot pa ameriški.

Admiral Lih je po sestanku z Rooseveltom rekel časnikarjem:

Položaj zaradi potopitve ameriške topničarke »Paney« je napet. Admiral je še dodal, da so vse vojne ladje pripravljene, da odplujejo v kitajske vode, posebno tiste, ki so tam najbolj potrebne.

Drugi protest Amerike

Ameriški poslanik je izročil v japonskem zu- nanjem ministrstvu drugo protestno noto zaradi potopitve ameriške topničarke »Panay«. Ta nota je bila sestavljena zaradi izida preiskave, po za- slišanju poveljnika potopljene topničarke in prič. Ugotovilo se je, da so Japonci po bombardiranju topničarke otvorili še strojniški ogenj ter ranili mnogo mornarjev tedaj, ko se je topničarka že potapljala. Prva ameriška protestna nota tega de- jstva še ni upoštevala.

Francija na strani Anglije

Francoski veleposlanik Corbin je danes obis- kal zunanjega ministra Edena in se pogovarjal z

njim o položaju na Daljnem vzhodu. Rekel mu je, da je Francija tudi v teh, kakor v vseh drugih vprašanjih, zvesto na strani velike Britanije.

Oborožitveni načrt Amerike

Washington, 18. decembra. AA. DNB: Včeraj so poslanci zbornice izročili proračun mornariške- ga ministrstva za prihodnje leto. Izdatki so prora- čunani s 565 milijoni dolarjev, kar pomeni 47 milijonov več kakor lani. Predsednik Roosevelt je dal svoj pristanek za ta znesek, da na ta način omogoči gradnjo še dveh linijskih ladij. Razen tega bodo prihodnje leto gradili 27 križark po 5000 ton, osem rušilcev, šest podmornic in več pomožnih la- dij. Ker sta obe linijski ladji že v delu, bo štela ameriška mornarica z njimi vred prihodnje leto štiri linijske ladje po 35.000 ton. Pravijo, da bodo to število po prihodnjem sestanku poslanske zbor- nice po vsej priliki še povečali. Stroški za vsako linijsko ladjo znašajo okrog 60 milijonov dolarjev.

Japonska odredila novo preiskavo

Japonske pomorske oblasti so odredile novo preiskavo o potopitvi ameriški topničarke Paney. Pravijo, da je japonska vlada odredila to novo pre- iskavo na podlagi izjav rešenih mornarjev in oseb topničarke Paney in drugih ameriških potopljenih ladij. Kakor je znano, so rešeni mornarji izjavili, da so Japonci streljali na ladjo »Paney«, še preden so jo potopili, s strojnimi.

Proglas nove „samostojne“ kitajske vlade

Tokio, 18. dec. AA. (Havas.) Agencija Domej poroča, da se bo nova vlada v Pejpingu obrnila na tuje sile, da jo priznajo. Kitajska vlada jim bo pojasnila, da se bo v mednarodnih odnosih ravnala po načelih:

1) dobre sosesčine in 2) morale, kakršno poj- mujejo v Aziji.

Nova kitajska vlada želi stopiti v prijateljs- ke stike predvsem z Japonsko, Manžukuom, Nemčijo in Italijo, ki jo bodo po vsej priliki brez odlašanja priznale. Pejpingška vlada bo s svoje strani priznala vse pravice državljanov dežel, ki so pristopile k protikomunistični zvezi. Nova vlada bo skušala obnoviti dobre odnose tudi z drugimi državami, čeprav računa s tem, da jo bodo šele kasneje priznale. Sicer pa bo pejpingška vlada zahtevala od kitajskih zastopni- kov v tujini, naj izjavijo, da bodo samo njo priznavali.

Sovjeti zaprli 7 Japoncev

Japonski zunanji minister Hirota je včeraj izročil sovjetskemu poslaniku noto, v kateri pro- testira proti aretaciji sedmih Japoncev. Nota na- vaja, da so ti Japonci, ki jih dolže volunstva in drugih kaznivih dejanj, že več mesecev v za- porih v Vladivostoku in v zaporih na severnih delih Sahalinskega otoka. Japonski zunanji mi- nister zahteva v noti, naj sovjetska vlada takoj izpusti prijete Japonce in hitro kaznuje od- govorne sovjetske uradnike.

Kako si sovjeti zamišljajo „samostojnost in svobodo“ Kitajcev

Po poročilu agencije Domej je pravkar ime- novani sovjetski poslanik na Kitajskem, ki je 15. t. m. prispel na svoje mesto, izročil maršalu Cangkajšku naslednje predloge:

1) Zaradi zavlačevanja odpora proti Japon- cem naj se sedanja kitajska vlada izpremeni v režim ljudske fronte in naj polovico svojih članov nadomesti s sovjets- kimi častniki in uradniki;

videz fatalnim življenjem teče še drugo, ne- skončno bogato človeško življenje, ki veruje v ideale, ki so v ljudski duši, ki se razširja in na- preduje. Kaj vidimo? Nobena kriza človeštva do sedaj ni bila smrtna in tudi kriza naših dni ne nosi v sebi smrtne klice. Kljub vsemu moremo reči, da človeštvo napreduje!

Ali mar ni napredek, če so se naši pogledi razširili na ves svet in če smo si danes ustvarili sredstva, da moremo ustvarjati in oblikovati enotno duševnost vsega sveta? Ali ni napredek, če s trpljenjem ruskega ali španskega ali kitaj- skega naroda sočustvuje ves svet? Res se do- gajajo lopovščine in zločini tu in tam. Toda na- predek je v tem, da jih obsoja lokalno ves kul- turni svet. Humanizem ni več egotizem na biblioteko kakega arhivarja, ampak postaja last vsega sveta. Materializem in materialistični na- por hoče sicer cinčno smesiti pomembnost du- hovnih vrednot, toda mora že danes računati prav s temi duhovnimi vrednotami in se z njimi boriti na življenje in smrt. In to je velik napre- dek. Kdo še kaj danes da na materialistični de- terminizem! Zavest človeške socialne skupnosti je vse večja. Tudi najtrši kapitalist in sebičnej- ne more biti več brezbržen za socialni položaj svojega delavca. Gotovo je napredek, ako sle- bernemu med nami vesoljni svet služi s svojimi pozitivnimi vrednotami, z vsemi svojimi dogn-

nji. Tako si postajamo sicer estivi svoje revs- čine, pa tudi bratstva, usodne skupnosti in tudi svoje veličine. Sedaj vemo, da imajo vsi narodi svoje vidce in preroke in da je največji med njimi sam božji Sin, ki je vsem narodom za vse čase nakazal pravo pot in cilj človeškemu živ- ljenju. Ako je na svetu še vedno toliko zla, spo- znavamo, da je vzrok v tem, ker se mnogi no- čejo držati prave poti. Kljub modernemu bar- barstvu, v katerega peha človeštvo materialisti- čni komunizem, kljub modernemu suženjstvu, ki ga uvajata boljševizem in kapitalizem, po- staja pojem človeške osebnosti vedno bolj čist in zahteva po njenem dostojanstvu in pravicah vedno glasnejša. Tudi sedanja kriza, ki poteka iz kolektivizma, ne bo mogla tega razvoja usta- viti. In to je velika zmaga krščanstva in velik napredek.

Še in še bi mogli naštevati znamenja, ki kažejo na resničen napredek človeštva. V ta na- predek iskreno verujemo. Verujemo tudi to, da 350 milijard, ki so bile v letošnjem letu izdane za oboroževanje, ne bo služilo vojni, temveč na svoj način miru. Kar je na človeštvo nepopol- nega, bo nepopolno ostalo. Zlo bo ostalo do kon- ca dni na zemlji. Kljub temu pa pričakovanje človeštva ni zamen in njegov advent pomenja zorenje in pot za ciljem, ki mu je od vseh časov od Stvarnika določen.

Indokini in proti Honkongu. Pred britanskim opo- riščem na kitajski meji je na tisoče beguncev, ve- činoma premožnih ljudi iz Kantona, ki bi se radi rešili v Honkong. Britanske oblasti spuščajo samo posameznike v koncepcijo ter je bilo v teku več- rajšnjega dne sprejetih vsega 100 oseb, medtem ko ostali čakajo, da pridejo na vrsto. Obstoja velika nevarnost, da bodo množice kitajskega prebival- stva vdrle v britansko koncepcijo ter s tem ogrozile njeno varnost. Zjutraj še ni bilo mogoče zvedeti, kdaj nameravajo izvršiti Japonci nov sunek. Brez dvoma pa bodo Japonci v najkrajšem času pričeli z novo ofenzivo, kajti na morju se opažajo številne japonske transportne in vojne ladje. Japonska le- tala neprestano krožijo nad okolico Kantona ter proučujejo kraje, kjer bodo izkrcali nove čete za ofenzivo na Kanton. Trdi se, da je maršal Čang-

Zakaj Japonska sili na Kita'sho

Kitajski poslanik v Pragi dr. Lone Liang je imel te dni v Liberu predavanju, v katerem je pojasnil gospodarske vzroke, zakaj sili Japonska na Kitajsko. Navedel je prav zanimive podatke:

Premoga je v kitajski zemlji sedaj okoli 250 milijard ton; od teh je pet devetin v severnih po- krajinah. Mandžurija ima le malo premoga. Letna proizvodnja premoga je bila l. 1933 28,7 milij. ton; od teh pa je bilo 4 devetine pridelanih v severnih pokrajinah.

Železa ima etara Kitajske 1,1 milijardo ton. Pet edmin te zaloge je v Mandžuriji, ena dese- tina pa v severni kitajski pokrajini Hopeji. Če bodo Japonci dokončno osvojili severno Kitajsko, potem bodo mogli predelovati mandžursko železno rudo s severno-kitajskim premogom.

Glede bombaža pa se je Kitajski v zadnjem času dvignila na stopnjo tretje pridelovalne države sveta. Če merimo po ceni, gre polovica kitajskega bombaža na Japonsko; druga odjemalka pa je Nemčija. Japonska si hoče zagotoviti vse kitajski pridelke bombaža, zlasti ker prav zdaj Kitajci na obširno zasajajo bombaž. Japonska pa potrebuje bombaž z svoje malovredne izdelke, s katerimi preplavlja svet. Potem bi Japonska ne bila več odvisna od bombažnih dobav Severne Amerike in britanske Indije, kar je važno tudi za primer vojne. Japonska bi povrh tega še ohromila Kitajsko bom- bažno industrijo, ki je že l. 1933 imela nad 3 mi- lijone vreten. Kitajski je tedaj že pričela močno konkurirati Japonski ne samo na svojem lastnem ozemlju, temveč tudi v deželah južnega morja. Po- leg treh milijonov kitajskih vreten pa je bilo na kitajskem ozemlju l. 1933 tudi 2 milijona japonskih vreten. (V Češkoslovaški je sedaj trenutno v obratu okoli 4 milijone vreten.)

Središče kitajskega železniškega omrežja je Peking, kjer se etakeja vse železniške proge. Kdor obvlada železniško omrežje, je navadno tudi go- spodar vse države.

Ob odhodu Delbosa iz Prage

Ponovno potrjeno prijateljstvo med ČSR in Francijo

Praga, 18. decembra. AA. (Havas.) V govoru, ki ga je imel pred francoskimi, češkoslovaškimi in tujimi novinarji v navzočnosti češkoslovaškega zunanjega ministra Krofta v francoskem posla- ništvu je minister Delbos izjavil tole:

S češkoslovaškimi državniki sem imel ko- ristne in prijateljske razgovore. Imel sem veliko čast, da govorim tudi z dr. Benešem. Poleg tega sem se razgovarjal s predsednikom vlade Hoščo, ki je državnik sijajnega duha, in pa s svojim to- varšem in prijateljem Krofto, ki je znan po svoji daljnovidnosti. Govorili smo o vseh vprašanjih, katera zanimajo obe naši deželi, in pa o vprašanjih splošnega mira. Smatram za potrebno, da naglasim, da ostane temeljna politika Francije in Češkoslovaške — prepričan sem, da soglašata češkoslovaška vlada in moj prijatelj Krofta, ki je tu navzoč, z mojimi besedami — tudi vnaprej na

istih osnovah in z istimi ideali. Imamo zaupanje v Društvo narodov in želimo hkratu, naj bi po- večalo svojo avtoriteto. Želimo doseči pomiritev in sporazum z vsemi deželami, ne glede na nji- hove režime in ideale. To je na kratko naša po- litika. V tem smislu smo ugotovili, da soglašamo v vseh mednarodnih vprašanjih.

Češkoslovaški zunanji minister Krofta se je nato zahvalil Delbosu za njegovo prijateljsko be- sede in je pristavil:

Z Delbosom smo se sporazumeli v vseh vpra- šanjih. Da izrazim čustva in naziranje svoje vla- de, zadošča, da ponovim Delbosove besede. Prista- viti hočem le, da govore mnogo o neki spremembi naše politike. Po teh napačnih poročilih, naj bi bili voljni zapustiti kolektivno varnost in se zavzemati za način dvostranskih paktov. Vedno so pa obsto- jali dvostranski in kolektivni pakti. Z Nemčijo, imamo mnoge dvostranske pogodbe, ne le teh- nične pogodbe o železnih ali letalstvu na primer. Imamo z njo tudi dvostranski pakt o razsodišču, ki sta ga obe državi podpisali v Locarnu 1925. Tudi če bi jutri podpisali novo pogodbo, ne pomeni, da izpremenimo svojo zunanjo politiko, ker morajo biti vse dvostranske pogodbe v skladu s paktom Zveze narodov in z načelom mednarodne vzajem- nosti. Zaradi teh rešitev nas nihče ne more obto- žiti, da odstopamo od načel, ki so osnova naše po- litike. Delbos je malo prej naglasil, da njegov obisk ni bil potreben za to, da bi se pri nas infor- miral ali z nami soglašal. To je točno in zato še bolj cenimo njegov obisk.

Delbos je odpotoval ob 12.20 s posebnim vla- kom v Pariz. Pri odhodu so bile še veličastnejše manifestacije, kakor pri njegovem prihodu. Delbos je z obmejne postaje poslal predsedniku republike dr. Benešu in zunanjemu ministru Kroftu brzojav- ke, v katerih se jima zahvaljuje za sprejem. Ob- enem naglašal, da bosta Francija in Češkoslovaška ostali tudi v bodoče s svojimi interesi tesno zdru- ženi in da bodo gojili druga proti drugi bratska čustva.

Dunajska vremenska napoved: negotovo.

Zagrebska vremenska napoved: deževno in nestalno.

Zemunska vremenska napoved: postalo bo še bolj hladno. Vreme bo oblačno, od časa do časa dež, ponekod s anegom, zlasti v goratih predelih.

Drin.

Od nedelje — do nedelje

Najvažnejši dogodek mednarodne politike v preteklem tednu je obisk francoskega zunanjega ministra Delbosa v Pragi. S tem obiskom je potovanje predstavnik francoske vlade po Evropi zaključeno in je treba zdaj čakati na rezultate, ki jih je, oziroma jih bo to potovanje rodilo.

Ob obisku v Pragi so se vezji med Francijo in Češkoslovaško še bolj utrdile, obenem pa so francoski in češkoslovaški državniki v popolnem medsebojnem sporazumu poudarili svoje resne želje in stremeljenja, da bi se izboljšali odnosi tako z Nemčijo kakor z Madžarsko in z drugimi državami, ki pridejo v poštev pri ureditvi srednje Evrope in splošnem pomirjenju sveta, ne da bi pripadale bloku demokratičnih držav. Kolike praktične važnosti so ti sklepi in te ugotovitve, se bo pokazalo v doglednem času. Zaenkrat pa je potovanje gospoda Delbosa rodilo konkretne rezultate, kar se tiče trgovinskih odnosov Francije s Poljsko, Romunijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki doslej niso imele od trgovinskih pogodb s Francijo toliko dobička, kakor so ga imele in morejo pričakovati od svoje velike zaveznice. Poslej pa je Francija zagotovila Poljski in državam Male zveze ugodnosti, ki bodo gotovo povečale izvoz v francosko republiko in s tem mnogo pripomogle k še tesnejšemu prijateljskemu stiku s francosko demokracijo, najmočnejšo varhino obstoječega reda in miru na naši celini.

Zelo opasno pa se razvija položaj na Daljnem vzhodu, kjer sovražnosti med Japonsko in Kitajsko trajajo skoraj že pol leta in zavzemajo vedno večji obseg. Toda ker pa so japonski letalci pri obstreljevanju Nankinga na reki Jangce obstreljevali angleške vojne ladje in potopili ameriško topničarko »Paney«, je prišlo med Japonsko na eni strani in Ameriko na drugi strani do resnega spora, ki še danes ni poravnani, dasi je Japonska zagotovila, da bo poravnala vso škodo in dala Angliji oziroma Ameriki polno zadoščenje za napad, ki ga je zakrivilo vrhovno poveljstvo japonske armade na severni Kitajski. Do nedavna je se izogledalo, da se bo zadeva poravnala mirno, toda v zadnjem hipu se je položaj znatno poslabšal.

Toda istočasno pa se Angleži zelo vznemirili, ker so kitajski otoki pred njihovo kolonijo Hongkong zasedeni od japonske armade, ki hoče mimo Hongkonga kreniti na Kanton in ga zavzeti. Ker obenem stoji na severu na straži sovjetska Rusija, je postal na Daljnem vzhodu jako nevaren položaj, ki seveda ogroža mir tudi v Evropi. Saj je danes že popolnoma očitno, da ima Japonska oporo v Italiji in Nemčiji, ki ji bo gotovo posegli vmes, če bi bila Japonska na svojem bojnem pohodu ogrožena od Anglije in Amerike.

Treje važno dejstvo v mednarodni politiki je izstop Italije iz Zveze narodov.

To je pa precej usodnega pomena za mednarodno politiko, ker so Angleži po posredovanju lorda Halifaxa v Berlinu unali, da se bo Nemčija povrnila v Zvezo narodov, da bi se tam obravnavalo in, če moroče, tudi ugodno rešilo vprašanje vrnitve nekaterih kolonij, ki jih je morala Nemčija po svojem porazu leta 1918 odstopiti zmagovalcem. To unanije je zdaj splavalo po vodi in ker nikakor ni verjetno, da bi se Franciji in Angliji posrečilo ločiti Nemčijo od Italije, je mednarodna politična kriza kljub potovanju g. Delbosa postala še hušja in se je mednarodni položaj še bolj zapletel.

Španska državljanska vojna je zadnji čas pred ostalimi dogodki stopila nekoliko v ozadje, bo pa kmalu spet stala v osrednjem mednarodne politike, ker se pripravljajo odločilni spopadi med rdečo Španijo in Španijo generala Franco, ki je končal vse priprave za ofenzivo v smeri proti Madridu. Rdeča vlada skuša to ofenzivo streti z napadom na Teruel, da bi prebila Francovo fronto in mu tako onemogočila, da pretrga zvezo med Valencijo in Katalonijo. Boji pri Teruelu se vršijo naprej in je njihov izid še negotov.

Sričo tega ne more pač noben razsoden človek biti v dvomu da je zunanja politika sedanje jugoslovanske vlade pravilna in da je treba odpraviti njena prizadevanja, da bi ostala naša država, kolikor le možno, zasiprana pred dovodki, ki grozijo Evropi, ako ne bodo velesile kljub vsem ostrim nasprotjem prišlo do spoznanja, da je treba uvidenosti in sporazuma ter prijateljske poravnave obstoječih sporov, da se obvaruje Evropa najhujšega, kar bi se ji moglo zgoditi, namreč druge svetovne vojne.

Drobne klice

podobne glivicam povzročajo — kot so dognala biološka raziskavanja — srbže, prhljai in izpadanje las. Ta ugotovitev je naša tako praktično uporabo pri Trilysinu. **KER GRE TRILYSIN VEDNO VZPOREDNO Z VEDO.** Trilysinu se sedaj dodaja posebna sestavina ki oprošča teme in lasa teh nadleg, ki stalno ogrožajo Vaše lase. Trilysin je zato še bolj učinkovito in popolneše biološko sredstvo, ki krepi, lača in ohranja Vaše lase zdrave, odpravlja prhljai in preprečuje izpadanje las.

Najvažnejše zadeve Celja

Belgrad, 18. decembra. m. Kakor smo že poročali, je dopotoval v prestolnico celjsko župan, ki je v zadevah celjske mestne občine posredoval pri raznih ministrstvih. Med drugim ga je sprejel notranji minister dr. Korošec, kateremu je poročal o splošnih zadevah celjske mestne občine. Notranji minister je g. Miheliču obljubil vso svojo podporo. Dalje ga je sprejel gradbeni minister, pri katerem je g. Mihelič posredoval zaradi nove justične palače v Celju. Tudi pravosodni minister je z zanimanjem poslušal g. Miheliča, ki mu je predložil nevezdržno stanje sodnega postopka, takozvane Grofije, ki se še samo od sebe ruši in je podprto s tramovjem. Predložil mu je tudi fotografiske posnetke, ki zelo nazorno prikazujejo, da sodna palača naravnost kriči po obnovitvi. Pravosodni minister je pokazal razumevanje za to perečo vprašanje in je dejal, da si bo o priliki ogledal in se prepričal na lastne oči o razmerah na okroženem sodišču v Celju. G. Mihelič je posredoval tudi pri poštnem ministru v zadevi avtomatične telefonske uprave. Ker misli celjska mestna občina zgraditi tudi stadion za vsa tamošnja športna društva, je celjski župan obiskal tudi ministra za telesno vzgojo naroda. Naprosil ga je za denarno podporo.

Belgrad, 18. dec. m. Prometni minister je ponovno dovolil polovično vožnjo obiskovalcem razstavljakev bratov Subicev v Narodni galeriji.

Za največji domači dogodek tega tedna moramo smatrati občinske volitve v 16 občinah v Sloveniji. Volitve so bile tako po visoki volilni udeležbi kakor tudi po enotnem glasovanju večine volivcev kar vesel dogodek. Saj dokazujejo, da bomo Slovenci navsezadnje morda le še dostopni za tako potrebno enotnost. Vseh volilnih upravičencev v teh 16 občinah je bilo 10.137, volitev pa se je udeležilo 7469 ali 73,68%, kar je vsekakor veliko, zlasti še, ako upoštevamo, da je bilo vreme izredno slabo. Za liste, ki so se potegovala za vodstvo v občinah pod imenom JRZ, je glasovalo 6347 ali 85% oddanih glasov, na drugo stran pa se je odločilo 1122 volivcev ali 15%. JNS, ki hoče biti najmočnejša opozicijska stranka in ima tudi v sedanjem parlamentu in vseh njegovih odborih najbolj vihravo beselo, ni nikjer prišla na beli dan. Volitve so minule, kakor da te opozicijske stranke ni. Pa je med ljudmi res ni, dasi ima po nekaterih mestih še svoje pisarne in odbore. To bo pa imela, dokler bo kaj hegemonije v državi in denarja za take potkuse. Da bi neprijetno sliko malo popravilo, je »Jutro« v svoji običajni lažnjivosti listu JRZ v Smartnem pri Tušnju jadrno kar meni nič tebi nič proglasilo za JNS. Novi župan pa je takoj posegel vmes in zaključil JNS s tem, da je izjavil, da novi občinski odbor z JRZ še v sorodu ne mara biti. Tako se je zopet izkazalo, kako strašno rado bi »Jutro« prikloilo jns-arsko politično sušo.

V ponedeljek so v Zagrebu z vso častjo pokopali našega dr. Antona Bauerja. Pogreb je bil res veličasten, zlasti močno so nastopile križarske skupine, ki so bile v sprejemu močno zastopane in so med potjo ne meneč se za radovedni špalir z obeh strani zbrano molile rožni venec. Pogreb je pokazal, kolikšno čast Hrvatje dajo zastopniku katoliške cerkve, pokazal pa je tudi, da je novi katoliški val tudi med nje že močno prodril in je danes že vpliven kvas vseh množic.

V Belgradu obravnavajo novi proračun. Sedaj je še pred finančnim odborom skupščine, nato bo prišel pred senatni finančni odbor, nato pred skupščino in slednjič pred senat. Pred skupščinskim finančnim odborom je bil v načelu že sprejet, sprejel je bil tudi proračun pravosodnega ministrstva. Po razpoloženju med poslanci in senatorji moremo sklepati, da bo v vseh prej navedenih stopnjah sprejet v neizpremenjeni obliki.

Na svojem potovanju po Evropi je tudi Belgrad obiskal francoski zunanji minister Yvon Delbos. Ob tej priliki sta z našim zunanjim ministrom in predsednikom vlade dr. Stojadinovičem potrdila stare zveze in prijateljstva med Jugoslavijo in Francijo. Več o tem potovanju v pregledu zunanje politike.

Na Jesenicah je 80 delavcev praznovalo vse časti vreden jubilej: po 40, nekateri celo do 60 let, so zaposleni v jesenjski železarski industriji, ki je danes združena v KID. To so najbolj ponosne priče naše podjetnosti in vsega našega pota do tehnične izpopolnitve. Obenem pa nam taki morejo biti tudi zgled zvestobe, vestnega dela in močnega značaja. Vse življenje držati se istega dela in se samo v enem poklicu izpopolnjevati — to je čela, ki more v nekaj rodovih prinesiti lepe sadove. Vsekakor taki morejo zaslužiti, da bi se združili kot kaki odlikovanci v posebno društvo, ki naj bi izpolnjevalo poseben zakon o kakih ugodnostih zanje, kakor se združujejo v take namene razni drugi odlikovanci. Njihova družba naj bi se imenovala »Društvo odlikovancev z redom poštnih žuljev edine stopnje«, zakonito priznana ugodnost pa naj bi jim bila trajen in pošten kos kruha za pošteno delo in preskrbljena starost.

KINO UNION

Velicestno zgodovinsko filmsko delo prvič predvajano kot zvočni film

BEN HUR

Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 15., 18. in 21. uri

Ob 10.30 matineja po din 2.50 dalje

Izraz „ljudske volje“ v sovjetiji

Kakor znano, so se preteklo nedeljo v sovjetski Rusiji vršile volitve na podlagi splošne in enake volilne pravice. Sovjetsko časopisje je že vse leto z največjim poudarkom pisalo in naznajalo, da bodo to prve svobodne volitve v Uniji ruskih sovjetskih social. republik. Volilni zakon dovoljuje volilno pravico vsakemu ruskemu človeku moškega ali ženskega spola, ki je dovršil 18. leto starosti in ni slaboumen ali se ni pregrešil zoper kazenski zakonik, je bilo v volilne liste vpisanih le 53,4% vsega ruskega prebivalstva, torej 44,6% prebivalstva velike sovjetske Unije ni moglo oziroma ni niti smelo oddati svojega glasu. Pretečna večina teh ljudi, ki sploh niso mogli voliti, pripada inteligenci, tako da se more boljšeški režim ponahati s tem, da so zanj glasovali v velikem številu analfabeti, ki jih je kljub prosvetljenju obstoječega režima v Rusiji še vedno zelo veliko.

Drugič, tudi postavljanje kandidatov nikakor ni bilo svobodno. Kandidature so se mogle postaviti samo po lokalnih sovjetskih organizacijah, ki so črtale vse kandidate, kateri režimu oziroma vladajoči stranki niso bili ljubi. Vsak kandidat je moral in mogel zaradi te revizije biti samo zanesljiv pristav režima in stranke, kolikor so lokalni faktorji stranke to svojo dolžnost izpolnili. Poleg tega pa so poleg lokalnih svetovet, ki so postavljali ali pregledovali ter preruševali in končno sestavljali kandidatne liste, poslovala tudi posebne »specialne komisije«, ki so že predhodno pazile na to, kakšne kandidate bodo ljudje predlagali in so tako v pretežni večini slučajev sploh preprečile, da se ne bi predlagale liste z nezanesljivimi kandidati.

Tretjič, volilni postopek sam ni bil svobodan, ampak je bil vsak volilni upravičenec primoran oddati volilni listek, ki so ga v slučaju nepismenosti izpolnili strankini funkcionarji, v volilno žaro. Volilne komisije pa so strogo pazile, da ne bi kak volivce volilnega lista v celici popravljali, ter so jih v navzočnosti vsakega volivca pogledali in bi bil vsak, ki bi se kaj takega upal, prišel na takozvano črno listo. To se je zelo režimu potrebno zato, ker je v Rusiji veliko ljudi kljub skrajnemu terorju v opoziciji proti Stalinu, in bi se bilo lahko zgodilo, da bi bil kdo v zaupanju v volilni zakon, ki proglašal volitve za svobodne, skušal spremeniti svoj listek v zadnjem trenutku.

Na ta način je bilo kaj lahko, da je Stalinova kandidatna lista dobila 98,8% vseh volilnih upravičencev.

Zanimive so tudi številke, ki jih prinašajo »Times« v polemiki z moskovsko »Pravdo« glede izvoljenih poslancev. Od 1143 poslancev, od kate-

Lani še bajka — letos resnica! Za 200 Din mesečno:

Standard-radio

Ljudski super. 4+1 elektronke, 7 krogov z vsemi najnovejšimi izpopolnitvami radio-tehnike — Nikakršen modni artikel, marveč soliden sprejemnik za dolgo vrsto let!

Generalno zastopstvo za Slovenijo:

RADIO-DOBERLET, d. z o. z., LJUBLJANA, Kongresni trg 8
Podzastopstvo za Maribor: HENRIK ARLATI, Ulica 10. oktobra 4

Dijaki — gostje Nj. Vel. kralja

Belgrad, 18. dec. m. Letos bo v Belgradu posebno slovesno praznovan materinski dan. V okviru tega praznika je Nj. Vel. kralj Peter II. povabil 50 svojih sovrstnikov učencev in učenek petega razreda gimnazije iz vse države, ki bodo na dvoru gostje Nj. Vel. kralja več dni. Iz vsake banovine bosta povabljeni po dva učenca in po dve učenki (odličnjaki in odličnjakinje).

Iz Belgrada je povabljenih 14 učencev in učenek. Nj. Vel. kraljica Marija je povabila s svoje strani 100 siromašnih učencev iz ljudske šole iz Belgrada kot goste na dvoru. Gostje na dvoru bodo obdarovani. Pripravljen je poučen in zabaven program. Po želji belgrajskih meščanov bodo gostje stanovali pri sovrstnikih v Belgradu. V času bivanja si bodo gostje Nj. Vel. kralja ogledali Belgrad in okolice. Vse prireditve in soredne kraljevih gostov so organizirali tovariši v Belgradu. Program bo sledeč:

22. dec. zvečer svečan sprejem na belgrajskem kolodvoru in razdelitev zimskih sukenj in rokavic. Darilo Nj. Vel. kralja Petra II.

23. decembra ob 7 zjutraj bo sestanek v Avto-klubu, ob 8 bo obisk v muzeju Nj. Vis. kneza Pavla, ob 9 bo kino predstava v koloseumu, film »Legen-

da Oplenca« Ob 11 dop. se odpeljejo gostje z vlakom na Oplenac, kjer bodo kosili ob 13 v upravi dvora Nj. Vel. kralja. Ob 3 popoldne se bodo poklonili spominu blagopokojnega kralja Aleksandra. Ob 6 vrnitev v Belgrad. Ob 8 zvečer bo prirejen Sportno nacionalen večer belgrajskega Olimpijskega odbora.

V petek, 24. decembra bodo kraljevi gostje obiskali tovarno čokolade »Sonda«, zoološki vrt, Rdeči križ, tvornico papirja Milana Vape, Avto-klub, park Karadjordje, gasilski dom in narodno gledališče.

V soboto, 25. dec. bodo gostje obiskali vojni muzej kovnice denarja, muzej kneza Pavla ter bodo v kinu »Kazina« prisostvovali telovadnici akademiji, zvečer pa bodo prisostvovali operi in baletu v narodnem gledališču.

V nedeljo, 26. dec. si bodo gostje ogledali aerodrom in gimnazijo kralja Aleksandra. Opoldne pa priredi Nj. vel. kralj Peter II. za svoje goste kosilo v Avto klubu. Po kosilu se bodo gostje odpeljali na slavnost, ki bo na dvoru. V ponedeljek 27. decembra pa se bodo gostje Nj. Vel. kralja in Nj. Vel. kraljice vrnili domov.

Za socialno zavarovanje naših delavcev v Franciji

Belgrad, 18. dec. m. Med drugimi vprašanji, ki sta jih za časa zadnjega bivanja francoskega zunanjega ministra Delbosa v Belgradu razpravljala dr. Stojadinović in Delbos, je bilo tudi vprašanje ratifikacije francosko-jugoslovanske konvencije o socialnem zavarovanju delavcev, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Francijo 29. jul. 1932 in ki jo je naša država ratificirala 11. nov. 1933. Francija te konvencije še danes ni uzakonila ter je radi tega naša vlada to, za naše delavstvo v Franciji važno konvencijo, urgirala. Ta konvencija je sicer

Cetinje, 18. dec. m. Včeraj dopoldne je socialni minister obiskal Cetinje. V teku dneva je obiskal Stari in Novi Bar, kjer je razdelil med prebivalstvo denarno podporo. Jutri se socialni minister odpelje v Podgorico, kjer bo obiskal poplavljen kraj.

Minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Vjekoslav Miletich je danes v spremstvu svojega kabinetnega predstojnika Iva Dominica odpotoval v Novi Sad, kjer bo prisostvoval tekmanu za prvenstvo Zveze slovenskega sokolstva.

Nova jugoslovanska torpedovka

Belgrad, 18. dec. AA. V četrtek, 23. t. m. bodo v Nantes spustili v morje našo novo torpedovko »Beograd«. Novi ladji naše vojne mornarice bo kumovala soproga predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra ga. Stojadinovičeva. Navzoče bodo pri tej svečanosti tudi mnoge druge jugoslovanske in francoske osebnosti. Svečanost bodo prenašale radijske postaje v našem in francoskem jeziku. Od naših osebnosti bodo med drugim navzoči tudi poveljnik vojnega brodograjskega admiral Polić Marjan, belgrajski župan Vlada Lilić, naš kraljevi poslanik v Parizu dr. Božidar Purić in ravnatelj spletske ladjedelnice.

Zvišane plače pri prometnih ustanovah

Belgrad, 18. dec. AA. Na predlog prometnega ministra je ministri svet sprejel sklep o povišanju temeljnih delavskih mezd pri državnih prometnih ustanovah. Po tem sklepu bodo temeljne mezde povišane za približno 10% in veljajo za vse delavce pri državnih prometnih ustanovah od 1. novembra t. l. Kredit za to povišanje je vzet iz presežka dohodkov državnih prometnih ustanov. Zdej zbirajo in urejajo potrebne podatke, da bi mogli povišanje izplačati še pred prazniki.

Tobak za pipo bo cenejši

Belgrad, 18. dec. AA. Uprava državnih monopolov je sklenila znižati dotedanje cene nekaterim tobaknim vrstam. Tako se tobak za pipo — Amerikane — ki so ga prodajali po 150 din za 1 kg, ukine in pride v promet na njegovo mesto nov tobak enake kakovosti z naslovom »tobak za pipo prve vrste«. Zavitek (100 g) tega tobaka bo stal 10 din. En kilogram bo stal na ta način 100 din. Cena bo na ta način znižana za eno tretjino.

Hkratu se ukine dotedanji dunavski tobak, ki so ga prodajali po 100 din za 1 kg. Na njegovo mesto pride v promet nov tobak enake kakovosti z naslovom »tobak za pipo druge vrste«. Zavoj bo stal 1 din (20 g), kar pomeni 50 din za 1 kg. Cena temu tobaku se zniža na ta način za polovico. Te tobačne vrste pridejo v promet v kratkem.

Ker kadilci pri kupovanju vžigalic niso imeli posebne izbire, bo državni monopol prišel v kratkem prodajati novo posebno obliko vžigalic. Izdelovali jih bodo pri nas doma. Na vsaki škatlici bodo etikete z raznimi narodnimi nošami. Škatlica bo stala 1 din.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Potrtega »rca naznanjamo vsem sodnikom tužno vest, da je po dolgi, mučni bolezni v 81. letu starosti, previden s sv. zakramenti, v Bogu umrl naš nad vse dobi, blagi oče in stari oče, gospod

Ivan Novak

katerega smo pokopali ob darovanju sv. maše dne 14. decembra.

Najlepša zahvala gospodu zdravniku dr. Oražmu iz Ribnice, ki je pokojniku v njegovi težki bolezni lajšal nad vse humano muke, kakor tudi vsem ostalim za njihove obiske ter za udeležbo pri pogrebu.

Gorenja vas pri Ribnici, Ljubljana, D. Cleveland, Kirkland Lake, 19. decembra 1937.

Zaljubljeni ostali.

Cevi za vodovod v Suhi krajini

Poročali smo o velikem načrtu za suhokrajinski vodovod, po katerem naj bi bila oskrbovana z zdravim pitno vodo vsa razsežna planota Suhe krajine. Načrt sam je velikanski in bo njegova izvršitev možna v več gradbenih razdobjih, ki bodo trajala precej let. Ker bo vodovod oskrboval vasi, ki leže po zemljepisni legi v kaj različnih višinah, bo razdeljen v tri tako imenovane višinske pase. Voda pa bodo črpali s črpalkami na električni pogon ob izviru Krke pri Zagradcu.

Začetek gradbenih del za vodovod je bil otežen zaradi zlasti s tem, ker s majhnimi sredstvi ni bilo mogoče ničesar začeti, še najmanj pa naročiti najrazličnejše drago gradivo, potrebno za tak vodovod. Če računamo, da je ocenjena vrednost vsega vodovoda na okrog 30.000.000 din, potem moremo razumeti, da so tudi že samo železne cevi za razsežni vodovod draga postavka v proračunu. In v resnici stane samo del najbolj nujno potrebnih železnih cevi nad 1.000.000 din. Cevi pa povzročajo pri gradnji vodovodov še druge preglavice. Zaradi pomanjkanja železa so dobavni roki za nabavo cevi zelo dolgi in zaradi tega čisto trpe gradbena dela pri vodovodih, ker mora delavstvo, ki je že vse pripravilo za polaganje cevi, čakati, da pride pošiljka s cevmi.

V prvem gradbenem razdobju suhokrajinskega vodovoda bo treba zgraditi vsaj toliko najpotrebnejših naprav, da bo voda na razpolago v Ambrusu, torej že na visoki planoti. S tem bo kmotom ob poletni suši prikrajšano najhujše trpljenje;

ne bo jim več treba voziti vodo po strmih klancih iz globoke doline Krke. Delo, ki bo začasno še ostalo, bo olajšano in bo obstojalo le še v razvažanju vode po planoti.

Da bo pa mogoče to doseči, je treba zgraditi vse obsežno zajetje Krke pri Zagradcu, in sicer v tisti velikosti, kakršno bo potrebno potem, ko bo ves vodovod dograjen. Tej napravi ustreza, če bo treba zgraditi zadosti velikih rezervoarjev in čistilnih naprav. Tudi črpalna naprava in strojnica bo morala biti tako velika, kakor če bi bil že ves vodovod dograjen. Vsa ta dela pa že sama po sebi stanejo precejšnje milijone in je zato pomemben vsak prihranek, ki ga je mogoče doseči. Prav pomanjkanje zadostnih sredstev je doslej zaviralo začetek gradbenih del pri suhokrajinskem vodovodu. Banski upravi v Ljubljani pa se je posrečilo, da je vsaj začasno znižala postavko za nabavo cevi. Dogovorila se je namreč z železarno v Vrešu, da ne bo plačala cevi takoj po dobavi. Sklenila je dobavno pogodbo z železarno in naročila cevi za nad 1.000.000 din. Banska uprava bo te cevi odplačevala v 10 letnih obrokih in ji torej ne bo treba takoj po dobavi šteti celega milijona. S tem si bo prihranila denarna sredstva za druga gradbena dela pri vodovodu ter ji bo tako mogoče v najkrajšem času začeti z gradbenimi deli.

Vodovod bo grajen kot banovinsko podjetje, s čemer bo rešeno vprašanje dograditve in vzdrževanja, ki ga Suha krajina sama nikdar ne bi zmogla.

Žepni pisalni stroj

Izredna iznajdljivost preprostega delavca

Ljubljana, 18. decembra.

V našem uredništvu se je te dni oglašil brezposelni delavec Tovornik Viktor, doma iz Trbovelj, in prinesel pokazat žepni pisalni strojček, ki ga je sam napravil. 36 letni Tovornik sedaj oglašja, poleg tega pa se za kratek čas s svojo izredno iznajdljivostjo lotiva vprašanj, ki bi mogli poenostaviti najrazličnejše praktične stroje. Idejo, da bi napravil pisalni stroj, ki bi ga človek mogel nositi v žepu, je dobil, ko je bral pred leti, da si je neki Avstrijec dal patentirati nekakšen nadomestek za najpogostejši pisalni stroj. Bile so to ročavice, ki so imele na vsakem prstu po štiri črke in tako je človek s svojimi lastnimi prsti mogel za silo tipkati po papirju. Tovornik je takoj spoznal, da ta izum ni tako prikladen in priročen, da bi se kljub cenenosti mogel uveljaviti. Pač pa se je lotil sam istega problema.

Ze dobra 4 leta se ukvarja s svojim zamislekom. Ker ne obvlada zadostno tehnične risanja, ki bi mu pomagalo zasnovati posamezne sestavne dele stroja, je v teh letih vsak delček izrezljal ali iz lesa ali pa izdelal iz pločevine in žice. Marsikdaj zadeva ni hotela iti naprej tako, kakor si je želel, vendar je s vztrajnostjo prebrodil vse težave. Pri tem delu je pokazal tako izredno iznajdljivost, da bi ga po pravici marsikak tehnik lahko zavidal. Ze osnovna zamisel žepnega pisalnega stroja je v glavnih obrisih izvedena tako posrečeno, da ni dvoma, da je stvar mogoče uspešno izpeljati. Kljub temu, da je več let delal v Avstriji in Nemčiji, si v akromnih razmerah, v katerih je tam živel, ni mogel privoščiti nikakršnega šolanja ali strokovne izobrazbe, ki bi mu mogla pomagati pri izvedbi njegove zamisli. Zato je tem bolj občudovanja vreden njegov uspeh, s katerim je kot preprosti delavec ustvaril popolnoma uporabno konstrukcijo, ki bi s malenkostnimi modernizacijami ustvarila žepni pisalni strojček, ki bi bil stal komaj toliko, kakor srednje drago polnilno pero.

Model stroja, ki ga je pokazal v uredništvu je večinoma izdelan iz lesa, pri čemer so nekateri sestavni deli izredno majhni in natančno izdelani. Ves strojček je malo večji, kakor običajne škatljice, v katerih se prodajajo svinčniki na ducat. Seveda, v stroj nima tipk za posamezne črke. Pač pa je ta nedostatek na drugi strani izredno posrečeno popravil s popolnoma novim načinom pisanja. Upravljanje tega strojčka je popolnoma preprosto, pisanje na njem pa ne bi delalo nikakršnih preglavic, niti ne bi zahtevalo posebne vaje. Posame-

zni deli konstrukcije so rešeni tako dobro, da jih lahko primerjamo z najbolj posrečenimi konstruktivnimi domisleki. V celoti modelček kakor je sedaj, ne more biti uporabljen, ker lesena izdelava ne omogoča zadostne točnosti. Pri delu z njim ga je treba postaviti kar na papir, na katerega naj bi pisal. V tem je z ene strani njegova prednost, z druge pa morda nedostatek, ki bi se dal brez težave po potrebi odpraviti.

Iznajdljivi Tovornik se seveda ne bavi samo z žepnim pisalnim strojem, ampak je iztuhlat tudi še marsikatero drugo novost. Tako je napravil praktično računalo do 10.000, ki se ga natakne kot natik na svinčnik. Pri tvorniški izdelavi tega natika bi znašala cena zanj le nekaj dinarjev, nikakor pa ne celega kovača. Podjetnemu delavcu, ki tudi v brezposelnosti ne obupa in gre če treba tudi kuhat oglje samo zato, da se pošteno preživi in da še lahko naprej dela za svoje izume, želimo obilo uspeha pri nadaljnjem delu. Kar mu pa prav posebnost privoščimo je, pa to, da bi se oglašil nekdo, ki bi bil pripravljen omogočiti izdelavo njegovih res posrečenih zamislov.



Odprto pismo

Dopisnika celjske »Nove dobe« iz Slovenjega Gradca g. Bogdana Pušenjaka na tem mestu prosi, naj še enkrat ponovi svoje poročilo, podano v »Novi dobi« pod naslovom »Ceste v slovenjgraškem srezu«, objavljeno v št. 47. od 19. nov. 1937 in v št. 48. od 26. nov. 1937. Ako se imenovani g. dopisnik temu vabilu ne bi odzval, ga smatram za podlega obrekovalca in razširjevalca laži.

Ivan Smolčnik,
načelnik okr. c. o. Slovenj Gradec.
Dr. Jože Picej,
mestni župan v Slovenjem Gradcu.

Občinske volitve v Ljutomeru

V četrtek zvečer je s poznim vlakom prispel v Ljutomer minister g. dr. Miha Krek. Ko je zvedel, da ima JRZ svoj sestanek v Katoliškem domu, je šel nemudoma tja. Ko je stopil v dvorano, kjer je bila zbrana množica naših dobrih volivcev, je bil viharo pozdravljen. Pozdravil ga je v imenu vseh predsednik ljutomerske JRZ.

Potem je g. minister spregovoril in obrazložil navzočim našo zunanjo politiko in v kratkih potezah še notranjo delo našega sedanjega gospodarstva. Ob koncu je še dal smernice našim možem za nedeljo. Vljval jim je pogum v srca, da gredo mimo vseh naših nasprotikov do novega razvoja gospodarstva, ko dobi JRZ v roke oblast nad mestom samim. Govor je sledila množica z največjim veseljem, mnogokrat ga je prekinjala z odobravanjem in čutili smo, kako so naši možje postali od besede do besede kakor ogenj, ki bo zagorel v nedeljo po končani zmagi nad JNS starini. G. župančič se je g. ministru prijazno zahvalil. Ob koncu je še spregovoril nosilec naše liste g. Franc Slavič, ki je vžgal voljo svojih volivcev za delo v nedeljo. Po sestanku je šel g. minister v župnišče, kjer je prenočil, drugi dan pa se je z avtom odpeljal v Maribor.

Možje, volivci, danes pa vsi v boj za pravico, v boj za boljšo bodočnost in svobodo, naj vas več ne ščiti sila JNS-arskega bajoneta, ki je vas, poštene ljudi, tirala nekoč v ječe in pregnanstva, v boj proti staremu JNS-režimu, ki je prepelal krivice, hudobij in tiranije, nezmožen za vsako gospodarstvo, ki je kriv, da je toliko naših kmetov prišlo na hoben in toliko naših na službe pripravljenih moči ostajalo leta in leta brez službe. V boj proti taki umazani politiki!

Danes se mora pokazati, da se je Ljutomer naveličal teh neznosnih razmer v gospodarstvu izkoreninjenec. Danes je še Ljutomer v rokah JNS-arjev in nikdar več. Vsa poštena volivca ho glasovali za našega Franca Slaviča!

Občine dravske banovine

Redke so v dravski banovini občine, ki ne bi v zadnjih štirih letih doživele glede svojega ozemlja, sedeža ali imena nlike spremembe. Saj so se tekom komasacijskega postopka občine spajale, razdruževale, ozemlja izločala iz sestave ene ali več občin in iz njih tvorile nove občine, spreminjali so se nazivi in sedeži občin. Zaradi teh številnih in raznovrstnih upravnih ukrepov se je naravno izgubil vsak pogled stanja naših občin in občutla se je že živa potreba po priročniku, ki naj v pregledni obliki predloži vsa tri razvojna razdobja: stanje občin pred komasacijo, med njo in današnje stanje.

Temu namenu služi priročnik, ki ga je pod nazivom: »Občine dravske banovine«, pravkar izdala in založila Zupanska zveza v Ljubljani. Na 67 straneh so v tabelarni obliki obsežni vsi podatki, ki so potrebni za takojšnjo ugotovitev stanja vsake posamezne občine v navedenih treh razdobjih. Občine so urejene v abecednem redu po upravnih okrajih. Prva navpična rubrika nam prikazuje občine po dokončno zaključeni komasaciji, a sedaj veljavnimi nazivi, druga po stanju med komasacijo, t. j. v dobi med prvo komasacijsko uredbo z dne 8. septembra 1933 in kralj. ukazom z dne 1. septembra 1937, tretja pa po stanju pred komasacijo. V četrtri rubriki so v kronološkem redu s kratko oznako vsebine citirane na vsako posamezno občino odpadajoče komasacijske uredbe oziroma ukazi ter naveden tudi datum in številka odgovarjajočega službenega lista. Preglednost priročnika je v vsakem pogledu dovršena, k čemur še zlasti pripomore izredno spretno sestavljen kazalo. Cena priročnika je 40 din.

Zdrava in lepa koža: **SOLEA**
MILO IN KREMA

Glavni kolodvor v Ljubljani

Predlogi za rešitev železniškega vprašanja v zadnjih 40 letih

V akademskem klubu gradbenikov na tehnični fakulteti je predaval inž. Stanko Dimnik o ljubljanskem železniškem vprašanju ter je dal pregled predlogov, kakor so se za rešitev tega problema pojavili v zadnjih 40 letih. V tem predavanju je segel do prvih težav, ki so se na ljubljanskem železniškem križišču pojavile že takrat, ko so dogradili nove železniške priključke. Tako so dogradili l. 1870 gorenjsko progo, l. 1893 dolensko ter vrhniško progo l. 1897. Prvič so nameravali povečati kolodvor še v času pred potresno dobo. Tako je župan I. Hribar povabil l. 1897 iz Halle am der Sale inž. Blumentala, ki je v Ljubljani nekaj dni študiral železniško vprašanje in mu že čez 14 dni poslal izvrstni projekt za ureditev osrednjega kolodvora. Ministrstvo pa ga seveda ni sprejelo. Blumental je predlagal dvig vseh prog in kolodvorov nad ceste za 6 m. Za takšno izgradnjo bi stroški veljali po današnji cenitvi nad 200 milijonov dinarjev. Župan Hribar je zadevo tiral dalje in železniška uprava se je odločila, da bo podaljšala kolodvorske tirne širine in od Šmartinske ceste do Zelene jame, napravila šmartinski podvoznjak, postavila medtirne perone in dostope do njih po tunelih, odstranila kurilnice iz mesta in povečala postajno poslopje. Izvršili so samo prvi dve stvari v letih 1908—1912, vse drugo pa je zaustavil izbruh vojne.

Za časa vojne se je železniški promet silno povečal. V tej etiski so predstavili ranžirni in odstavni kolodvor v Zalogu, en del tudi v novi kolodvor v Dravljah. Vzporedno s tem so zgradili zvezno progo od Dravelj proti Zalogu, ojačali število tirov itd. Takoj po vojni pa so se spet odločili lotiti in skušali rešiti železniško vprašanje. Ze spomladi l. 1912 je pričela delati posebna komisija, v kateri so bili odlični inženirji, in sicer Kliner, Skaberne, Hanuš, Prelovski, Stembor, Klodič-Sabladol, Benedeč, Sneler, Pregelj in civilna inženirja arhitekta Vurnik in Janda. Ta komisija je presodila in predlagala progo deloma po tunelih iz mesta ven in po večini prav tako tudi kolodvor. Najboljšim so oglašili predlog, po katerem bi prišel osebnih in tovornih kolodvor tja v Vodmat. Soglasno so sklenili in odločili, da tako imenovani čelni kolodvor (Stirn-bahnhoi) za Ljubljano ne prihaja v poštev. Takrat so tudi ugotovili, da je za Ljubljano potrebno predvsem rešiti železniški problem, na kar bi šele lahko pristopili k zasnovi regulacijskega načrta za vse mesto. Kasneje pa je mesto delalo na svojo pest.

Ponovno so načeli železniško vprašanje v času med leti 1928 in 1930, ko je nekdo imel namen, da postavi stavbo ob Tyrševi cesti. Pod takratnim županom so odločili, naj železnica reši zadevo kakor zna in hoče, ceste pa bi izpeljali čez progo z nadvozji. Pokojni dr. Jerič je že tedaj predlagal v občinskem svetu poglabitev, pa so ga drugi občinski svetovalci inženirji takoj zavrnili.

L. 1929 je javno predaval inž. Sbrizaj in predlagal spet rešitev s čelnim kolodvorom. Dne 9. marca 1930 pa so prvič na javnem predavanju predlagali rešitev tega vprašanja s poglabitvijo, toda takratni občinski svet predloga niti v presojo ni vzel.

Medtem je železniška uprava na tistem nadaljevala priprave, da bi odpravila vse tesnobe in tegobe iz najozkoernejšega železniško-tehničnega stališča. Stvar je že tako daleč dozorela, da so

razpisali dela za nov prizidek na kolodvoru. Toda zadevo so definitivno pokopali na konferencah dne 2. in 3. t. m., ko so sklenili, da morajo pač povečati število tirov, odstraniti kurilnice, vse drugo pa naj prouči posebna stalna komisija in tehnična pisarna. Upanje je, da bo tekom leta dni zadeva dokončno rešena — po načelu poglabitve.

Lani in letos sta inženirja prof. Vurnik in arhitekt Hus ponovno predlagala neke rešitve s čelnimi kolodvori. Čisto razumljivo je, da se arhitektu popriime takšne zamisli, ker je z urbanističnega stališča takšna rešitev zares najboljša. Toda z železniško-prometnega stališča je za Ljubljano nesprejemljiva. Berlinski profesor Blum, ki je pač najbolj merodajna za te stvari, pravi v svoji knjigi: »Čelni kolodvor je slab kolodvor v ugodni legi!« Novi milanski čelni kolodvor pa je oboodil s temile besedami: »To je greh proti elementarnim načelom prometne tehnike!« In na drugem mestu spet, da je ta kolodvor, ki je veljal 4 in pol milijarde dinarjev, lepo opremljeno, a že pohabljen rojeno dete!

Kakor stoji zadeva danes, je upanje za poglabitev največje.



Velike povodnji na jugu

V Sloveniji zadnje dni Sava strahovito narašča. Tako je pri Slavonskem Brodu dosegla 8 metrov in 4 cm nad normalo. Iz vseh poplavljenih krajev prihajajo vzdolž Save najbolj žalostne vesti o stanju, v katerem se nahaja prebivalstvo. V Bosanskem Brodu je voda predrila nasip, ki je varoval mesto pred Savo. Sava je preplavila vse hiše in pristila prebivalce, da so se iz nižjih delov mesta izselili. Prav tako je Sava pri Bosanskem Samcu narasla skoraj 8 m nad normalo. Vse ceste v Bosanski Posavini so pod vodo.

Tudi iz Mostarja poročajo, da je tam del mesta pod vodo. V Bosni so sploh vse reke narasle, da so vsi večji kraji poplavljeni.

Dolino Neretve je prav tako zalila velika nevihta z dežjem. Neretva je močno narasla ter

je ustavljen parniški promet med Metkovićem in odprtim morjem.

Sisek je ves obdan z vodo. Vsa nižava med Siskom in Petrinjo je zalita z vodo, tako da je ta del Hrvatske bolj podoben morju kakor pa suhi zemlji. Iz te povodnji molijo le posamezni vrhovi gričev.

V Liki divjajo hudorniki, ki so odnesli že več hiš. V Liki že od leta 1855 ne pomnijo take povodnji. Ljudje odvažajo svoje blago na čolnih, kdor jih pač ima.

V Sremski Mitrovici vdira voda v predmestje in ogroža mesto samo. Povsod so oblasti ukrenile vse potrebno, da zajeze to strašno povodenj. Pri gradnji zaslinih jezov in odlivov je na delu vse prebivalstvo, enako pa pomaga tudi vojaštvo.

Nova slovenska misijonarka

V misijon v Siam je odpotovala uršulinka s. Marija Deodata (Franja) Hočvar. Njena prednica tam bo a. Vurnik. Odpeljala se je iz Marsella v družbi g. p. Pokorna, ki je šel v misijon na Kitajsko. S. Marija Deodata je rojena v Mokronogu, študirala je v Ljubljani, kjer je stopila v uršulinski red. Za misijone se je pripravljala na Francoskem. Novi misijonarki želimo obilno božjega blagoslova.

Višji kapelnik Drag. Živanovič

Poročali smo že, da je bil kapelnik 40. pešpolka Triglavskega g. Dragoljub Živanovič imenovan za višjega kapelnika IV. razreda in za glasbenega referenta v ministertvu za vojno in mornarico. G. Živanovič se je rodil leta 1893 v Belgradu, kjer je dovršil gimnazijo in glasbeno solo; od tam je odšel na dunajsko državno glasbeno akademijo, med svetovno vojno je študiral na glasbeni šoli sv. Cecilije v Rimu, mudil se je na glasbenih solah v Parizu in Pragi, končne izpite pa je opravil na Dunaju. V Ljubljani je služboval od 16. avgusta 1933 in si je s svojo vlnudnostjo in taktnostjo pridobil sloves solidnega in vsestransko izobraženega muzika. Njegovi številni koncerti, tako v radijski postaji kakor tudi kjerkoli, so dokazali, da ima g. kapelnik izredno tenkočuten obzir v določevanju programa kakor tudi v izvedbi posameznih skladb, bodisi te ali druge etilne dobe. V novi visoki službi mu želimo še večjih uspehov.

—Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Orgl. reg. S. br. 80474/35.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 19. decembra: (4. adventna nedelja) Urban V. papež; Fausta, vdova.
Ponedeljek, 20. decembra: Evgenij in Makarij, mučenca.
Torek, 21. decembra: Tomaž, apostol; Severin, škof.

Novi grobovi

† V Mošnjah ob 19. decembra ob 10 pogreb posestnika Lovrenca Janc, ki je 17. t. m. zjutraj pripravljen hitro umrl. Pokojni se je rodil v Radvljici 36 in je bil bratranec staroslovskega kanonika Matije Mraka. Naj v miru počiva!
† V Podturnu pri Toplicah je umrla po težki in mučni bolezni gospa Franciška Picelj roj. Jenko, vdova po gozdarju kneza Auersperga. Pogreb je bil v petek na domačem pokopališču. Pokojnica je kot dobra mati vzgojila tri hčere in sina v dobrem krščanskem duhu. Poleg žajočih otrok zapušta še sestro, nečake, nečakinje, snaho in vnukinjo. — Vsem globoko sožalje, njej pa večni mir in pokoj!

Najlepše darove za božič in Novo leto

si boste danes izbrali in kupili v naši stalni božični razstavi

keramike, servisov, svetiljk, kipov, jedilnega pribora in kuhinjske opreme

Danes je razstava odprta samo za kupujoče občinstvo!

F. KOLMANN LJUBLJANA
Mestni trg

Osebnosti

— Odlikovan s r. z. redom sv. Save III. stopnje gosp. inž. Makso Klotič, ravnatelj drž. žel. v poklju. K zaslužnemu odlikovanju gospodu ravnatelju iskreno čestitam!

— Poročila sta se v cerkvi Matere Milosti v Mariboru g. dr. Mirko Hovška in mag. pharm. Vera Čibeji. Iskreno čestitam!

Automaterijal — Ogrevanci stekel Verige za sneg pri **A. GOREC, družba z o. z.**

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Franc Keber, Bukovica-Gorica, Samo Lovše in Leon Svetek, oba iz Ljubljane. Čestitam!

— Iz zdravniške službe. V VI. položajno skupino sta napredovala zdravnik zdrženih zdravstvenih občin dr. Heiss Alfred v občini Središče ob Dravi in dr. Matthey Julij v občini Apače. V VII. položajno skupino sta napredovala zdravnik zdrženih zdravstvenih občin dr. Ravnikar Anton v občini Oplotnica in dr. Rituper Aleksander v občini Križevci.

Večjo množino ostankov lodna po znižanih cenah nudi Teokarovič, Gradišče št. 4

— Iz banovinske službe. Za ekonomsko banovinske bolnišnice v Brezicah v VIII. položajni skupini je napredoval Remic Srečko, administrativni uradnik banovinske bolnišnice v Brezicah. Za banovinskega upravnika-pisarniškega uradnika v IX. položajni skupini je napredoval Cotič Josip pri banski upravi v Ljubljani. Za banovinskega živinorejskega nadzornika v IX. položajni skupini je napredoval Gosak Lavoslav pri banski upravi v Ljubljani. Za banovinskega uradniškega pripravnika v IX. položajni skupini in vršila dolžnosti okrajnega kmetijskega referenta pri okrajnem načelniku v Dravogradu je postavljen Martelanc Karel. Za policijskega stražnika II. razreda je napredoval stražnik Perčič Feliks pri policijskem komisariatu na Jesenicah.



— Iz cestno-upravne službe. Za banovinskega cestnega nadzornika pri okrajnem cestnem odboru v Logatcu je postavljen Poženel Anton. Banovinski uradniški pripravnik Ronko Jože je premeščen v okrajnega cestnega odbora v Novem mestu k okrajnemu cestnemu odboru v Dolnji Lendavi. Za cestarje-sluzitelje v I. položajni skupini so napredovali: Eržen Anton in Fister Janez pri tehničnem oddelku okrajnega načelnstva v Kranju, Slabe Ivan pri tehničnem oddelku okrajnega načelnstva v Ljubljani, Luzar Ivan pri tehničnem oddelku okrajnega načelnstva v Novem mestu, Kotnik Anton in Krušič Miroslav pri tehničnem oddelku okrajnega načelnstva v Celju.

Zadovoljstvo ob praznikih pri Lutz-peč, tovarna Ljubljana VII

— Cenen božični izlet na Koroško. Za samo 625 dinarjev priredi Putnik božični izlet na znameniti amušarski teren Kancelihöhe na Koroškem. V tej ceni je upoštevana vožnja na železnici od Beograda do Beljaka in nazaj, z žično železnico do planinskega hotela in celokupni aranžman, t. j. stanovanje in prehrana v hotelu, vodstvo, takse in napitnina. Prijave za ta cenen izlet v vseh bilotarnah Putnika do 2. januarja.

— Božična in novoletna voščila sprejema uprava našega lista do vključno 22. decembra. Pozneje došla naročila se ne bodo mogla uvrstiti v zaželjene skupine.

Šteti, greje samo Lutz-peč, tovarna Ljubljana-Šiška

— Božično zborovanje Slomškove družbe bo v dne 27. in 28. decembra. 27. decembra ob 9 sv. maši a petjem pri oo. frančiškanih. Ob 8 pred sv. mašo bo na frančiškanski poti pevka vaja, katere naj se pevke in pevci zanesljivo udeležijo. Po sv. maši bo takoj zborovanje v frančiškanski dvorani. Po pozdravu se začne takoj vesele-kulturni tečaj, katerega prireditelj so člani eklenili še na velikonočnem zborovanju. Dopoldanski predavatelj so: dr. V. Fajdiga: »Stanovska KA in učiteljske«. Dr. J. Kraljic: »Potreba notranje obnove«. Dr. K. Capuder: »O spornih nespornih vprašanih krščanske vzgoje«. — Tečaj se nadaljuje popoldne ob 3: prof. Fel. Labernik: »Družina kot vzgojna zajednica«. Prof. I. Slapar: »Nova socialna vprašanja«. — Zvečer ob 7 v verandni dvorani hotela Union tovariški seestanek. 28. decembra dopoldne ob 9 predavajo: dr. J. Debevec: »Katoliška literatura«. Ravn. R. Pečjak: »Katoliško mladinsko slovo«. Prof. V. Bitenc: »Pomen in namen organizacije Z. F. O.« Prof. V. Žitko: »Prosvetno delo v Z. F. O.« Predavanja bodo kratka in zgoščena, največ 25 minut, na kar sledi razgovor. Popoldne ob 3 seja predsednikov podružnic. Vsi člani Slomškove družbe ob blizu in daleč iskreno vabljeni! — Odbor.

— Nikjer ni toliko pohud in prilik za najboljša božična darila, kakor jih nudi naravnost pravilna izlozba delikatesne trgovine V. A. Janeš na Aleksandrovi cesti pri Operi. Pa ne samo na darila, tudi na to, kaj bomo dali na mizo za božične praznike, je še treba misliti. Preskrbite pristne štajerske pitane perutnine, čudovito sočne kapune, poularde, prepustijo vsi, ki hočejo imeti res najboljšo perutninsko pečenko, delikatesni trgovini V. A. Janeš, ki za vse večje praznike zalaga vsa boljša ljubljanska gospodinjstva z odlično perutnino. Iz sveže pošiljke boste mogli izbrati že v četrtek zjutraj. — Telefon 34—55.

— Božični dar v obliki knjig in revij zbira za naše izselence Prosvetna zveza na Miklošičevi cesti 7. Ko urejamo sedaj svoje književne zbirke in vstavljamo knjige v knjižnice, darujemo vsaj eno knjigo za naše izselence. Ako jih loči od doma velika daljina in praznujejo božične praznike v tujini, skušamo ohraniti z njimi vsaj duševno vez v obliki slovenske knjige. Spomnimo se tudi na slovenske delavce bolnike, ki leže v raznih delavskih centrih in bolnišnicah in nimajo prilike, da bi

Auto-pnevmatika — Continental Nafta — Bencalko pri **A. GOREC, družba z o. z.**

vzeli v roke slovensko knjigo. Apeliramo tudi na naše knjigarnice, da naj iz svojih zalozb poklonijo knjige v zgornje namene.

— Mednarodni tečaj za duhovnike na Dunaju. Od 2. do 4. jan. 1938. bo na Dunaju mednarodni tečaj za duhovnike, predvsem za one, ki se zanimajo za delavsko mladino. Predavajo svetovno znane osebnosti mladinskega gibanja kakor Cardin o belgijskem žosizmu. Podana bodo tudi poročila iz raznih držav, tudi iz Jugoslavije. Tudi slovenski duhovniki so vabljeni. Gospodje iz lavantinske škofije, ki se žele udeležiti tega tečaja, naj se prijavijo vsaj do 26. t. m. na naslov: Tajništvo Katoliške akcije, Maribor, Magdalenska 61, da se oskrbi skupen potni list (din 25 za osebo). Na prijavi je treba navesti ime, datum rojstva, stalno bivališče in priložiti din 25.



— Zadruga šola v Ljubljani. Vpisovanje v II. tečaj, ki se letos na novo odpre, bo v ponedeljek, dne 24. januarja 1938 ob 11 v ravnateljski pisarni. Sprejeti bodo samo tisti, ki so dovršili dosegani tečaj Zadrugne šole. Kdor se zanima za vpis, naj se prijavi Zadrugi zvezi ali Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani, ki bosta prijavitelje izbrali in jih priporočili ravnateljstvu za sprejem v šolo. K vpisovanju je treba prinesiti rojstni list, izpričevalo Zadrugne šole in 20 din vpisnine. Tečaj bo trajal do 13. aprila 1938. Ravnateljstvo.

— Ruski sanatorij na Vurbergu ima letos dolet bolnikov. So tamkaj Rusi, Srbi in zdaj je tudi precej Slovencev. Krajevna protituberkulozna liga je na predlog predsednika g. dr. Okolokulaka darovala za božičnico naših ubogih otrok 1700 din. Telesno slabšeim šolarjem je preskrbela tudi fino ribje olje, da si bodo zdrave utrdili. Ljudstvo ima torej veliko korist od protituberkulozne lige, za to je želeli, da bi veliko članov pristopilo!

— Avtobusno podjetje v Črni pri Prevaljah javlja, da je avtobusni promet prekinjen zaradi velikega snega in plazov na banški cesti Črna-Mezica-Prevalje. Podjetje prevaža samo pošto s konji.



— Udeležite se skupnega potovanja na 34. mednarodni Eucharistični kongres v Budimpešti, ki ga priredi Tujsko-prometna sekcija Kluba Esperantistov v Ljubljani, Dvořakova ulica 8. Zahtevajte Brezplačna pojasnila in spored potovanja.

— Optano štajersko perutnino, purane, purice, poularde, piščance, gosti, race, kokoši, nudi za božič in prodaja tudi na trgu, kjer se tudi sprejemajo naročila za dostavo na dom Aleks Hedec, trgovina s perutnino, Ljubljana VII, Aleševčeva ulica 7.

Kino

MATICA

Tel. 21-24

Lida Baarova in Mathias Wieman v velikem vojnem vefilmu

Patrijoti

Najnovejši žurnal: Zavzetje Sanghaia. Predigra: Popaj »Ljubezen na telefon« in Honolulu

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. ur.

— Tragična smrt gostilničarke. Iz Teharjev pri Celju nam poročajo: V petek dopoldne se je po Teharjih hitro razširila vest, da so v njenem stanovanju našli mrtvo 70 letno gostilničarko na Teharjih, vdovo Marijo Tlaker. Ker jo zjutraj ni bilo iz njene spalnice, so šli domači pogledat v njeno sobo, ki pa je bila od znotraj zaklenjena. Ko so nato s silo vdrl v njeno sobo, so našli Tlakerjevo mrtvo na tleh in oblit s krvjo. O tem so takoj obvestili orožnike in zdravnika. Komisija, ki je prišla takoj na lice mesta, je ugotovila, da si je rajna prerezala vrat z ostrim predmetom in da je zaradi tega izkravavla. Rajni se je omračil um in si je v takem stanju sama vzela življenje. Gostilna Tlakerjeva, katero je rajna do svoje smrti sama vodila, je daleč na okoli znana in je bila rajna znana kot zelo gostoljubna in priljubljena. Vsi so jo cenili in spoštovali in tudi radi zahajali v njeno gostilno. Naj počiva v miru! Zalujočim naše sožalje!

Nabiralce božičnih in novoletnih voščil vabimo, da nam dopošljejo — v kolikor se to že ni preje zgodilo — vsa doslej nabrana naročila zanesljivo najkasneje do 22. decembra, ker pozneje došli naročila ne bo mogoče uvrstiti v zaželjeno skupino. — Uprava »Slovenca«.

— Poštna hranilnica v Beogradu je na svoji seji dne 14. t. m. odobrila kredit 4.300.000 din za gradnjo stanovanjske hiše uradnikov PH v Ljubljani. Prav tako je kmetijsko ministertvo odobrilo Pašni zadrugi v Česjajah pri Zelenikih podporo dinarjev 6000 pod št. 52.206/V. Oba zneska sta bila odobrena na posredovanje g. ministra dr. Kreka.

RADIJSKI APARATI »SIERA«
Vrhunec lepe, naravne in čisto doneče reprodukcije. Radio-tehnične vrline in moderna oblika. Nizke cene in ugodni plačilni pogoji. Zahlevajte ponudbe in brezobvezna predavanja. **RADIO SIERA**, Sv. Lovrence na Pohorju.

— Prav primerno darilo za božič ali novo leto so dr. Sušnikovi »Akademski poklici«, ki nudijo najboljših napotkov glede izbire poklica. Knjiga (ca 400 str.) se dobi v knjigarnah oz. pri SKAŠta-rešinstvu v Ljubljani, Miklošičeva 5, za din 40 (po pošti din 45).

— Duhovne vaje v Domu Device Mogočne se bodo vršile za dekleta od 26. do 30. decembra 1937, za žene od 30. januarja do 3. februarja 1938. Pričetek prvi dan ob 6. uri zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša 100 din. — Prijavite se na predetojstno Lichtenhurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

Zimsko-sportno blago — Smuči Sanke — Drsalke pri **A. GOREC, družba z o. z.**

— Za božične izlete, ki jih priredi Putnik v Trst in v Gorico, je podalšan termin za prijave do torka, dne 21. t. m. ob 18. uri. Cene izletov so ugodne, v Trst din 145 in v Gorico din 165. V tej ceni je zapaden prevoz ter vsi stroški potnih dokumentov. Odhod iz Ljubljane je ugoden, na Sveti večer ob 17.07 z brzovlakom. Povratek je pa na dan Sv. Štefana (v nedeljo) s prihodom v Ljubljano tik pred polnočjo. — Pohitite s prijavi: le še do torka zvečer je čas. Prijave sprejemajo v Ljubljani biljetarne Putnik (Gajeva ul. 3



in hotel Metropol) in izl. pisarna Okorn (Hotel Slon), v Kranju in Jesenicah pa tudi tamošnje biljetarne Putnik.

Božična in novoletna darila

Knjige, pisarniške potrebščine posebna izbira najboljših umetnih izdelkov iz porcelana in stekla za okras in praktično uporabo — Vam nudi

Nova založba v Ljubljani Kongresni trg 19

— Božična darila v veliki izbori raznih damskih in moških nogavic, žepnih robcev, samovencev, kombinov in raznega manufakturnega blaga kupite najceneje pri F. Ostrelju-u v Ljubljani, Nabrežje 20. septembra (pri trmestovju).

— Revni starši treh otrok-dečkov, katerih ne morejo sami preživljati, ker je oče invalid brez podpore, apelirajo na usmiljena srca, da bi oprežela za svoje, njihove tri sinčke. (v starosti 3, 7 in 8 let) naslov v podružnici »Slovenca« Novo mesto.

RAZSTAVA PREPROG sarajevske tkalnice - Tyrševa c. 8 pri »Sestici«
Prvovrstno ročno delo / Prekrasni perzijaški vzorci / Nizke cene / Dolgoročno odplačevanje **Samo do 22. t. m. Strok. popravlja stare preproge.**

— Obrtni zakon iz leta 1931, ki je sedaj še vedno v veljavi — pa ga ni bilo precej časa dobiti — ima še nekaj 100 izvodov na zalogi Jugoslovanske knjigarn v Ljubljani. Cena din 18.

— Knjiga »Živi izvir«, zanimivo in burno življenje našega rodu, je najprimernejše božično darilo. Na razpolago v knjigarnah.

— Zadruga »Dom učiteljic« v Ljubljani ima seestanek, v ponedeljek, 27. decembra, t. l. ob 9 dopoldne na šentjakovski šoli. Zaradi važnih razgovorov je osobito udeležba poverjenic nujno potrebna. Dobrodošle vse tovarišice!

Damske novosti
Lončar - Raška - Stare
modna manufaktura
Frančiškanska

— Primerna božična darila v zalogi uršulinškega samostana v Ljubljani: »Sv. Angela Merici in njeno delo«, »Srčni rubini«, »Iz moje celice«, »Slava sveti hostiji«, »Cvetje na potu življenja«, »Marta Chabon«, »Nebeški dvor«.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravke banovine od 18. t. m. je objavljena »Sprememba v pravilniku o obsegu in razmejitvi gradbenih obrtov«, dalje »Spremembe in dopolnitve v pravilniku Zveze zdravniških zbornic o opravljanju honorarne zdravniške službe pri bolniških ekkladih in o kumulaciji honorarjev«, »Popravek v uredbi o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščenec«, »Popravek v čl. 20. banovinske lovske uredbe drav. banov. III-7 No. 1639-5 z dne 20. februarja 1935.«, »Popravek v spremembah in dopolnitvah pravilnika o pomožnem osebju v lekarnah« in »Popravek odločbe o spremembi car. stopnje št. 177 uvozne car. tar. glede bencina«.

Za ženo
vedno Rogaska Slatina.
Rogaska Slatina

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost!

— Božični avtoizleti v Gorico, Trst po Vipavski dolini 24. XII. zjutraj ob 6 in zvečer ob 19.30 do 28. in 27. XII. Za navodila se prigrisite takoj na naslov: »Druževet«, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 17.

— Splav z Drave porušil mlín. V vaši Križni- cahi na Dravi, blizu Virovitice, je neki splav, ki je prihajal iz Slovenije, porušil mlín mlinarja Čerkezija ter ga popolnoma uničil. Na splavu so bili Slovenci Karel Verbnik, Milan Krek, Josip Kranjc i nAnton Dugovnj. Splav je vodil Karel Verbnik. Splavnik je še ob pravem času opazil nevarnost neoreče, toda voda je bila prebuda in ko je skakal Verbnik splav zavrteti, ga je nov val vode prisilil, da se je spustil po toku vode. Splav je z vso silo butnil v mlín, ki se je podrl in utonil. K areči pa ni prišlo do človeške žrtve. Oblasti domne-

Vse za Vaš auto in zimski sport pri **A. GOREC, družba z o. z.**

vajo, da je te neoreče kriv mlinar, ki ni postavil mlina na pravi kraj. Škoda znaša okoli 30.000 din.

— Nova palača v Varaždinu. Mesto Varaždin lepo napreduje. Tamkajšnja ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev je sklenila, da postavi v mestu veliko reprezentativno palačo, za katero so že odobreni krediti in ki bo nedvomno večja, kakor palača najbolj aktivnega in največjega okrožnega urada v državi, namreč ljubljanskega. Za varaždinsko palačo bodo kaj kmalu pričeli s pripravljalnimi deli, graditi pa jo prično spomladi.

Odri - pozor!

Brez avtorske tantieme in za smešno nizko ceno 50 dinarjev dobite štiri nove igre, ako se z dopisnicami javite do 15. januarja 1938 Jugoslovanske knjigarni v Ljubljani. Vsaka izmed iger bo veljala pozneje v knjigarnah vsaj 20 dinarjev.

Ali si hočete zagotoviti res dobro veselje igre? Ali hočete a svojo komedijo zadeti v živo? Potem vam bo ustrezno a Holbergovim »Po sili županom«!

Za socialne igre smo tudi v zadregi. Svojevrsna socialna igra, ki obravnava problem prekmurskih sezonskih delavcev, je Vratušev »Poslednji sin«.

Ze dolgo pogrešamo dobro dramatizacijo »Desetega brata«, posebno takšno, ki bi bila primerna za igranje pod milim nebom, ki se od leta do leta bolj širi. Petančić je a svojim »Desetim bratom« ustregel takim željam.

Če katera igra, mora imeti duhovna igra umetniške kvalitete. Takšna igra, ki je tudi po svoji oblikovni zamešljiva, je Boonova »Sveta Cecilija«, namenjena dekliskim odrom.

Vse te štiri igre dobite za samo 50 dinarjev, ako pišete do 15. januarja 1938 dopisnicno Jugoslovanske knjigarni.

Hkrati Vam pa tudi priporočamo, da se naročite (pri istem naslovu) na edino slovensko odrsko revijo »Ljudski oders«, ki vam za letno naročnino 80 din prinese obilico gradiva (iger, prizorov, deklamacij itd.) Noben prijatelj naših odrov ne bi smel biti brez te revije!

Zagorje

Z novim letom odide v Trbovlje, kamor je službeno premeščen, g. Jan Franc, obratovodja zunanjenega obrata pri rudniku v Zagorju. Gospoda Janu, ki se je v poslednjem času uspešno udeleževal kot član uprave na naši občini, želimo na novem mestu čim več uspeha!

V Podkraju, kjer je v letošnji pomladi zajel obširen plaz večji kompleks zemljišča ter nekaj stavb, se je znova začela gibati zemlja. Očitno je vzrok preobila moča, ki jo imamo v zadnjem času.

V Prosvetnem domu bo drevi ob 7 igra »Tri modrosti starega Vangar«. Dejanje je posneto iz kitajskih misijonov pred dobrimi tridesetimi leti, a je vsa vsebina še danes prav tako aktualna in poučna!

Umor v Loški gori še nepojasnjen

Osumljenec Ignacij Lamut oproščen

Celje, 18. decembra. Na okrožnem sodišču v Celju je bila včeraj od 8 zjutraj pa do četrta na 8 zvečer pred petčlanskim senatom, kateremu je predsedoval g. dr. Suhadolnik, razprava proti 33 letnemu hlapcu Lamutu Ignaciju in Loške vasi pri Zrečah, ki je bil osumljen, da je po zrelem preudarku na okruten način iz koristoljubja sam in s pomočjo dosedaj še nepoznanega sosterilca, usmrtil 68 letnega hlapca Kladnika Alojza s tem, da ga je z nožem zabodel v levo prsno stran pod srce in ga obenem obesil. Umorjeni Kladnik Alojz je dolgih 17 let služil kot hlapec pri posestniku Pačniku Jožefu v Loški gori. 25. aprila pa je brez sledu izginil. Okoli 8 zjutraj je šel z doma, kamor se ni več povrnil. Domači so ga povsod iskali, slutili so pa, da si je najbrž kaj storil, ker je že spomladi vzel vrh, šel v skedenj in rekel, da se bo obesil. 24. aprila pa so res našli Kladnika Alojza obešenega v Pačnikovem gozdu. Visti so ga našli tako, da se je z levo nogo dotikal tal, desna noga pa je visela prosta zaradi strmega brega. Orožniki, kakor tudi komisija, niso našli nikakih znakov nasilja in vsi so bili prepričani, da si je Kladnik vzel življenje v duševni zmedenosti, ker drugih vzrokov za samomor ni imel. Ko so ga preoblačili in čistili, so našli na Kladnikovih prsih večjo rano vbradavico. Srca, kakor tudi telovnik, sta bila okrvavljena, vendar pa ni bila ne srca niti telovnik prerezan z nožem, tako da je bil zamah z nožem zadan na goli koži. V hlačah pa so našli okrvavljen nož, ki ga je zgrabila Pačnica, ga umila v škafo in shranila. Pri tem delu je bil navzoč tudi osumljenec Lamut Ignac s svojim bratom. Ko so bili nekateri mnenja, da je treba zadevo prijaviti orožništvu, je Lamut Ignac branil, češ da pač ni potrebno in da to lahko store pozneje. Ko je bil Kladnik Alojz že pokopan, pa so vsi ljudje začeli pripovedovati, da je bil Kladnik Alojz najbrž umorjen in šele potem obešen. Odradila se je ekshumacija trupla Kladnika Alojza. Sodni zdravniki so ugotovili na vrhu glave tik od srednji črti na desni strani 3 cm dolgo kožno prasko, na stiku temenskih in zaglavnihi kosti pa v velikosti moške dlani kožo rdečo modro pobarvano. Na istem mestu je bila vidna mala kožna vdrtina s dvema drobnima okroglima ranama v površini kožne plasti. V višini petega rebra na levi strani 3 centimetre pod prsno bradavico je imel Kladnik Alojz poškodbo ostrih robov in kotov v dolgoti 2 cm. Rana je zevala in bila povzročena vodoravno. Njen notranji kot je bil od srednje črte oddaljen 8 cm. Zdravniki so izrekli mnenje, da je bila poškodba na prsih povzročena z ostrim nožem, ni pa povzročila smrti, ker ni ranila niti pljuč, niti srca, niti prepone in ker ni bila prerezana nobena velika žila, iz katere bi mogla nastati smrtonosna krvavitev. Poškodba je bila povzročena še pri življenju, vendar kratko pred smrtjo, ker bi sicer moralo nastati pri

prostih pljučih izrazitejšje skrčenje levih pljuč in podkožnih emfizem okrog vbrada. Prav tako so sodni izvedenci mnenja, da se je obešenje Kladnika izvršilo le pri živem stanju. Da bi se pokojnik sam zabolil in se še nato obesil, nikakor ni mogoče.

Ljudje so začeli govoriti in ljudski glas je osumil Lamuta Ignaca za ubijalca. Začeli so govoriti, da je pač edino Lamut imel interes, da je spravil na drugi svet hlapca Kladnika, s katerim sta služila pri istem gospodarju. Kladniku Alojzu, ki je bil pri hiši dolgih 17 let, je gospodar obljubil za njegovo zvestobo in pridnost nagrado, ljudje so celo govorili, da mu je obljubil polovico posestva. Lamut, ki je bil pri hiši le dve leti, je začel ljubezensko razmerje z edino Pačnikovo hčerko Marijo. Zaradi tega so se začele širiti med ljudmi razne govorice, češ, da se je Lamut s tem, da je ubil Kladnika Alojza, rešil sogospodarja. V nedeljo, to se pravi tistega usodnega dne, ko je izginil Kladnik, je Pačnik dal pozvati k sebi Mavherja, Lamuta in Svaba, da bi naredil testament, ker je pač čutil, da bo kmalu umrl. Vpričo teh je izročil svoje posestvo edini hčerki Mariji. Vprašal je tudi po Kladniku Alojzu, katerega pa seveda ni bilo. V testamentu mu je izgovoril dosmrtno stanovanje, hrano, obleko in oskrbo, razen tega še 2.000 din v gotovini. Obdolženi Lamut Ignac je priznal, da je imel z domačo hčerko že dalje časa ljubezensko razmerje, celo, da sta se dogovorila, da se bosta po smrti njenega očeta poročila. Zastisanih je bilo 21 prič, ki so skoraj dosledno enako pričale, da je bil obdolženec dalje časa bolan, da je bil v celjski bolnišnici, odkoder se je vrnil neozdravljen. Hodil je doma z berglami in opravljal lahka domača dela. Usodne nedelje je na vse zgodaj odšel opravljati živino k svojemu bratu Lamutu Ivanu, za kar ga je prejšnji dan brat naprosil. Obdolženec kakor tudi priče zatrjujejo, da je ostal obdolženec tam ves čas do 9 in prav tako je izpovedala Pačnik Katarina. Ko se je vrnil domov, je bila hčerka Marija že doma. Ignac se je obril, šel v sobo in sedel na peči do 11 dopoldne. Hčerka je stopila v očetov sstibelec, odkoder je slišal obdolženec, da sta se pogovarjala o boleznih in o testamentu. Lamut je danes na sodišču odločno zatrjeval, da je to nedeljo prvič slišal o testamentu. Da Lamut Ignac zločinskega dejanja ni storil, dokazujejo priče, ki so izpovedale, da je bil Ignac že dalje časa bolan, da je hodil z berglami, iz česar sledi, da nikakor ni mogel zabosti veliko močnejšega Kladnika Alojza in ga nato celo dvigniti in obesiti. Prav tako so zatrdile priče, kakor tudi Pačnik Marija in hčerka, da med hlapcem ni bilo nikdar kakšnih prepričkov, zaradi katerih bi prišlo do take tragedije.

Sodišče je oprostilo zaradi pomanjkanja dokazov Lamuta Ignaca, smatra pa za dokazano, da se Kladnik Alojz ni sam obesil ter da je treba ubijalca še iskati.



Na skrivnosten način izginil

Ali je postal upokojeni železničar Ivan Kanceler žrtev zločina?

Maribor, 18. decembra.

Iz Crešnjeveca pri Pragerskem nam poročajo o zagonetnem dogodku, ki razburja tamošnje prebivalstvo. Dne 4. avgusta je namreč izginil od doma upokojeni železničar Ivan Kanceler iz Leskoveca pri Pragerskem. 22. septembra, torej 48 dni potem, ko je Kanceler neznankom odšel, pa je prijavil ta slučaj orožniški postaji na Pragerskem Kancelerjev zet železničar Leskovar Jožef iz Crešnjeveca. Na

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 17. decembra.

Ob smrti zagrebskega nadškofa Antona Bauerja, ki pomeni veliko izgubo za hrvatske katolike, smo se tudi zagrebški Slovenci oddolžili spominu prezasluznega pokojnika. Zastopniki »Slovenskega prosvetnega društva« in »Danice« so ob tej priliki izrazili svoje sožalje in se poklonili telesnim ostankom pogumnega bojnika za božje kraljestvo in človeške pravice med hrvatskim narodom. V nedeljo 12. dec. je bil pri dopoldanski in popoldanski službi božji pri sv. Roku govor o zaslugah, ki si jih je nadškof dr. Bauer pridobil za poglavitve verskega življenja v svoji škofiji. Na dan pogreba, 13. dec., sta se obe imenovani društvi po svojih članih udeležili pogrebnih slovesnosti. V sprevodu so nesli velik venec s slovensko trobovnico, ki sta ga darovala »Slovensko prosv. društvo« in »Danica«. Za vencem, ki je bil med najlepšimi v sprevodu, sta šla predsednik »Slovenskega prosv. društva« sodnik Rant Al. in podpredsednik Gregorič J. ter lepo število članov in članic; »Dančarji« pa so šli v sprevodu med drugimi akademskimi društvi.

Med drugimi dogodki iz našega življenja moramo omeniti Miklavžovo nedeljo, ki nam je prinesla mnogo razvedrila in veselja. Jeronimske dvorane, ki je bila topot zares nabito polna, je kar odmevala od smeha, ki so ga sejali z odra spretni Slomskovi igralci. Najbolj je vžigal Pegusov stražnik, ki ga že dolgo niemo videli v tako priljubljeni vlogi. Pa tudi drugi igralci so bili dobri in je vsak po svoje pripomogel k uspehu. Če bi bila igra sama boljša, bi bil učinek še večji. — Tudi sv. Miklavž, ki smo ga sprejeli v Gajevi ul. 4/III., nam je poleg svojih darov natreel mnogo dobre volje. Miklavža in njegovo spremstvo je z lepo deklaracijo pozdravila Kramarjeva Angelca, ki jo je Miklavž nagradil za pogumni nastop. Pa tudi mnogo drugih je Miklavž letos lepo obdaroval, zlasti igralce in pevce (igralke in pevke seveda tudi!). Pripomniti pa moramo, da se je k Miklavževemu prihodu nagneto kar preveč ljudi, ki se nikakor niso dali umiriti; to je močno motilo sicer lep Miklavžev večer.

Tudi osmi december — praznik Marijinega brezmadežnega spočetja — smo pri sv. Roku primerno praznovali. Med sv. mašo so peli naši kat. akademiki »Dančarji«. Najlepši prizor pa je bil, ko so ekoraj vsi akademiki in mnogo drugih vernikov pristopili k sv. obhajilu. To je vsem zelo imponiralo in napravilo na vse najgloblji vtis. Z leti bi bilo, da bi študentje v tako lepem številu pogostejše hodili k sv. Roku.

V nizu prosvetnih večerov »Slomskega prosvetnega društva« sta bili v zadnjem času dve predavanja: 8. dec. je govoril sodnik g. Kokalj Jože o slovenstvu. V izklesanem govoru je podal prežet zgodovine slovenske narodne, verske in kulturne miselnosti in nakazal nekaj pogledov v bodočnost. Po predavanju so »Dančarji« pogumno zapeli »Slovenec emti«. V nedeljo, 12. dec. pa je predaval g. dr. J. Koren o strupenih plinih. Predavanje je bilo združeno z lepimi skiptičnimi slikami, ki so mnogo pripomogle k razumevanju te grozotne snovi.

V ponedeljek, 13. dec. je minilo 30 let, odkar je prvič nastopil v gledališču Josip Križaj, današnji prvak zagrebske opere. Odlični basist Križaj je Slovenec pa mu ob 30-letnici umetniškega dela in ob 50-letnici življenja tudi mi prav iskreno čestitamo!

Brežice

Občni zbor. Redni občni zbor Prosvetnega društva v Brežicah bo v nedeljo, dne 19. decembra ob 15. v društveni sobi v samostanu. Vabimo člane in prijatelje, da se obnega zbora udeležijo.

Vode so že zopet močno narastle, tako Sava kot Krka. V noči od srede na četrtek, kakor tudi ves dan v četrtek je zelo deževalo. Komaj je minila ena poplava, je že zopet druga. Sava je tako narastla, da je preplavila cesto pri Mostecu med Brežicami in Dobovo, tako da ni mogoč promet.

KINO „SLOGA“ — Telefon 27-30

predvaja veselo in zabavno komedijo

AMIGO

Skladatelj dr. Schwab odlikovan

Celje, 18. decembra.

Danes dopoldne je bila na okrajnem načelnstvu v Celju izredna slovesnost. V okrašenih sobi se je zbralo vse uradništvo okrajnega načelnstva, ki je čakalo sivolasega gospoda višjega zdravstvenega svetnika dr. Antona Schwaba. Okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec je v prisrčnem govoru pozdravil odličnega slovenskega skladatelja in z lepimi besedami orisal bogato življenje našega odlikovanca.

Dr. Anton Schwab je bil rojen leta 1868. v Sv. Pavlu pri Preboldu. Od l. 1895. do 1897. je bil privatni zdravnik v Sv. Pavlu in na Vranskem, od l. 1897. do 1925. pa okrajni zdravnik na Vranskem in v Celju. Kot zdravnik je g. dr. Schwab prvi začel uporabljati serum pri zdravljenju davice in uspešno zatrl l. 1913. epidemijo tifusa, l. 1921. pa epidemijo črnih koz. Od l. 1925. do 1936. je bil dr. Schwab okrajni sanitetni referent pri okrajnem načelnstvu v Celju. G. dr. Schwab je markantna osebnost. Ne poznajo ga samo po domovini, zaslovel je že izven naše države. S svojimi poljudnimi znanstvenimi razpravami in z nešteti predavanji medicinske stroke, tridesetletnim brezplanim zdravljenjem naših dijakov, z vestnim, iniciativnim in požrtvovalnim delom kot sanitetni okrajni referent si je dr. Schwab pridobil veliko število prijateljev. Med vojno je kot šef rekonvalescentnega zavoda v Sv. Juriju učil vojake, ob prevratu pa je izvrševal nabore za Maistrove bore. Bil je vedno pobornik slovenstva in se niti v najtežjih časih ni sramoval slovenske misli, ki jo je gojil v srcu. Kot vnet in dober pevec je vžljubil slovensko pesem, ustanavljal je pevstva društva in sam vodil pevске zbornice, za katere je skladal cerkvene in posvetne pesmi, ki so ponarodele. Kdo ne pozna imenitnih skladb: »Dobro jutro«, »Zlata kraljica«, »Slanica«, »Oj, dekle, kaj si tak žalostno« in še mnogo drugih, ki jih pozna danes že vsaka hribovska slovenska vas. Prelepa skladba »Ave Maria« pa je ponesla ime slovenskega skladatelja dr. Antona Schwaba preko mej naše domovine. Pevski zbor Glasbene matice je žel zanj na turneji po Franciji l. 1925. najlepše uspehe in priznanje. Isti zbor je nastopil s Schwabovo skladbo »Ave Maria« tudi v filmu in pel na gramofonske plošče za institut Phonotique na univerzi v Parizu. Povsod, kjer je naš odlikovanec deloval, se je pokazal zvestega sina svojega naroda in tudi tedaj, ko za javnega uslužbenca ni bilo baš priporočljivo in mu ni prineslo časti, ne priznanja, če je priznal, da je Slovenec.

Kako je dr. Schwab priljubljen, je pokazalo ravno današnje slavlje na okrajnem načelnstvu, kjer se je zbralo vse uradništvo in skupno z gosposko načelnikom čestitalo odlikovanecu. Golze so stopile navzočim v oči, ko je okrajni načelnik g. dr. Ivan Zobec izročil dr. Schwabu visoko odlikovanje kr. vlade, red sv. Save III. stopnje. Tako je dobil dr. Schwab izraz priznanja za velike zasluge tudi na najvišjem mestu. Odlikovanec je bil tako ginjen, da so vzkipele iz dobrega srca le besede zahvale. V imenu Celjskega pevskega društva je čestital odlikovanecu g. prof. Fink.

Čestitkam se pridružujemo vsi Celjani. Zasluznemu možu čestita danes vsa Slovenija, odlikovanec pa je upravičen reči s pesnikom Vodnikom: »Dovolj je spomina, me pesmi pojote«

15 let urejanja „Slovenskega Pravnika“

Pomembno, pa tiho obletnico praznuje te dni društvo »Pravnik«. Letos je namreč poteklo 15 let, odkar urejuje glasilo društva »Slovenski Pravniki« univ. prof. dr. Rudolf Sajovic, ki je to uredništvo leta 1922 prevzel od bivšega dolgotrajnega urednika dr. Danila Majarona. Dr. Rudolf Sajovic je usmeril slovensko pravniško glasilo na nova pota pravne prakse ter se je prav pot dr. Sajovicem posrečilo, da je slovensko pravniško glasilo mnogo doprineslo k zgraditvi naše pravne kulture. Mnoge načelno važne razsodebe so bile objavljene v »Slovenskem Pravniku«, ki so služile tudi kot zgled tako v Sloveniji, kakor v drugih krajih države. Dr. Rudolf Sajovic se je mnogo in požrtvovalno trudil, da je zmogel to ogromno delo. Univ. prof. dr. Sajovic je bil več let kasarjski sodnik Stola sedmorice odd. B v Zagrebu, pred tremi leti upokojen, nato pa je prevzel predavanja na ljubljanski univerzi za civilno-pravni postopek. Letos je dekan juridične fakultete. Pod njegovim 15-letnim vodstvom se je »Sl. Pravniki« razvil do zaviljive višine, ki se more tekmovali z vsakim podobnim tujim glasilom.

Snoči so mu slovenski pravniki pod predsedstvom univ. prof. dr. Metoda Dolenca priredili častni večer, ki so se ga udeležili odlični člani in predstavniki oblasti. Poklonili so mu akvarelno sliko: pravno alegorijo, delo prof. A. G. Kosa. G. dr. Sajovicu želimo, da še v naprej tako uspešno deluje za razcvet slovenske pravniške znanosti, kakor je do zdaj.

Kot vedno najlepša darila

za dame in gospode nudi

Spec. parium. „Venus“, pred gl. pošto

Zadoščenje bivšemu slovenskemu županu

V Celju, dne 18. dec.

Danes ob 8 dopoldne je bila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem pred sodnikom poedincem g. dr. Lobetom razprava proti 31 letnemu Goležu Jožefu, posestniškemu sinu v Slatini pri Ponikvi. Golež je dolžil bivšega župana Zličarja Franca, da si je v letu 1926 pridržal 2000 din, ki jih je nakazalo veliko županstvo mariborske oblasti kot podpora za škodo njegovemu že umrlemu očetu. Sodišče je ugotovilo po pričah in spisih banske uprave, da se je podpora točno in v redu izplačala. Za nesramno kleveto je sodišče obsodilo Goleža Jožefa na 2 meseca strogega zapor, na 500 din denarne kazni in še 250 din sodnih stroškov ter povračilo stroškov za dvomesečni zapor. Na podlagi izpovedb zaslišanih priče je razvidno, da je bil g. Zličar 10 let župan v občini Ponikve in da je znano, da je g. Zličar bil vzoren župan, saj je prejel za svoje nesebično in pošteno občinsko poslovanje in vestno gospodarsko vodstvo v občini odlikovanje z najvišjega mesta. Odlikovanec je bil z redom sv. Save V. stopnje. Živkovitve režim ga je l. 1931 po zaslugi njegovih ožjih političnih prijateljev brez vsakega povoda razrešil tor je moral občinsko poslovanje v teku 12 ur izročiti novemu županu. Ako bi mu takrat dokazali le 50 par poneverbe pri občinskem gospodarstvu, gotovo bi ga bili križali. Za svojo poštenost pa je moral danes iskati zadoščenja pri sodišču, kjer ga je tudi dobil.

Božično darilo

ki ga bo vsak vesel, je dober radijski aparat. Priporočamo zlasti štirielektronski super

TELEFUNKEN T 55 A



ki Vam nudi vse, kar od kvalitetnega aparata zahtevate.

Stane pa le Din 4500.—.

„Radio“ reg. zadr. z o. z.
v Ljubljani, Miklošičeva c. 7
Telefon 3190



NB.

Naša trgovina je danes cel dan odprta. Kupcem z dežele povrno stroške za vlak.

Ljubljanske vesti

dne 19. decembra 1937.

Gledališče

Drama: Nedelja, 19. decembra ob 15: »Simkovi«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Beraška opera. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Ponedeljek, 20. decembra: »Pesem s ceste.« Red A. — Torek, 21. decembra: »Zaprto.« Sreda, 22. decembra: »Svedrovec« (Fricfrac). Premiera. Premierski abonma.

Opera: Nedelja, 19. decembra ob 15: »Amorconke.« Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: »Manon.« Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Gostuje ga. Zlata Gjungenac. — Ponedeljek, 20. decembra: »Zaprto.« — Torek, 21. decembra: »Vesela vdova.« Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Gostuje ga. Zlata Gjungenac.

Smuči

in vme, kar rabite za dobro amuko, dobite pri trvdki

Kolb Predalič, Ljubljana, Kongresni trg 4

Prireditve in zabave

»Reveček Andrejček« na Rokodelskem odru. Drevo ob pol osmih ponovi Rokodelski oder lepo in zabavno ljudsko igrano »Reveček Andrejček«. Ker je pri zadnji predstavi moralo mnogo ljudi brez vstopnic domov, zato vabimo vse one, ki te krasne in priljubljene ljudske igre še niso videli, da si kupijo vstopnice že v predprodaji, ki bo danes od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12.

Akademski pevski zbor priredi v torek, dne 21. t. m. točno ob pol 7. uri zvečer v veliki filharmonični dvorani koncert za dijake ljubljanskih srednjih in meščanskih šol. Spored obsega slovenske umetne in narodne pesmi, ki jih je izvajal APZ na svojem zadnjem koncertu v Unionu. Sedeži po 4 in 2 din, stojišča po 1 din so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

„PROTEUS“ božično darilo!

Prirodoslovni mesečnik

Uprava: Beethovnova 2

Prosvetno društvo Trnovo priredi v sredo, dne 22. decembra ob 8 zvečer v društvenem domu Karunova ulica, božični prosvetni večer.

Prosvetno društvo Moste uprizaro v Ljudskem domu drevo ob 8 dramo »Valovi strasti in ljubezni«. Svetopisemski večer bo jutri, dne 20. dec. ob 8 zvečer v dvorani št. 1 na portji franciskanskega samostana.

Franciskanska dvorana. Drevo ob 8 se uprizaro Jalenova drama »Srenja«. Čisti dobiček v korist revnih dijakom.



SOENNECKEN

polnilno pero

Zastopstvo:

Iv. Bonač, Ljubljana

Apartna božična darila!

»Božični večer« Franciskanske prosvete v Ljubljani bo v torek, dne 21. t. m. ob 8. — Rezervirajte si vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v franciskanski palači, da ne bo pri večerni blagajni naval.

Franciskanska dvorana. Drevo ob 8 uprizaro prosvetno društvo »Hrušica« dramo J. Jaina »Srenja«. — Ker je čisti dobiček namenjen v prid revnim dijakom, ste vsi najtopleje vabljeni.

Franciskanska dvorana. Fantovski odsek sv. Jakob—Ljubljana uprizaro na praznik sv. Stefana ob 8 zvečer Schillerjevo tragedijo »Razbojniki«.

Predavanja

Društvo rokodelskih mojstrov vabi vse svoje člane in prijatelje društva k predavanju, ki bo v sredo, 22. t. m. ob 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Predaval bo g. Smersu o starostnem zavarovanju. Vstop je prost.

M. Drenik

volna se ročno pletenje, smyrna, perzer in keřim

Ljubljana - Kongresni trg 7

Prosvetno društvo Ljubljana—Dravje ima drevo ob 7 v cerkveni dvorani predavanje. Predava g. ravnatelj Ivan Dolenc »Mostar in okolica«.

Sestanki

Društvo katoliških moř — Bežigrad ima v ponedeljek ob pol 8 zvečer svoj gospodarski sestanek. Važna gospodarska vprašanja Bežigrada na dnevnem redu. Člani in nečlani vabljeni!

Hubertus milo,
res domače,
slovensko milo!

Barjansko okrořje ZFO poziva vse v to okrořje včlanjene odseke, da se sigurno udeleže okrořnega sestanka na Prešerju v nedeljo, dne 19. t. m. ob 4 popoldne.

Šmarogorsko okrořje — jutri, v ponedeljek ob 20 v šišenskem samostanu seja. Na dnevnem redu važni sklepi.

Vedno lepo ostriženi in dobro obriti so gospodje, ako poseřajo brivnico

Aleksander Gjuđ

Ljubljana, Kongresni trg 6 (poleg kino Matica)

Cerkveni vestnik

III. kongregacija v Lichtenhurnu iskreno vabi svoje člane na božični sestanek, ki bo v ponedeljek, 27. decembra ob 7 zvečer. Pridite vse!

Kino

Kino Kodeljevo, tel. 31-62. Danes ob 17 in 20 in jutri ob 20 »L'Equipage« (Annabella) in »Skr-

Smučarju ali smučarki napravite največje veselje, če jim kaj kupite za božič pri trvdki

Kolb Predalič, Ljubljana, Kongresni trg 4

janček poje« (Martha Egert, Hans Söner). Ob 15 »L'Equipage« — znižane cene!

Marta Eggert, glavna pevka Vam bo zapela danes ob 4, 6 in 8 zvečer v zvočnem kinu Vič, in sicer v prekrasem filmu »Koncert na dvoru«, ki prekaša po svoji lepoti vse dosedanje filme.

Prekrasno, trajno in nad vse presenelljivo darilo za

Božič so edinstvene le

zimske suknje, moške obleke, damski plašči priznane kakovosti po tovarniških nedosegljivo nizkih cenah, pri nas kupujete iz prve roke

TIVAR OBLEKE - Gl. zaloga ANTON BRUMEC, Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti gl. pošte

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mostni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7; — v ponedeljek: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Polzvedovanja

Najdeno je bilo nekaj denarja v pasaži Aleksandrove ceste. Izgubitelj dobi denar nazaj pri Lukežu Francu, Švabičeva ulica 15-I, soba 45.

Božiček pri Lesjaku

Kadar si katerakoli ljubljanska dama želi ogledati si najbolj nove modele pariške, dunjske in druge mode, ali kadar ljubeznivi gospod soprogram preudarja, kaj naj svoji ženi kupi za god, tedaj jo oba mahmeta ponavadi v zadnjih dveh letih k trvdki V. Lesjaka v Selenburgovo ulico. Ta trvdka je postala med kupujočim občinstvom zelo priljubljena, saj ima na razpolago obširno zalogo vseh modnih predmetov, predvsem rokavice, nogavice, ogrinjala, dameškega in moškega perila in drugih predmetov, katere znajo ceniti predvsem ljudje s finim čutom za modo in fineso.

Trvdka V. Lesjaka se je posebno postavila sedaj s svojo božično izložbo. V izložbi so na ogled občinstvu krasni predmeti najbolj izvrstne kvalitete, tako da niti obo najbolj razvajene ljubljanske dame ne bi našlo na njem pikice za grajo. V božičnem razpoloženju je urejena tudi trgovina. Dehteče smrekove vejice vzbujajo v trgovini čar pravljice, o kateri sanja sleherni dama. To podjetje gre s tokovi časa in stremi, da se udaja sodobnemu okusu. Pompozna reklama ne zaleže več, temveč mnogo bolj izbira v kakovosti in v umetniškem podajanju sproti se proizvajajoče mode. Sodobni kronisti morajo ugotoviti, da je trvdka V. Lesjaka na vsak način na višku, kar ljubljansko kupujoče občinstvo tudi priznava. Božiček se je za ljubljanske dame naselil pri trvdki V. Lesjaki! Tu je doma neveljiva eleganca, prvovrstna kakovost, tu se zbirajo dame in gospodje, ki kupujejo, da bi za božička kaj podarili. Pročelje in vso trvdko je opremil odličen arhitekt, kar prica za dober okus podjetnika. Postrežba ni veljiva, temveč vpludna. Trvdka V. Lesjaka je zadnji dve leti v Ljubljani zaslovela po kakovostnih predmetih in po svojih zmernih cenah. Za božič priporočamo občinstvu to trvdko, zlasti tistemu občinstvu, ki si želi res lepo in fino blago.

Budilke



Srebrnina

Zlatnina

v veliki izbiri pri

H. SUTTNER, Ljubljana 2

Prešernova ul. 9 poleg gl. pošte

Zahtevajte brezplačni cenik!

I Slovesna maša zadušnica povodom 100-letnice rojstva prezasluznega reformatorja cerkvene glasbe in slovenskega skladatelja Antona Foersterja bo jutri, na njegov rojstni dan, ob 7 v cerkvi M. B. v Križankah. Izjava se Miesa pro deluncia v D., zložil A. Rihovec s spremljevanjem instrumentov. Graduale in sekvenca zl. St. Premrl. Libera me Domine zl. A. Stadler - J. Polzer.

I V počastitev spomina pok. gospe Serafine Posch daruje za slope otroke v Kočevju rodbina Vencajzova v Ljubljani 150 din. Bog obilo povrni!

I V razstavi bratov Šubicev vodi danes ob enajstih g. Marijan Marolt.

I Občani, ne pozabite revežev, ko boeste voščili svojim prijateljem vsest božič! Vse ljubljanske traktike prodajajo mestni socialni kolek po 50 par in 1 din. Na vsako voščilo nalepite še mestni socialni kolek, da bo letošnje božično dopisovanje v znamenju socialne pomoči. Vsaj za božič naj bi letos Ljubljancem enodušno odprli srce onim, ki so pomoči potrebni. Z nakupom mestnega socialnega kolka pomagajte podpirati ljubljanske reveže, kajti donos kolka se bo porabil le za pomoči potrebnim.



Naša božična prodaja

po zelo znižanih cenah

Vam nudi veliko izbiro damskih plaščev in oblek. Za gospode suknje, površnike, obleke in smučarske drese

Gukič - Stritarjeva ulica

I Pisalne in računske stroje Vam strokovno popravi Simandl. Dvořakova ul. 3, tel. 24-07.

I Trgovina krzna Srečko Lapajne je preselila svoje poslovalne prostore na Aleksandrovo cesto 4. II. nadstropje. Telefon 37-37. Dvigalo na razpolago. Vhod iz pasaže.

I Garderobjerji imajo tudi prav. Na opazko o neredu v garderobi unioanske dvorane so nam unioanski garderobjerji poslali obširno pojasnilo, iz katerega posnemamo, da je tega krivo predvsem nedisciplinirano in nevezgajno ljubljansko občinstvo, ki prihaja kar po 10 in 15 minut prepozno. Koncert APZ je bil že razprodan in so garderobjerji s strahom pričakovali naval na garderobo. Občinstvo je šlelo nad 2000 obiskovalcev, ki bi hotelo biti hkrati pri garderobi. To seveda ni moglo, zlasti če je vreme takšno, da mora garderobjer prevzeti od vsakogar plašč, klobuk, dežnik, snežke in še kakšne druge drobnarije, vse seveda premočeno. V garderobi nastane celo jezero. Ob koncertu APZ je delalo v garderobi 11 ljudi, več pa jih sploh ni bilo mogoče postaviti v ozke garderobne prostore. Za garderobo je bila določena tudi cela stranska dvorana v prvem nadstropju pred belo dvorano ter garderoba pred restavracijo. Kljub temu pa je v garderobah res nastala gneča. Garderobjerji so se trudili ter delali več kakor človek v običajnih razmerah sploh zmore, niso pa zmogli v trenutku odpraviti vsega navala občinstva, ki je po zaključku koncerta vdrlo v garderobe. Garderobjerji niso bili proti

m Božičnica tekstilnih delavcev. Delavska godba tekstilne tovarne Ehrlich priredi danes popoldne ob pol 2 v gostilni Ahtlik na Tržnški cesti božičnico, pri kateri bo obdarovanih 300 delavskih otrok. Požrtvovalec in dobrodelnost tekstilnih delavcev Ehrlichove tovarne je vsega priznanja vredna!

Otomane

madrace, žične vložke, železne zložljive in otroške postelje nudijo najceneje

»OBNOVA« - F. Novak, Maribor, Jurčičeva 6

m Kam s mesarskimi stojnicami. Zaradi regulacije Glavnega trga, ki se vrši tudi v zimskem času, je postala nujna potreba, da se že sedaj misli, kam bi se premestile mesarske stojnice do tedaj, ko bo zgrajena nova tržnica. Zadruga mesarjev in preka-jevalec se je obrnila s pismeno vlogo na mestno občino ter je predlagala razne prostore, kjer bi se namestile začasno te stojnice. O tej važni zadevi je razpravljala dne 16. t. m. mestni tržni odsek pod predsedstvom podžupana Zebota. Po daljši razpravi se je soglasno akenilo, da se da mesarjem na izbiro, ali se odločijo za postavitev stojnic na sedanjem prostoru špeharjev na Vojašniškem trgu, ali pa si izberejo prostor v Strossmajerjevem dvoredu, ki bi bil morda še najprikladnejši. Če se mesarji odločijo za Vojašniški trg, potem pridejo špeharji v Strossmajerjevo ulico. Obenem z mesarji se preselijo tudi prodajalci zelenjave v njihovo bližino, da ne bo treba iskati gospodinjam enih in drugih po raznih ulicah. Predlog, da bi šli mesarji v Wildenrainerjevo ulico, je bil odbit, ker tam ni prostorov za shranjevanje stojnic in šolovrov. Premestitev stojnic se bo izvršila šele na epomlad, ko se začne regulacija dela na Glavnem trgu s polno paro.

m Rokavice, nogarice, Ribarič, Rotovž.

m Ljudska univerza. Jutri v ponedeljek bo zadnje pedagoško predavanje. Docent dr. ing. Anton Kuhelj iz Ljubljane bo predaval »O najboljši pogostih vzrokih letalskih nesreč«.

m Fantovski odsek Maribor II. ima v ponedeljek ob 8 zvečer redni fantovski sestanek v običajnih prostorih. Udeležba obvezna.

m »Miklova Zalac. Ljudski oder ponovi drevo ob 8 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 koroško narodno igrano »Miklova Zalac«.

»Otroške, damske, moške lopke la-tni izdelek, najcenejše pri »LUNA« samo na Glavnem trgu 24, Maribor

m Združenje mesarskih mojstrov v Mariboru obveša svoje člane, da bodo prodajalne mase danes na zlato nedeljo do 10. ure dopoldne odprte, na božični in novoletni dan pa zaprte in sicer v mestu in na deželi. Mesarske prodajalnice pa bodo odprte izjemoma tudi v nedeljo, na Stefanovo in v nedeljo, dne 2. januarja. Na vse to opozarja Združenje mesarjev tudig cenjeno občino.

MARIBORSKA MENZA VAS VABI

S. L. D. M. S. K. O. V. T. R. G. 6

m Trajno božično darilo je res le dobro idota, pri Grajskem urarju kupljena ura.

m Nov inženir. Na tehnični visoki šoli v Pragi je bil diplomiran za strojno inženirja g. Hinko Pogačnik, sin industrijca g. Pogačnika v Rušah. Castitamol!

m Kožuhovna v veliki izbiri in strokovna izdelava pri Semku, krznarju, Gosposka ulica 37. m Avtobus-jubilant. Prvi MAN-avtobus mariborskega mestnega avtobusnega prometa, ki obratuje na progi Maribor-Celje, je te dni prevozil svojih 100.000 km. Najboljše spričevalo za solidnost motorja in karoserije je to, da ni bilo dosedaj potreba izvršiti na vozu niti najmanjšega popravila. m Zimsko perilo in pletene jopice najceneje pri »Llac, Aleksandrova 19.

Velika izbira blaga
ČEŠKI MAGACIN
vedno najnovejše. Ulica X. oktobra, vogel Barvarške

m Napredovanja v magistratni službi. Na tajni seji mestnega sveta v petek večer so se obravnavali med drugim tudi personalne zadeve magistratnih uslužbencev. Napredovali so v občinski službi: vodja mestnega gradbenega urada in Josip Baran, vodja socialno političnega oddelka Anton Brandner, mestni blagajnik Franc Gabrovšek, magistratna uradnica Pija Golec, magistratni uradnik Franjo Tušak, upravitelj mestnega kopališča Henrik Zorž, mestni sluga Jakob Kusler.

LORENZ-RADIO 1938

po 200 din mesečno dobite pri Besenškem, radio tehniku. Vetrinjska ul. 17-I. Popravilam vsakovrstne radijske aparate. - Se priporočam!

m Smrt kosl. V evetju 22 let je umrla na Tržnški cesti 1 na Pobrežju soproga leaneja manipulanta gospa Josipina Habjančič — Ob bregu 16 jo ugrabila smrt 82-letno zasebnico Jožefo Sparovic. — V bolnišnici je umrl 50-letni komornik sluga Josip Erhard. Njegovo truplo je bilo prepeljano v Konjice. Svetila jim večna luč!

m BOŽIČNE POTREBŠCINE najceneje v Cirilovi!

m Damske torbice, denarnice, listnice, kosečgi — primerna darila, najceneje pri M. Sterbalt, Meljska 2 — Trg Svobode 6.

m Vsem dobrotnikom, ki so s darili in sodelovanjem pomogli do prav lepo uspele Miklavževe obdaritve revnih šolarjev v Kamnici, se najtopleje zahvaljuje šolsko vodstvo.

m Okraske božičnega drevesca, kandite, žokladi, kekse, likerje, vino, slivovko, rum, konjak in vsakršno delikateso priporoča L. Uhler, delikatesna trgovina, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Vesele božične praznike

bodete praznovali, če kupite purane, polarje, kapune, race, gosi v trgovini špekerije Trav san, Mar bor, Stalna ulica 2

Gledališče

Nedeljo, 19. dec., ob 15: »Revizor«. Znižane cene. — Ob 20: »Najboljša ideja tete Olge«. Znižane cene. Zadržkrat.

Ponedeljek, 21. dec.: »Zaprto.«
Torek, 22. dec.: »Pod to goro zeleno«. Red B.

„Vsak dan v zarji novi
naši zažare vrhovi...“

V nekdanjem Aljaževem kraljestvu



Pogled izpod Dovjega na Mojstrano in proti Triglavskemu pogorju.

Mojstrana, sredi decembra.

Nešteto planincev je že prestopilo prag idiličnega dovškega pokopališča. Tu se turisti radi pomude pred grobom, ki ima nad seboj v marmorno ploščo vsekane verze: »Vsak dan v zarji novi naši zažare vrhovi — Gledajo, kdaj prideš spet, ki si bil jim varih svet: naš triglavski kralj Matjaž — župnik z Dovjega Aljaž.« Z privzdignjenim vzglavjem, obrnjen proti svojemu Triglavu, počiva tu pod suho dovško rušo svoj večni počitek znanec vseh naših planincev in pevcev — župnik Jakob Aljaž. In če ne prej, se planincev tu zave, kako se je mogel dobiti Aljaž tako navdušiti za naravo: živel je sredi nepopisnih naravnih lepot, ki tudi njegovemu zadnjemu bivališču niso prikrile. Naravnost izpred groba je krasen pogled na ponosni Triglav, pod seboj zagledaš lepo Mojstrano, ki — kakor da se hoče potuhiniti — skriva svoje letovišarske tajne, na levi zagledaš sončno Dovje, v daljavi pa njim dim jesenjskih tovarn, na desni proti Kranjski gori pa zaslužiš krasoto naše ostale letovišarske Gorenjske.

Tu je bilo nekoč Aljažev kraljestvo, ki je segalo približno tako daleč, kakor daleč naokrog sega glas dovškega cerkvenega zvona. Ko je živel še župnik Aljaž, za te kraje ni bilo treba nobene reklame; še kot prvo in drugošolski frkoveci smo stikali na zemljevidih za malim Dovjem, da smo vedeli, od kod je tisti župnik, ki je veljal za tako neugnanega turista in ki je tako lepe pesmi skladal in ki je s svojim humorjem zabaval vso Slovenijo. O njem in o njegovih krajih je vsakdo rad kaj slišal ali čital.

Kakor je bil zanimiv pokojni Aljaž, tako je ostal zanimiv in znamenit tudi svet neposredno okrog njegovega zadnjega počivališča, ki je obenem tudi zadnji.

dom ponesrečenih plezalcev

Številni nagrobni spomeniki ti bodisi v zlatih ali pa tudi v prav preprostih škarih povedo zgodovino zadnjega dne onega, ki počiva v zemlji pod spomenikom: »... ki se je ubil na severni triglavski steni.« O vseh, pa naj jih je prignala ljubezen do planin iz katerekoli evropske strani, od blizu ali od daleč, pravi kronika kratko in suho: »... Omahnili je čez skalovje; njegovo truplo so prenesli v dolino in ga pokopali na dovškem pokopališču.« Sedaj leže pod gorenjsko grudo, obrnjen proti triglavski steni, preko katere prisije solnce vedno najprej na visoko ležečo dovško pokopališče... Severna stena je ostala nespremenjena, na dovškem pokopališču pa je vedno bolj tesno... In če bi mogli gledati z duhovnimi očmi, bi tudi sedaj, ko je ta ozki prostor pokrila debela plast snega, videli, kako se vsak večer spuščajo v to skrivnostno božjo tišino neznane sence: iz tujine je v duhu prišla obiskat svojega ponesrečenega sina dobra mati; ne more in ne more pozabiti njega, ki mu je dala življenje. V duhu mu sleherni večer rahlja težko, od snega napito prst, prižiga svečo ter se z molitvijo spokojna poslavlja od njega...

Skrivnostno je dovško pokopališče; dvakrat skrivnostno za onega, ki ga na pokopališču ne privabijo samo dragoceni marmornati spomeniki.

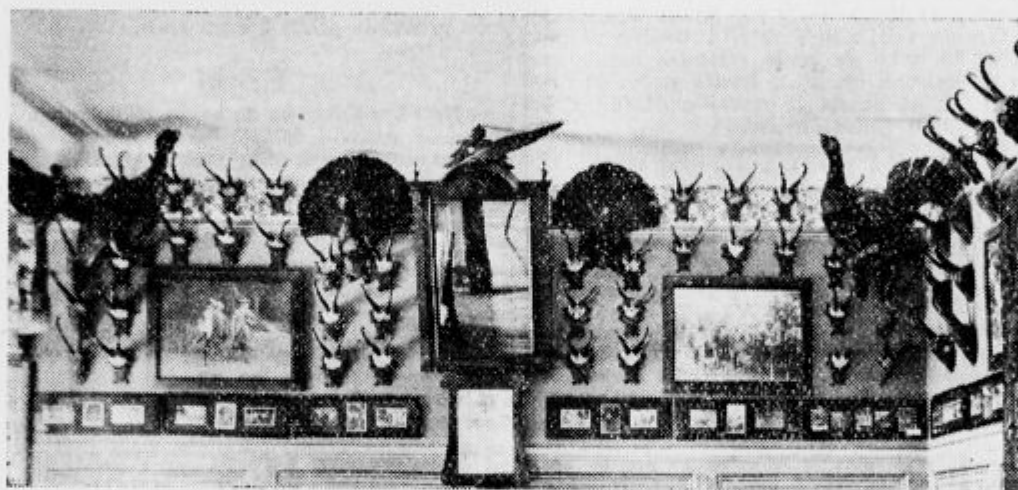


V skritem kotu Krme.

Dovje - prosvetno središče

Streljaj oddaljena od župne cerkve leži, raztegnjena ob svoji cesti, nekdanja Aljaževa rezidenca — starodavno Dovje. Je to verjetno najbolj sončen kraj od Jesenic pa do Rateč. Iz vasi, posebno tudi iz župnišča, kjer vzorno nasleduje v dušnem pastirstvu pokojnega Aljaža sedanji prav tako priljubljeni župnik č. g. Franc Pečarič, je krasen pogled na Triglav. Tako je lahko Aljaž kar iz svoje sobe motril vreme na triglavskem pogorju.

Dovje same so se razvile v izrazito gorenjsko



Pogled v eno izmed treh sob hotela Triglav.

prosvetno središče. Agilno Prosvetno društvo, ki si je nadelo ime po Aljažu, gradi lasten dom s krasno dvorano, ki že služi svojemu namenu. V malokaterem podeželskem kraju se vrsti na odru toliko prireditve, kakor prav v dovškem Prosvetnem domu. Pa tudi v redko katerem kraju naletiš na tako dobre igralce. Tudi sicer se da sklepati, da so Dovžani dokaj podjetni: kljub temu, da je vas manjša, kakor pod njo ležeča Mojstrana, mora vendar mladi mojstranski in okoliški rod hoditi v šolo na Dovje, ker stoji šola na Dovju; tu je, kakor rečeno, tudi sedež župnije, prednost Dovja pa se vidi celo v nazivu občine in železniške postaje. Občina in postaja nosita ime »Dovje-Mojstrana«, dasi bi človek po velikosti krajev pričakoval obratno.

Po stopinjah sv. Cirila in Metoda...

Tujec, ki z Dovjega opazuje krasen svet pod seboj, se navadno začne zanimati za osamljeno cerkvico, ki je zagleda na vzhodni (jesenjski) strani Mojstrane. In če potem malo povpraša, kako in kaj je s to cerkvijo, bo slišal zanimivo povest: Ko sta šla naša apostola sv. Ciril in Metod prvič v Rim na zagovor glede svojega delovanja, sta potovala tudi skozi te kraje. S seboj sta nosila tudi kosti sv. Klementa. Ker ju je zalotil večer, sta počivala pod šotorom tu v neposredni bližini sedanje Mojstrane. Na mestu, kjer sta počivala, so postavili potem to cerkvico, ki je posvečena sv. Klementu. Verjetnost te pravljice potrjuje okolnost, da so cerkve, posvečene sv. Klementu, oddaljene med seboj približno en dan hoda v tisti smeri, koder sta po ljudski govorici potovala sv. Ciril in Metod.

Tako je postal sv. Klement mojstranski patron. Njegov god je še danes za Mojstrano velik praznik in se bere tedaj v Klementovi podružnici sv. maša.

Moistrana - letovišče in zimovališče

Glavni kraj nekdanjega Aljažev kraljestva je vsekakor Mojstrana. Kako rad je pokojni Aljaž prihajal v to prijazno vas, ki je poleg ostalega tudi družabno središče dovško-mojstranskega kota.

Mojstrana je znana predvsem kot eno najbolj obiskanih gorenjskih izhodišč za ture v triglavsko pogorje. Skozi Mojstrano vodi pot plezalcev, ki se podajajo skozi krasno dolino Vrat mimo znamenitega Peričnika do Aljažev doma in naprej v severno steno. Po isti poti prihajajo turisti, ki krenejo na Triglav od Aljažev doma po Tomiškovski poti. Skoraj vzporedno z dolino Vrat vodita proti triglavskemu pogorju ostali dve znani dolini Kot in Krma. Ni torej čuda, če zlasti poleti skoraj sleherni dan odhajajo skozi Mojstrano številne skupine turistov, ki dajejo kraju popolnoma turistično obeležje.

Mojstrana pa nudi tudi sama na sebi krasne lovišarske možnosti in je na ta način pač razumljivo, da živi zlasti poleti pretežni del kraja od tujeskega prometa. Zmerne cene, izredna prijaznost in nekaka posplošena domačnost, vse to naveže letoviščarja, da se vedno in vedno vrača. Enako je pozimi. Dovje in Mojstrana obdaja krasen smučarski svet, kjer snežne razmere bolj redko odpovedo. Če ni primernega snega v sami Mojstrani, je prav gotovo za smučanje primeren sneg v enourni oddaljenosti v dolinah Kofa, Krme ali Vrat. Pri tej priliki moramo poudariti, da smo ponovno opazili, da so Mojstrančani pri vremenskih poročilih, ki jih pošilja v svet znani gorenjski smučarski spiritus agens, vsemu našemu in tujemu smučarskemu svetu znana Minca, prav skromni. Vremenska poročila so sestavljena točno po stanju, kakor so vremenske razmere v Mojstrani. (To naj bo povedano zaradi tega, ker se je v nekaterih drugih krajih že zgodilo, da v kraju ni bilo pravega snega, a so bile snežne razmere v vremenskem poročilu označene kot odlične. Ko so potem prišli naslednjega dne smučarji in ko o »odličnih snežnih razmerah« ni bilo sledu, so jih v kraju zavrnili, češ: tu sicer ni dobrega snega, je pa odličen sneg na planini, oddaljeni samo nekaj ur...)

Ustavimo se tudi mi malo v Mojstrani, kjer nam že površen pogled v krajevne razmere in med ljudi pokaže, koliko pristnih svojsko-gorenjskih in krajevnih posebnosti je med temi ljudmi. Vas in okolica sta poleg tega izredno bogata vele-

zanimive krajevne zgodovine, ki pa je zaenkrat ohranjena žalibog samo še v glavah posameznih mojstranskih posebnostev, ali — kakor jim pravimo — »originalov«.

Dva živa leksikona: lovski...



Ko prideš v Mojstrano, kmalu opaziš, da je tu nekako lovsko središče gornje Gorenjske. Povsod sam pogovori o srnjakih in gamsih, o lovih in loviščih. Posebno prepričevalno pa stopi to dejstvo pred tebe, če pogledaš v hotel Triglav, nekako družabno središče Mojstrane. Tu najdeš na stenah treh sob in veže same lovске trofeje. Ob tem pogledu celo podvomim, ali more biti to v gorovju sploh še kaj divjačine, ko visi tu toliko rogovja. Pa pogledaš datume na trofejah in spoznaš, da je to zbirka od več desetletij. Lastnik te zbirke je hotelir g. Janez Rabič, ki je obenem dvorski nadlovce in velja za nekako centralno lovsko osebnost na Gorenjskem. Gospod Rabič pa ni samo odličen lovski strokovnjak, marveč obenem tudi pravec živi lovski leksikon. Hoditi je začel na lov, ko je bil star 6 let. Vodil ga je s seboj oče, ki je bil ravno tako strasten lovec. Ko je bil mali Janez star 8 let, je ustrelil že dva gamsa; v svojem devetem letu je imel že konflikt z orožnikom, ki je vzel fantično puško in ustreljenega gamsa. Istega leta je ustrelil fant še planinskega orla. Od tedaj naprej pomni g. Rabič vse večje lovске dogodivščine, ki so se dogajale okrog Mojstrane ali na Triglavskem pogorju. In teh dogodivščin ni malo, ena je zanimivejša od druge.

G. Rabič je obenem tudi velik turist: bil je na vrhu Triglava nič več in nič manj kot 248 krat. Gotovo svojevrsten rekord! O svojih doživljajih in spominih gospod Rabič prav rad pripoveduje, samo če je prepričan, da ni blizu nikogar od »saj-tung«. »Ne sme se nič pisati o tem — šele po moji smrti« — mi je ponovno zabijal. Kljub temu pa upam, da se bova pogodila za to stvar še pred smrtjo...

... gorenjski

Ob poti, ki vodi v dolino Kot in Krma, stoji v Mojstrani hiša, kjer se pravi »Pri Lipniku«. Tu živi mož, ki mu bo kmalu 90 let. Je to Jože Košir, ki ga pozna ali ga je vsaj poznala nekoč vsa Gorenjska. Dočim se more o g. Rabiču reči, da je živi lovski leksikon, se more trditi o g. Koširju, da je živi gorenjski leksikon. Če ga dobiš dobre volje in če pride k temu še tradicionalni »frakelj«, začne vreti iz dobrega Jožeta vsa zanimivejša gorenjska zgodovina zadnjih desetletij: dobro se spominja, kako je stekla železnica od Jesenic do Trbiža; ve za vse važnejše dogodke, ki so v zvezi bodisi s krajevno mojstransko ali pa gorenjsko zgodovino sploh. Bil je ustanovitelj požarne brambe v Mojstrani, večji del svojega življenja je bil občinski odbornik; kot zastopnik svetovno znane in še sedaj obstoječe čebelarke tvrdke Ambrožič pa je peš prepotoval ne samo vso Slovenijo, marveč tudi precej sveta, ki je sedaj pod Avstrijo in Italijo. Zlasti iz svojega čebelar-skega udejstvovanja, ko sta z že pokojno lastnico podjetja »Kakor sveti Jožef in Marija rajzala po svetu«, ve povedati toliko zanimivega, da se ga človek zlepa ne naveliča poslušati. Del njegovih spominov bo objavljen prihodnje dni v »Sloven-skem domu«.

Bambachov »Zlatorog« iz - Mojstrane!

Kakor rečeno, je bil oče Janeza Rabiča velik lovec, zraven pa tudi velik turist. Z njim se je seznanil nemški literat Bambach, ki je potem prav pogoste prihajal v Mojstrano ter živel navadno pod gostoljubno streho Rabičev doma, to je pri Palcu, nasproti sedanjega hotela Triglav. Bambach je tako spoznal kraj, ljudi in njih običaje. Ne-štetokrat sta se s pok. Rabičem Gregorjem vzpenjala po triglavskih strminah, zelo pa se je Bambachu priljubila tudi dolina Vrat. Tu je prebil Bambach tudi čas, v katerem je napisal svoj znameniti ep »Zlatorog«, ki ga je prevedel na naš jezik Funtek. Marsikateri naš literat, kaj šele navaden čitatelj, nima pojma, da je ta ep nastal v Bistrici (dolina Vrat) in da so vse osebe, ki nastopajo v epu, vzete iz Mojstrane. Tako je bil »Der junge Trentajäger« (Trentarski lovec) prav oče živečega Janeza Rabiča, Gregor Rabič. »Die blonde Jerica« je bila hči gostilničarke Katre Smere (ta stara in ugledna gostilna v Mojstrani še vedno obstaja). Še sedaj žive štiri hčerke te Jerice, in sicer sta dve učiteljici v Škofji Loki (Malči in Poldi Jeglič), istotam sta tudi ostali dve hčerki Albina in Minka. »Die kühne Hirtin Špela« je bila Orehovnikova Špela, ki je zaslovela po tem, da je v cokoljki preplezala Stenar in Cmir, ki marsikateremu dobremu planincu še danes delata težave. Bambachov Jaka pa je bil znani Gornov Jaka, ki je bil pastir v Vratih. Tako so torej vse osebe v Bambachovem »Zlatorogu« iz Mojstrane, sam Bambach pa je živel medtem, ko je pisal ta ep, večinoma v neki lovski koči v Vratih.

Na tradicionalnem smučarskem svetu

Mojstrana se lahko ponaša s tem, da so bili tu prvi početi našega pravega športnega smučanja. Tu je nastal eden od prvih čisto zimsko-sportnih klubov, ki slavi letos 10 letnico obstoja, tu je zrasla ena od prvih skakalnic in v Mojstrani so bile naše prve organizirane zimsko-sportne tekme. Od tod so tudi naši prvi smučarski zmagovalci. Prvo jugoslovansko damsko prvenstvo je osvojila naša Minea, brata Janša z Dovjega pa sta zmagovala, kjer sta se pojavila. Mojstrana nam je dala oba odlična Jakopiča, s sedanjimi tekmovalci iz Mojstrane, to je pred vsem z vsemi tremi Klančniki (Lojze, Gregor in Karel), pa se lahko postavlja ne samo Mojstrana, marveč tudi Zveza. Zimsko-sportna zveza je pač prav dala poudarka pomenu smučarstva v Mojstrani, ko tudi letos prav v tem času prireja tu zvezni tečaj za tekmovalce. Tečaj vodi Fincc Eino Kuizma, Naravnost škandalozna pa je za naše smučarske razmere ugotovitev, da se tečaja doslej ni udeležil niti en tekmovalce izven Mojstrane. Prijavil se je doslej eden iz Sušaka, a je prišlo samo pismo, dočim tekmovalca še ni. Ne vemo, na čigav račun naj pripisemo to žalostno ugotovitev, ali na račun materialne slabosti naših klubov, ali na račun padanja zanimanja za klasično kombinacijo.

Prav mojstranski smučarski tečaj nas nujno opominja, naj k smučarskemu športu pritegnemo kolikor mogoče veliko šolske mladine. Kako to storiti? Ne s tečaji za učitelje, ki so itak sposobni za vodstvo otroških smučarskih tečajev, marveč na preprost način, kakor ga nam je pokazalo Združenje Planica: razdelilo je med šolsko dečo veliko število skakalnih smuč. Posledice so se pokazale takoj, ko se je že k prvemu tekmovalstvu prijavilo okrog 150 malih tekmovalcev. Iz takega števila potem mora iziti kader dobrih tekmovalcev.

Mnogo je v Mojstrani še zadev, ki bi zanimale naše čitatelje. Tudi pikanterij ne manjka; celo takih, ki razburjajo tudi tako imenovane visoke glave. Naj že bo s temi zadevami kakorkoli, dejstvo je, da je bil in ostane dovško-mojstranski kot eden najzanimivejših in morda tudi najlepših na Gorenjskem. Sedaj, ko prihajajoča zima misli vedno bolj resno, kot vedno bolj oživlja. Kmalu pa bo nastal tu pravi zimsko-sportni živ-zav, ki bo zagnil v Mojstrano smučarje z vseh koncev države. To pot bo posebno živo tudi zaradi tega, ker bo ob desetletnici obstoja tukajšnjega smučarskega kluba tukaj več prireditve. Višek sezone pa bo dosežen vsekakor v mednarodni smučarski tekmi, ki jo prirede v letošnji sezoni v Mojstrani katoliške športne organizacije nekaterih prijateljskih držav.

TUNGSRAM

Radio elektronke

ZA VSAKO OKO IN UHO

Žarnice
nitka v dvojni vijajnici

Doc. dr. Ivan Matko: Mesečno perilo ali čišča s pato-fiziološkega stališa. Mesečno perilo ali čišča je naslov nove knjižice, katero je pravkar izdal šef internega oddelka bolnišnice v Ljubljani doc. dr. Ivan Matko. Knjižica mora zanimati ne le zdravnika, marveč vsako mater in vsakogar, ki se bavi z vzgojo ženske mladine. Vsebina je razdeljena na 13 pogl., od katerih se nanašajo prva 4 na pojav čišča, za njimi slede poglavja v koliko je odvisno mesečno perilo od raznih vzrokov, ki utegnejo nanj vplivati. V desetem poglavju seznanja pisec bralca z raznimi pojavi, ki jih izzove čišča v ženskem telesu. Nato sledi daljša razprava o vse mogočih čiščnih motnjah ter njih hormonskem zdravljenju. V poslednjem poglavju slede navodila o zadržanju in higieni žene med čiščo. Iz knjižice razberemo, da je glavno gonilo za pojav mesečnega perila hipofiza. Nujno je, da žena posveti čišči mnogo več pozornosti kakor doslej. Perilo izzove v ženskem organizmu razne telesne in duševne izpremembe, ki si jih do zdaj niemo mogli natančneje razlagati. Knjižica je tiskovno in oblikovno odlično opremljena. Izšla je kot prvi zvezek novo zasnovane knjižnice Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani, ki je v tem pogledu krenilo na dva pota kot druga strokovna združenja, katera nudijo spričo dragih tujih knjig svojim članom cenene strokovne knjige. Knjižica stane 25 din in jo je dobiti proti predplačilu neposredno pri Slovenskem zdravniškem društvu. Knjižica stane 25 din in jo je dobiti proti naplašču v Ljubljani ali pa v vsaki knjigarni. — Dr. Anton Sone.

KULTURA

Risbe Jurija Šubica iz bosanske vojske

Mala skicirka (18,5x13 cm), ki jo hrani Narodna galerija v Ljubljani iz slikarske zapuščine Jurija Šubica, vsebuje več risb in skic, ki jih je mladi slikar napravil za časa svojega vojaškega službovanja v Bosni. Risbe so dragocen dokument za poznavanje Jurijeve osebnosti, umetnosti, ter imajo naposled čisto objektivno kulturno-zgodovinsko vrednost. Skicirka ali boje zapisnik šteje 34 listov, 36 jih je grobo izstriženih in izstrganih, vezana je v poltrd karton, na zadnji platnici je ovojni papir odpadel. Na notranji strani platnice je zgoraj trgovska znamka tržaškega bukvarnarja, na prednji strani pa osmerooglata etiketa z napisom: Notizen Carl Gröber Ohlt; skicirka naj bi torej služila po svojem prvotnem namenu zapisnikom nadobudnega topničarskega nadporočnika K. Gröberja, Jurijevega prijatelja, kakor ga spoznamo iz Jurijevega pisma.



Bosanka iz Dolca

berja, Jurijevega prijatelja, kakor ga spoznamo iz Jurijevega pisma.

Proti koncu leta 1877 se je Jurij vrnil od vojakov iz Trsta na Dunaj ter zopet stopil v akademijo k profesorju Griepenkerlu. Naslednje leto je dobil naročilo za sliko sv. Roka za neko tirolsko cerkev, iz domovine pa za sliko sv. Jerneja za Voklo pri Senčurju. Vendar mu ni bilo dano, da bi to leto služil muzi lepim umetnostim, Avstrija se je namreč odločila za okupacijo Bosne in Hercegovine in Jurij je moral zopet obleči vojaško suknjo. K sreči nam je iz tega časa ohranjenih nekaj Jurijevih in Janezovih pisem, tako da nam je ta doba o Jurijevem življenju dovolj jasno osvetljena. Z Dunaja je Jurij odpotoval v Ljubljano in po žalostnem slovesu od domačih je Jurij, ki je bil odeljen k 2. Gebirgsbrigade, odpotoval proti Gradiški, kjer je bil »sedemnajstec« na »bogičevskem polju« zaprišen, kar je na Jurija napravilo močan vtis. Bratu Janezu piše žalostno pismo in pristavlja, »da se znabiti ne vidimo več«.

Kmalu za tem se je Jurij udeležil bitk pri Rogelju in Jajcu in 11. avgusta je prišel v Travnik. Iz tega časa se nam je ohranilo zanimivo pismo, ki lepo izpričuje, kako je Jurij kritično presojal dogodke »v tej prokleti Bosni«. Bratranec Ivanu piše iz Travnika (25. avgusta): »Tisto pismo, v katerem sem ti poročal o obeh bitkah, ki jih je naš regiment imel, si pač dobil. Ne verjem, da bi bila v bitkah taka sila, kakor pišejo — še manj pa, kakor govorijo —«.

V Travniku je 17. regiment ostal dober mesec in Jurij, ki je bil ordonanc pri divizijski komandi, je imel sedaj več časa. Prišel se je ukvarjati z risanjem in prva risba v naši skirci je datirana s Travnik 7. 9. 1878 in nosi naslov: »Die serbische Schule«. Poslej se vrste risbe iz Travnika, Dolca, nato pa kot vestni dokumenti spremljajo poslednja vojaška gibanja »sedemnajstega«: 21. sept. v Dolnji Vakuf, 24., 25. v Kupreš, 25. v Švico, naslednji dan na Borovo glavo, 29. v Livno, 2. okt. v Glamoč in 4. okt. nazaj v Livno.

Poleg samostojne umetnostne vrednosti risbe je slednja za poznavanje umetniške individualnosti predragocen dokument. In sicer v dvojnem smislu. Najprej z ozirom na način umetnikovega ustvarjanja. Osnutki in bežne risbe so otroci one prvotne podobe umetnine, ki se početa v globinah umetnikove duše šele formira iz kaosa v kosmos, iz brezmejnosti duha v čas in prostor k omejenosti istega v umetnostnem predmetu. Ob tem snovanju in rojstvu umetnine nam je dano gledati v najbolj skrite kotičke umetnikovega srca, v skrivnosti duše, in zato vsebujejo vprav risbe mnogokrat več sugestivne sile kakor pa dovršeni umetnostni lik. Kajti ob dovršeno umetnostno podobo pristopi čisto drug faktor: odnos umetnikov do občestva in poslednjem narekovane estetske formalne norme. Druga plat risbe, ki je deloma zapodena že v zgoraj omenjenem svojstvu, pa je njena važnost za spoznavanje umetnikove osebnosti s čisto človeške strani. V tem svojstvu jo more nadomestiti samo pismo ali dnevnik, ki sta po svojem bistvu enakega karakterja. Risba, skrita v skirci, porojena le iz čisto človeškega, morda trenutnega zanimanja in razpoloženja, ustvarjena le zase in kvečjemu namenjena »za enkrat poteme«, — je od sil podobna pismu ali dnevniku, ki oba prav tako nosita pečat intimnosti in neoficielnosti. Risba zadobi v tem drugem pomenu nekaj biografski karakter, kar velja še prav posebno v našem primeru.

Na treh tridesetih listih je upodobljen Jurij sam, kot človek in umetnik, na tem orumenelem

papirju je ostal za vedno zapisan del Jurijevega življenja. Vemo, da je sedmega septembra gledal na srbsko šolo v Travniku, ugajala mu je morda hiša sama s čudnimi risarjimi po stenah, morda pa kar ves prizor pred njo; ulanca, stoječa pred svojima konjema, voz ob zidu, vojaki za mizo na levi od vrat, še celo pešec naj bi ostal na sliki, — pa je prehitro prešel ograjino kolje ob cesti in je ostal le nedovršen obris. In tako je nastala prva stran njegovega »dnevnika« v Travniku, nam pa je v temo tega dneva posijala ena svetla podoba, v katero je ujeta ena misel umetnikova in eno delo njegove roke. In tako se vrsti list za listom, podoba za podobo, ena, ki je morda za hip obvisela na Jurijevem očesu, druga, ki je zbudila v njegovi duši trajnejše zanimanje.

Iz naslednjih strani spoznamo, kam predvsem je obrnjeno Jurijevo zanimanje. Na treh straneh so risbe iz Dolca in po napisu na četrtem foliju zgoraj vemo, da jih je delal 15. 9. 1878. »Vormittag in der Kirche«. Na prvi strani zgoraj je skupina sedečih žena, spodaj sedeča žena v profilu, risba-detajla ženskega pasu in legenda v nemškem in slovenskem jeziku. Na drugi strani je risba sedečega dekca, dve portretni skici, sedeč mož v profilu in sedeč možki upodobljen s hrbita. Spodaj nemška legenda. Na naslednji strani klečeča žena z razprostrtimi rokami, upodobljena s hrbita. Desno zgoraj legenda: »Tako imajo rasperte roke preden se usedejo in moliti pričnejo — pertič na katerem sedejo prinese se s saboj, preden stopijo nanj si čevlje iznujejo.« Pod legendo trije modeli čevljev, na naslednji strani pa skica »pertiča«.

K sreči nam je iz tega časa ohranjen pismo, ki se nanaša na te in sledeče risbe iz Dolca (Jurij bratranec Ivanu, 16. sept. t. l., »Zvone«, 1900 l., str. 98, 99) in iz njega posnemam sledeče vrstice: »Včeraj je bila nedelja in sem šel dopoldne k maši v vas Dolac poleg Travnika.« »Nekatere stvari sem že med mašo skiciral, a popoldne sem šel zopet tja gori in to z upom, da bom videl kak narodni ples, ko lo ali slišal kako petje — nisem pa nič podobnega videl niti slišal, samo ljudi je sedelo mnogo pred hišami, prav takisto kakor pri nas v nedeljo popoldne. Ko sem jih nekaj časa opazoval, sem začel risati lepo deklico, ki se je začetkoma malo sramovala, a pozneje je bila nekako ponosna. Ko sem potem še eno risal, niso mi dale miru, ena drugi so bile zavidne. Ko sem pokazal risbe, so šle od rok do rok in skoro sem se jel bati za knjižico — Stoprav mrak je napravil celi komediji konec in šele ko nisem več videl, so se razšli tudi ljudje...« »Danes popoldne pojdem zopet v Dolac risat deklico v njeni hiši. Punca je jako tipična. Sploh so tukaj dekleta lepa, posebno zanimiva pa je njih noša.«

Bosanske lepotic, o katerih govori Jurij, so brez dvoma podobe na f. 6, f. 6' in f. 9 v skirci, ki vse pa so opremljene z imeni teh deklet: Saladžić Anzelka, Lucija Gazić in Lucija Gjo-gić.

Nad vse zanimivo nam odseva Jurijeva osebnost iz teh vrstic, risb in njihovih opomb. Mladi akademik je povsem otrok svojega časa. Je to čas klasifikacije znanosti, doba eksaktne induktivne znanstvene metode, naravoslovnih znanosti, muzejev in enciklopedij. Umetnost tega časa stremi kakor naravoslovna znanost za eksaktno, nezmotljivo metodo, odtod novi, vprav mehanični študij anatomije, krajine, svetlobe. Tod je



Skladatelj in organist Ignacij Hladnik kot vojak v Bosni

rojstvo historičnega slikarstva, ki oblači svoje figure v znanstveno, po historični metodi nezmotljivo opredeljeno draperijo in določa ostale rekvizite, hoteč tako rekonstruirati določen časovni milje. Obenem je to doba nezasičene popularizacije znanosti po časopisu, nakopičene po leksikonih, pač tipična podoba za čas, ki veruje v znanost, češ da bo z njeno pomočjo poslednja tajna z zemeljskega površja odstranjena. To »suenjasko« potezo zasledimo zlahka pri Juriju, v njegovem eksaktnem upodabljanju narodne noše, kjer poudarek dele opremi s komentarjem, določa predmetom barvo, riše detajle, ali pa upodobi bosanski voz, ga razdene na kose in jih klasificira po skicah od a) do bi). — kakor vidimo na naslednjih straneh skicirke. Prav podobnega značaja je njegovo zanimanje za folklorne sploš, za »tipična« dekleta, narodne ples, petje, interjere itd.

Iz tega razpoloženja modernega človeka zrastejo risbe kot turška peč (f. 9'), dva Bosanca (f. 12), interjer iz Borove glave (f. 15), turško okno in naposled množica risb iz Livna, kjer se pretežno posveti študiju narodne noše. Prav istega značaja je risba slepega berača (f. 30') iz Livna, ki daje duška svoji hvaležnosti nad milodari z vsem južnjaškim krasnoslovjem: »Daj duša bog plati v pomoč bodi vsigdar, bog Vam liepo zdravlje« — kar Jurij zapiše kot kuriozum, ali pa kitica, nekoliko popolnjane sevdalinke: »Daj mi lvo jedan dukat zlata, Da navežem jak okol vrata« (f. 34).

S forsiranim študijem narave, kot ga goji tedanja slikarska akademija in zahteva časa, je naravna posledica krepko naraščanje naturalizma. Živo zanimanje za predmetnost sploh, je tipično za usmerjenost slikarskih generacij tega časa. To potezo nosi s formalnega stilističnega vidika vsa Jurijeva skicirka, s snovnega, motiv-

Cerkev sv. Uršule na Plešivcu

(Zgodovinska slika)

Že zaradi imena samega zastopajo nekateri različna mnenja; prvi trdijo, da je prvotno ime Plešivec, drugi so pa iznašli »Uršljo goro«.

Nastane vprašanje, katero ime je pravilno. Iz zapisov o posvetitvi cerkve sv. Uršule v Hrenovem dnevniku sledi, da je prvotno ime gore: Plešivec; n. pr. »in monte Ursulano, vulgo Plešhinec« (na gori sv. Uršule, po domače Plešivec).

Videti je, da so prvotno ime Plešivec ljudje sčasoma pozabili in začeli imenovati goro po svetnici, ki ji je cerkev posvečena. To se je zgodilo skoraj z vsemi našimi gorami, ki imajo na vrhu kako cerkev. V začetku so se gore, ki imajo vrh gol, imenoval »Plešac« ali »Plešivec«, pozneje je pa to splošno ime »plešasti« gor izpodrinilo ime svetnice, ki je zakraljevala v cerkvi na vrhu »Plešac«. Dokazov za to trditev imamo dovolj.

Vzemimo n. pr. ime: Šmarna gora; po nemško se je gora imenovala »Kahlenberge«, kar je seveda samo prevod naše gore, odnosno »Plešaste gore«; ker je pa bila že zgodaj sezidana cerkev na čast Materi božji, so ljudje začeli imenovati goro Šmarno goro, ali če vzamemo Sv. Katarino: vrh se imenuje Rog, vas Topol; ker je cerkev posvečena na čast sv. Katarini, se imenuje ves kraj z goro vred po svetnici. Podobni primer imamo pri Sv. Joštu, Šmarjetni gori (gora sv. Marjete) in še drugih Plešah.

Toda, povrnimo se k naši gori!

Vsi trdimo, da moramo imenovati vsak kraj in tudi vsako goro tako kakor jo imenuje ljudstvo. Tega se pa žalibog mnogi ne drže, sicer bi ne prišlo do naravnost nemogočih imen. Tako tudi v našem primeru. Ljudstvo imenuje goro: Urško, pisec je pa skoval Uršljo goro, ki obstoja le v njegovem slovarju. Neki, sicer zelo znameniti planince pa odkimava pri imenu: Urška; boji se namreč, da bi postala Urška žrtve namigavanja in hudobnih misli. Tega naj se nikakor ne boji, kajti pri ustvarjanju takih imen si ljudstvo nikoli ne misli kaj slabega ali celo opolzlkega, tega je sposoben le kak meščanček, ki ne ve, kaj je gora in še celo ne, kaj pomeni tamošnjim ljudem njihova Urška. Okoli Uršule gore so spletli venec časti in slave, in temu primerno so imenovali goro: Urško, kajti ime Urška je nekaj tako ljubekega, mehkega in lepega, saj imamo tudi v župančičevih pesmih deminutive, pomanjševalnice, ki jih vsi tako ljubimo. In tako imamo tukaj goro, okrog katere se ovija liki pajčolan nekaka legendarnost in kdor se odpravi na izlet na goro, gre s svetlim in lahkim srcem na pot, kajti na vrhu bo poplačen s prekrasnim razgledom na Osojsko in Vrbsko jezero, na Rož, Podjuno in Ziljo in tam boš lahko, popotnik, občudoval naš krasni gorski svet.

V zvezi stemi mislimi bo marsikoga tudi zanimala preteklost cerkve sv. Uršule.

Misel, da se zgradi cerkev na tako visoki gori (1696 m), je sprožilo nekaj gorečih kmetov, posebno Anton in Florijan Plešivčnik. Ko je zavladal ljubljanski škofiji slavni škof Tomaž Hren (1598–1630), je sam prevzel in vodil zidavo cerkve; vse to si je vestno zapisal in tako lahko beremo sedaj njegove zapise:

»Cerkve sv. Uršule je bila utemeljena okoli leta 1570: prva utemeljitelj sta bila Anton Plešivčnik in njegov oče, nato Florijan Plešivčnik, velik dobitnik in pospeševalec vseh del. Dobrotniki cerkve so še bili: Vincenc Prevalnik, Baltazar Naravnik, Benedikt in Lambert Močilnik in Jurij Prevalnik, ki je bil z Antonom Plešivčnikom vred ključar cerkve do leta 1624.«

Cerkve je bila zelo preprosto dovršena leta 1584, ko je dobila prvi zvon v podolgovati, gotški obliki. Na goro sv. Uršule, ali Plešivec, je prišel Tomaž, deveti škof ljubljanski, leta 1601 iz samostana Dobrla ves od gvardijana častitega gospoda Sebastiana Kobelja (ki je bil zadnji predstojnik samostana oo. avguštincev v Dobrli vesi, bil je iz Kranja doma in umrl v oktobru 1602. Po njegovi smrti je bil samostan z redom vred zatrt in samostan so prevzeli oo. jezuiti za bodoči kolegij v Celovcu) skozi Guštanj in si ogledal nesmrtno in počasno zidanje cerkve in določil, kaj naj ključari (posebno Florijan Plešivčnik, mož dober in pobožen) v kratkem dokončajo. Cerkevni ključari so pokazali škofu okoli 500 gld nabranih milodarov. Drugič je prišel škof Hren na goro leta 1602, pregledal zidavo cerkve in pripravil vse potrebno za bližnjo posvetitev:

»17. avgusta 1602, ko je bila sobota za Velikim Šmaranom, sem prišel tja okoli večera. In na ponižne prošnje vse soseske in župljanov gore sv. Uršule sem posvetil temelje cerkve, kajti prej ni bila v navadi slovesna posvetitev temeljnega kamna, in dva zvonova: večjega v čast sv. Uršule in njenih tovarišic, drugega v čast Matere božje. Duhovnikov, ki so nosili nošla, je bilo čez 20, ljudstva se je pa zbralo čez 10.000 in po obredu sem svečano in v procesiji prenesel sv. relikvije na prostor, pripravljen poleg cerkve. Prostorno cerkev na gori so začeli graditi nekako pred 30 leti v slavo Očeta Vsemogočnega in v čast sv. Uršule, in jo po mojih navstih še dovolj dobro opremili za posvetitev. Takrat je bilo birmanih okoli 600 duš.

V nedeljo 18. avgusta 1602 sem že ob jutranji zarji začel s posvečevanjem: posvetil sem cerkev s tremi oltarji, in sicer: veliki oltar sv. Uršule, srednji sv. Križa-odrešenika in tretji blažene Device Marije. Potem sem daroval na velikem oltarju prvo sv. daritev, na drugih oltarjih pa so brali maše duhovniki, in sicer do

nega pa zlasti študije krajine, portretov in predvsem žanrski prizori iz vojaškega življenja. Slednji postanejo priljubljeni še prav posebno v tem času, toda ne v kakih heroičnih pozah zmagovalcev ali borcev, marveč čisto s človeške strani, z rablo komično, skoraj posmehljivo poanto. Vojaki si sušijo ob tabornem ognju premočene suknje, rutice, se vozijo na razmajejen vozu, jedo, kvartajo, koljejo kokoši, torej — sedaj klavarno, sedaj veselo življenje ljudi, segnanih skupaj od vseh vetrov, ki pa jih veže skupna in enaka usoda, kot je enaka njihova vojaška suknja. Od krajinjskih skic je odlični zlasti »Glamoč« (f. 21), od podob pa lg. Hladnik s upodobljenim »avtogromom«: »lg. Hladnik Corp.« (f. 23').

Kakor s snovnega, tako je tudi s formalnega stilističnega vidika ta Jurijeva skicirka zelo značilna za njegovo umetnost. Kaže nam Jurija v času, ko še ostaja pri trdni konturi in risbi, kakršno zahteva dunajska akademija, da pa se v to trdno zgrajeno linearno ogrado že vtihotaplja senca ali v pritisku ritmične se menajoča risba, torej naraščanje slikovitega pojmovanja narave, kar je tipično zlasti za kasnejšega Jurija Parižana.

Mikuž Stane.

dveh popoldne. Za kosilo in oddih sem porabil eno uro in potem sem birmal okoli 600 ljudi in po odpetih svečanih večericeh sem zavil v neurju na dom Florijana Plešivčnika, cerkvenega ključarja. Naslednji dan, 19. avgusta 1602, sem se napotil zopet k cerkvi sv. Uršule in tam opravil pet sv. maš. Potem sem bil ves dan zaposlen s cerkvenimi opravili, birmanjem in posvečevanjem 20. avgusta sem utrujen od hoje in dela poslal duhovnike, da so brali maše, in po urejenih zadevah sem odpotoval nazaj domov v Gornji grad.

Kakor je razvidno iz teh zapisov, je škof Hren posvetil tedaj 3 oltarje in ko je zidava cerkve bolj napredovala, je prišel vnovč na goro leta 1609 in posvetil še 4 oltarje, kajti cerkev je imela skupno sedem oltarjev:

»2. avgusta 1609, ko je bila sedma nedelja po prazniku sv. Trojice in v petem letu papeževanja papeža Pavla V., sem posvetil na ponižne prošnje soseske in župljanov sv. Uršule in v



Cerkve sv. Uršule za časa škofa Hrena

navzočnosti vikarja v Slovenjgradcu Andreja Tavčarja še štiri oltarje in sicer: na čast presvete Trojice, sv. Mihaela Arhangela, sv. Jerneja apostola in na čast sv. Jurija mučenca in sv. Lenarta, opata in spoznavalca.

»Od tedaj je začela cerkev sv. Uršule rasti in procvitati, ker so prihajale iz vseh dežel velike množice romarjev. Stolp je postavil l. 1614 mojster Janez Abundio, meščan ljubljanski, ki ga je poslal škof tja.«

Cerkveni stolp je pozidal Abundinus na zapadni strani cerkve, pozneje so ga podrl zaradi viharjev in nevarnosti strele do višine cerkvene strehe.

»Na gori sv. Uršule, po domače Plešivec, nad Slovenjgradcem, sem bil v začetku meseca avgusta 1622 in blagoslovil v slovesnem obhodu z blagoslovljeno vodo nov cerkveni stolp in vso cerkev; stolp je v neurjo poškodovana strela in na poslednjih strele je eden človek umrl. Imel sem pontifikalno mašo in po slovesnih večericeh sem birmoval 700 ljudi.«

Iz vsega tega vidimo, da je zidava cerkve le počasi napredovala, še slabše pa je bilo z notranjo opremo cerkve, ko toži zapisnikar vizitacije leta 1631, da manjkajo kanonične table in prti na oltarjih, pa tudi svečniki; sčasoma si je cerkev od dotoka milodarov le toliko opomogla, da je bila vsaj dostojno opremljena njena notranjost. Cerkev je dobila pozneje še dva zvonova; velikega, ki je bil vlit v Ljubljani leta 1701 in srednjega leta 1705.

Sedaj pa pogledajmo še nekoliko današnjo cerkev. Cerkev ima 3 ladje z ravnim stropom in je sezidana v gotičnem slogu, ki se kaže v ostrih lokih. Oltarji niso vsi takšni, kakor jih je posvetil škof Hren; oltar sv. Križa, ki je stal sredi cerkve, so odstranili, ker je bil v napoti ob velikih shodih. Glavni oltar s kipom sv. Uršule je lesen, ob straneh sta kipa sv. Petra in Pavla, zgoraj domuje Bog Oče z zemeljsko oblo in čisto na vrhu sv. Duh.

Južna stranska ladja je bila v poznejših letih podaljšana; tu se nahaja kamniten oltar s starinskim kipom Matere božje. V severni stranski ladji je lesen oltar sv. Jakoba, ki se leta 1602 in 1609 ne omenja. Nastal je pozneje, gotovo pod vplivom romanja k sv. Jakobu v Kompostelo na Španskem. Vstrij slavloloka, ki loči prezbiterij od srednje ladje, je na listni strani kamenit oltar žalostne Matere božje s kipoma sv. Florijana in sv. Jurija in na evangeljski strani uzremo kamenit oltar sv. Jerneja s kipoma sv. Lovrencia in Lenarta, čigar oltarja, ki ga je Hren posvetil leta 1609, sedaj ni več.

Tako smo podali nekaj drobcev iz zgodovine cerkve sv. Uršule in tudi o Plešivcu ali Urški, ki jo posebno Guštanjani in Slovenjgradčani tako častijo.

Čadež Stane.

MLADI SLOVENE

Hišica na vrtu



Na našem vrtu hišica
stoji.

In veste, kdo v tej hišici
živi?

Mar gozdni škrtar, čarovnica
Ne, ne!

Družina ptičkov našla v njej
svoj domček je.

Drobtinice natrosili smo
jim polno dlan.

Veselo zdaj prepevajo
ves božji dan.

Prvi sneg

Povedal vam bom zgodbi o prvem snegu,
čeprav je prvi sneg že skopnel in leži namesto
njega po ulicah — umazana brozga.

Budilka je glasno zabrnela. Izza odeje je
pokukal zaspan obraz. Ura je že sedem — lu, to
je grozno! Majda je počasi zlezla s postelje in
dvignila zagrinjalo pri oknu. Tedaj pa se ji je
izvil iz grla radosten vzklík. Pri priliki jo je mi-
nila vsa zaspianost. Njen pogled je spaval na
strehe in drevesa, ki so se kar čez noč ovile v
lesketajočo se belo obleko. Tako hitro so Majda
še nikoli ni umila in oblekla.

Razigrano je stekla v kuhinjo in zarajala
»koli matero«.

»I, lej jo, kaj je pa danes s teboj?« se je
začudila mati.

»Sneg, prvi sneg!« je zakričala Majda.
Kakor bi mignil, je popila kavo, oblekla
plašč — in že je ni bilo več.

Ko je stopila na hišni prag, ji je priletela v
obraz snežna kepa — čof!

»No, le počakaj!« je vzkliknila Majda in se
zagnala v nepridiprava. Med njima se je začela
brava vojna v kepanju. S takšno vneto je Majda
metala kepe v nasprotnika da je čisto pozabi-
la na šolo. Šele v hipu, ko je ura v stolpu bila
osem, se je spomnila, da je bila prav za prav
namenjena v šolo. Hitro je pobrala šolsko tor-
bico in na vsi sapo stekla proti gimnaziji.

Sreč ji je glasno utripalo, ko je potrkala na
vrata šolske sobe. S sklonjeno glavo je stopila
v razred in vsa preplašena čakala, kdaj se bo
zljala nad njo ploha profesorjevih hudih besed.
Lahko si mislite, kako je bila presenečena, ko
je namesto hudih besed odjeknil po razredu
glasen smeh. Le kaj to pomeni?

Profesor je začuden gledal sneženega moža
pri vratih. Majda je v naglici pozabila otresti
sneg raz sebe...

»Kje pa si se potepala?« je vprašal profesor.
»Ke-ke-ke-pala sem se!« je po dolgem obo-
tavljanju spravila Majda iz sebe.

Prijazni profesor se je rahlo nasmehnil in ji
požugal s prstom:

»Da, da, že razumem: prvi sneg!«

Majda se je oddahnila. Hvalilec je pogle-
dala profesorja, sedla v klopi in napravila v sebi
trden sklep, da se pred odhodom v šolo ne bo
nikoli več kepala. Drugič bi ji profesor pač ne
odpustil kar tako!

Ko'ac

Mati: »Janezek, če boš priden, boš dobil za
rojstni dan kolač s petimi svečkami.«

Janezek: »Mama, ali mi ne bi mogla raje
dati eno svečko s petimi kolačiči?«

Janezek Irči na luno

Stric Matie je bil dober stric. Samo eno na-
pako je imel: preveč je ljubil svoje stare hlače.
Kdor ga je le hotel poslušati, vsakomur je raz-
lagal, da nosi hlače že dvajset let in da jih bo
nosil še dvajset let. In še to je povedal, da so
njegove hlače po dvajsetih letih »kakor nove«
in da bodo čez dvajset let tudi »kakor nove«.

Tudi Janezku stric Matie s svojo modrostjo
ni prizanesel in revež je moral na svoji lastni
koži brzditi občutiti stricovo »ljubezen do sta-
rih hlač«. Pa še o božični povrh, ko drugi otro-
ci doživljajo samo radost in veselje!

Stric mu je prinesel prelepo darilo: pravo,
pristno letalo, ki je bilo tako veliko, da je Ja-
nezek lahko sedel vanj. Janezek bi bil kajpak
najsrčnejši človek na svetu, če mu stric ne bi
ob enem napravil dolge pridige. Janezek je od
vsega razumel samo to, da so stricove hlače po
dvajsetih letih »kakor nove« in da stric želi, da
bi bilo tudi njegovo letalo, če ne po dvajsetih
letih, pa vsaj do prihodnjega božiča »kakor
novo«. Ko mu je stric zagrozil, da bo prišel pri-
hodnji božič pogledat, če je letalo zares še »ka-
kor novo«, je Janezka minilo vse veselje.

Hvala Bogu, da je tudi sestra Metka dobila
lepe igrače, drugače bi bil ta božični večer naj-
grši dan v letu. Ko so se odpravljali spat, je pa
Janezek vendarle vzel letalo v svojo sobo in ga
varno položil na tla poleg svoje postelje, kakor
bi prekladal košaro svežih jajc. Vseč mu je že
bilo, vseč — ko bi se le smel igrati z njim! Ta
presneti stric in njegove stare hlače!

Janezek ni dolgo spal, ko ga je zbudila sve-
tloba žarometov, ki je padala skozi okno na nje-
govo posteljo. Na njegovo uho je zadonel mogo-
čen glas:

Stričkov kotiček

Dragi Kotičkov striček! — Naj se tudi jaz
enkrat oglašim! Do zdaj sem bila v Zagrebu in
žal še nisem vedela zate. Zdaj pa, ko sem v
Ljubljani, moram pozdraviti svojega ljubega
strička.

V Zagrebu mi je bilo zelo všeč, toda manj-
kalo mi je ljube slovenske govornice. Večkrat
sem si mislila: »Kako so srečni slovenski otroci,
ki hodijo v slovenske šole, v katerih se učijo in
govorijo slovensko!« Jaz v zagrebški šoli nisem
slišala niti besedice slovensko. Čeprav mi je bil
hrvatski jezik ljub, mi je bil vendar tuj.

Pa je prišel tudi zame srečni dan, ko mi je
mama povedala, da se preselimo v Ljubljano.
In res — čez nekaj tednov nato smo se že od-
peljali v našo preljubo belo Ljubljano.

Kmalu sem izvedela zate, ljubi striček, in
moja prva želja je bila, da bi Ti povedala, kako
ljubim svoj rojstni kraj. Upam, da to moje
skromno pismence ne bo romalo z drugimi pismi
v Tvoj požrešni koš.

Tvoja vdana — Silva Straus, dijakinja
II. razr. gimnazije v Ljubljani.

Draga Silva! — Ko sem Tvoje prijazno
pismence odprl in prebral nekaj stavkov, sem
ročno potegnil iz žepa svoj kot cirkuška plahta
široki in kot mavrični pisani robec ter veličastno
kihnul vanj. Potem sem se slovesno odkaljajal,
prijel samega sebe za uhlje in z gromkim gla-
som rekel: »Kotičkov striček, pozor na vlak!«
Nova znanca je prestopila prag Tvojega kotička
— ali veš, kaj se zdaj spodobi? — »I, kaj pa?«
sem se delal nevednega in samega sebe začude-
no gledal, kakor da bi se nikoli v življenju ni-
sem videl. — »Spodobi se, da ji zapoješ na čast
kakšno imenitno zdravico!« — »Tisto pa, tisto!«
sem bil kar koj pripravljen, kajti sem za petje
tako vnet, da bi prepeval celo v sanjah in v
grobu, če bi bilo to mogoče. In sem se še enkrat
svečano odkaljajal, potem pa zapel tako mogočno
in lepo, da je celo boter pajek, ki ima v kotu
moje sobe svoj domček, napeto prisluhnul in si
ganjeno obrisal solzo iz oči. Ali veš, katero sem
zapel? Tisto slavno znanu, ki jo pojo ob naj-
slovesnejših prilikah:

»O slavljenka današnja,
pozdravljena tisočkrat!«

Ko sem tako kar na moč dostojno in lepo
počastil Tvoj prihod, sem spet pomislil kljuka-
sti nos v Tvoje pismo in se potopil v čitanje.
Hudo kratkoviden sem že, zato moram brati
čisto od blizu kot muha, in še težko preberem,
kajti je mojim očem blagorodni moj nos hudo
napoti, ko pa tako ošabno štrli naprej. No, pa
sem nazadnje pismence le srečno prebral do kon-
ca in sem zdaj ne malo ponosen, da imam v
vrstah svojih mladih prijateljev in prijateljic
eno zavedno slovensko deklico več.

Lepo si napisala: »Čeprav mi je bil hrvatski
jezik ljub, mi je bil vendar tuj.« Natančno tako
mislim o teh rečeh jaz. Vse jezike na svetu mo-
ramo spoštovati in ceniti, v prvi vrsti pa smo
dolžni spoštovati in ljubiti govornice, ki nam jo
je položila v srce — mati. Kdor zataji svoj jezik,
zataji tudi svojo mater in je podoben sraki, ki
se je našemarila s pavovim perjem, misleč, da
je tako bolj imenitna in gospodka. Pa je bila
prej vsaj sraka, potem pa ni bila ne sraka ne
pav, ne ptič ne miš, ampak navadna — spaka.
To sem že enkrat povedal, pa bi bilo potrebno,
da bi povedal še tisočkrat! Samo pomisli, kako
se mati trudi, da nauči otroka izgovarjati prve
besede, koliko potrpljenja in ljubezni položi v
svoj trud! Zato pač ni na svetu večje nevaležno-
sti, kot je nevaležnost otroka, ki materino go-
vorico zavrne, ko komaj dobro pokuka v svet.
Kdor odnese s seboj v tujino vsaj košček lju-
bezni do rodne zemlje, ta jezika svoje matere
ne pozabi. Res da imajo naši ljudje v tujini
prav malo slovenskih šol, zato imajo pa na raz-
pologo vse polno slovenskih časopisov in knjig,
na katere bi se lahko naročili, če bi bili res za-
vedni in dobri Slovenci. Saj so časopisi in knjige

Nočni pozdrav

K vam bi šel v svate,
zvezdice zlate,
pa so mi bolne
sanje krilate...

Tamkaj nad poljem
je osamela
pesem v tišino
nočno vzdihala.
Poje jo slavček:
— Zvezdice ljube,
srčkan pozdraveček!

še vedno najcenejše, kar si človek v življenju
lahko privoščil!

Ti seveda nisi živel v tujini, ampak v me-
jah naše širše domovine — a moje besede ve-
ljaljo prav tako za te kraje kot za tuje. Jaz še
do danes ne poznam nobenega Hrvata in Srba,
ki bi bil svojo materinsko pozabil ali opustil.
Samo Slovenci imamo to nelepoto lastnost, da se
nam vse, kar ni naše, zdi mnogo boljše in ime-
nitnejše. Prav malo izjem je med nami — med
te častne izjeme spada tudi Ti. Tako je prav!
Tudi v bodoče ne delaj svoji materi in svojemu
narodu sramote, pa Te bo Kotičkov striček imel
rad, tako rad, da bo vselej, kadar se Te bo spo-
nil, navdušeno zaklical: »Živela naša vrla Slo-
venka Silva!«

Lepo pozdravljena in še kaj se oglaš! —
Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Najprej se Ti
prav lepo zahvaljujem za odgovor v nedeljskem
»Slovenec«. Torej original praviš, da sem, ker
je pri meni ves svet na glavo postavljen. Ko
sem to bral, sem začel premišljevali, kako bi
bilo, če bi bil svet res na glavo postavljen. Pa
sem brž vzel v roko peresnik in narisal svet, na
glavo postavljen. Da boš pa tudi Ti videl, kako
si jaz to predstavljam, Ti sliko prilagam v
pismu.

Zdaj naj Ti pa pojasnim, zakaj sem bil
zadnjič v bolnišnici razočaran. Ker sem na po-
stelji zagledal mladega gospoda, namreč o sta-
rega moža z bradavico na nosu in edinim lasom
na glavi. Menda veš, da sem bil jaz zmerom
prepričan, da si Ti že zelo star, da imaš svetlo
plešo, sredi katere se Ti pozibava srebrnobel
las, ki Ti je edini še ostal od lasišča. Gostega kot
metliče in da imaš na nosu lepo rejeno brada-
vico. Zato me zadnjič v bolnišnici ni toliko za-
nimal Kotičkov striček sam, kakor me je zani-
mala njegova svetla pleša z edinim lasom in
lepo rejeno bradavico sredi nosa. Ko pa sem za-
gledal Tebe, sem se moral za plešo in bradavico
obrisati pod nosom. Zdaj vidiš, da nisem bil
razočaran zato, ker sem spoznal, da si mlad
gospod, pač pa zato, ker nisem videl pleše in
bradavice, pa bi ju tako rad videl. K Tebi pa
zato nisem prišel, ker si bil ravno potopljen v
neko pisanje in kakor se Ti je na obrazu vi-
delo, da nisi bil nič kaj dobre volje. S takimi ju-
nakom pa, ki se deset praznih kanonov ne boji,
ni dobro česati zobati, še posebno takrat, kadar
je slabe volje. Zato sem jo raje popihl iz sobe,
pa ne z nezadovoljnim srcem, ampak z razšir-

Vila

Nekoč sem srečal staro vilo, ki je tekla hi-
tro kot veter, čeprav je bila že zelo, zelo stara.

»Kam pa tako bežiš?« sem jo vprašal.
»Ne izprašuj me!« je odgovorila vila in me
žalostno pogledala. »Niti 100 let še ne živim na
tem vašem svetu, pa mi že ni več obstanka. De-
kletom ponujam lepoto, mladencem hrabrost,
oni pa me zavračajo!« »Daj nam srebro in zlato!
Drugega ne potrebujemo!« Takšni so, glej. In
zato bežim s tega sebičnega sveta, ker se bojim,
da bodo nazadnje celo rože zahtevale od mene,
naj jih obsujem z dragulji, metulji pa bodo
hoteli biserov in hogve česa še. Bežim, bežim!

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici



Ves svet je na glavo postavljen...

Kadar nam gre kaj narobe, zarobantimo:
»Ves svet je na glavo postavljen!« Kako smešno
bi bilo, če bi bil svet v resnici na glavo postav-
ljen, nam kaže slika, ki jo je narisal Marjan
Mavec, dijak v Ljubljani.

jenim, kajti že tri leta boleham na tej bolezni.
In v tem razširjenem srcu sem napravil sklep, da
Ti bom pisal čim prej. No, vidiš, danes se že
drugič oglašam.

Ko si mi v nedeljo odgovoril, si med drugim
tudi napisal, da si hotel svoj odgovor že z okle-
pajem končati, pa je prev v tistem hipu zapel
telefonski zvonec. Jaz sem strašno radoveden,
kaj naj bi v tistem oklepaju stalo. Daj no, stri-
ček, ob priliki mi to pojasni!

H koncu naj Ti povem, da sem bolnišnico
tudi jaz že zapustil. Samo to je zgruba, ker mo-
ram doma še zmerom ležati. Kakor sem Ti že
prej omenil, imam razširjeno srce. V solo letos
najbrž ne bom mogel, zato bom imel časa dovolj
in Ti bom čez leto še kdaj pisal. Ti pa glej, da
mi boš tokrat kaj prej odgovoril, ne šele čez
tri tedne.

Te pozdravlja — Marjan Mavec, dijak
v Ljubljani.

Dragi Marjan! — Tvoj »na glavo po-
stavljeni svet« je tako imeniten, da ga danes
priobčujem vesoljnim kotičkarjem v zabavo in
ponuk. Saj pravim, Ti si mi pa tiel!

In tudi Tvoje pojasnilo, zakaj si bil takrat
v bolnišnici tako razočaran, ni kar tako, kot bi
kdo čebulo rezal ali želje tlačil. Kdo drug na
Tvojem mestu bi mi načelno vse mogoče stvari,
ki ne bi imele ne glave ne repa. Ti pa si kot
pravi advokat naštel do najmanjše podrobnosti
vse, kar naj bi Te rešilo hudega občutka, da si bil
nad menoj razočaran. Imeniten si samemu sebi
advokat! Zdaj je ta strašna »afera« razčiščena
do kraja in meni je žal, da sem Ti očitil ra-
zočaranje.

Najbolj Te, kakor vidim, boli, da nisi videl
bradavice na mojem nosu. Usmiljen sem mož,
zato se bom takoj jutri napotil k zdravniku in
ga prosil, naj mi naredi lepo rejeno bradavico
na nosu. Potem boš gotovo zadovoljen in ne boš
nikoli več razočaran nad menoj.

Zaradi razširjenega srca si pa nikar ne de-
laj prehudih skrbi. Tudi jaz sem imel pred do-
brimi petnajstimi leti razširjeno srce in so mi
vsi prerokovali grenko smrt, najbolj pa tisti, ki
bi od srca radi videli, da bi čim prej odšel s
kljukastim nosom zemljo podpirati. Pa sem jaz
rekel: »Jok!« in sem še danes živ in bom ne-
mara še toliko časa, ko bo marsikateremu mo-
jemu »ljubemu prijatelju« že zdavnaj odklen-
kalo. Tako bo nemara tudi s Teboj. Dokler je
človek mlad, preboli in pretrpi mnogo kaj. Kadar
pa starost potkna na vrata, potem je pa seve
najboljše, da se človek čim prej spoprijazni z
botro smrtjo. Tudi jaz sem se z njo že kar do
dobra spoprijaznil in se je ne bojim nič več.
Saj ni tako strašna, kot si jo nekateri predstavl-
ljajo. Kolikor jo jaz poznam, moram reči, da je
dobra in usmiljena žena, bolj usmiljena, kot je
marsikatera druga žena na tem svetu. Botra smrt
reši človeka vsega hudega in bridkega, na svetu
pa so ljudje, ki ne privoščijo svojemu bližnjemu
niti ene svetle, mirne ure.

Lepo pozdravljen, — Kotičkov striček.

MLADANJIVA

Črni križ je ves rosan...

(Očetu na grob)

Ze obmolknili večerni
so zvonovi.
Vrhu grička zraven cerkve
spe grobovi.
Mil lesket snega bori se
z zimskim mrakom,
v blato se gube snežinke
pod korakom.
Polna je spominskih križev
božja njiva
in pod vsakim mnogo lepih
sanj počiva.
Tam ob svežem grobu nekdo
tiho joka,
križa se oklepa drobna
mrzla roka.
Vspiljejo snežinke
se na grob očeta...
Črni križ je ves rosan
od solz dekleta.

Marija Brenčič, Podlipa pri Vrhniki.

In tedaj je zaslišal stričev glas tik ob svo-
jem ušesu:

»Kajne, da ga ne boš razbille!«

Ne, ne, saj ga ni hotel razbiti! Saj bi rad
nazaj na zemljo, pa letalo noče ubogati.

»Stric, odpusti! Zares nisem kriv! Letalo
primi za ušesa! Samo je botelo na luno!« jo
kričal Janezek v smrtni grozi.

Odprl je oči in jih takoj zopet zaprl. Vsak
hip bo letalo treščilo ob lunino marmorno ploščo!

Tresk

Janezek je začutil strahovito bolečino na
čelu.

—

Ko je odprl oči, je videl, da je imela luna
obraz strica Matie. Na stričevem čelu je žarela
velikanska bunka. Janezek se je potipal in za-
čutil, da je tudi na njegovem čelu zrastle pre-
cejšne roge.

»Le nikar tako divje ne opletaj, dragi moj!«
se je zasmejal stric. »Hotel sem samo pogledati,
če si dobro spravil letalo. Ti pa planeš kar meni
nič tebi nič pokonci in se zaletiš v glavo na
ravnost vame! Lepo to res ni od tebe, pa naj bo!
Prav nič nisem hud nate, ker vidim, da si le-
talo dobro spravil.«

Janezek je debelo pogledal. Letalo se je
vendar razbilo ob lunini marmorni plošči — zdaj
pa je zopet celo in nepoškodovano ležalo na tleh
poleg njegove postelje. Prav gotovo se je moral
zgoditi čudež, da sta z letalom tako srečno pri-
frčala na zemljo.

—

Naj bo kakor že hoče, sanjal že ni — to je
Janezek dobro vedel. Drugače ne bi videl lune
tako od blizu!



DRUŽINA

Marijo so nosili



(Narodna devetdnevica pred božičem.)

Cankar je uporabil to staro navado v primeru, ko pravi: »Hanca je nosila težko breme z vdanim strahom kakor Mater božjo ob devetdnevici.« (Križ na gori.) Komur ni znan ta običaj, ne more do dobra razumeti zgornje Cankarjeve primere. Devetdnevica pred božičem naj bi bila v spomin na to, da je Marija iskala devet večerov prenočišča.

Dejstva iz devetih hiš so zbrala. Tista, ki je potegnila listek s številko devet, je imela v hiši Marijin kip od svečnice. Na ta dan, ko je zadnji božični praznik, so odnesli v procesiji Marijin kip spet nazaj v vaško kapelico, ali k lastnici, kjer so ga bili dobili.

Prvi večer devetdnevne so se zbrali otroci in odrasli pri oni hiši, kjer je bil začetek. Na nizki omari je bil postavljen oltarček. Sredi med zelenjem in suhim cvetjem je stal lep Marijin kip. Ko so bile prižgane še svečke pred kipom, so zapeli ali odmolili angelovo česčenje, nato še ve-

seli del rožnega venca in lavretanske litanije. Za konec je bila navadno ona stara pesem: »Cesarja rimskega« ali pa: »Začudite se ljudje«.

Drugi večer so se zbrali zopet v hiši one družine, ki je imela prvo številko. Vsi so poklekali in navadno solznih oči poslušali poslovinno molitev. Hočem jo napisati tako, kakor mi jo je povedala neka oseba, ki je še pristavila: »To molitev je malokatera zmolila ob skovesu brez solze«.

»Moja preljubezniva Mati Marija! Približal se je prehitro čas ločitve. Kako mi lo in bridko mi je Tvoje poslovinlo! Kako slabo si bila pri meni postrežena, kako pomanjkljivo počesčena. Priščno ljubljena Mati, odpusti mi mojo nemarnost v Tvoji službi.

Dovoli mi, da Ti svoje ubogo, pregrešno srce in vse, kar imam, darujem in v rabo Tvojemu daljnemu potovanju ponudim. Ljuba Gospa, dai mi, prosim Te, svoj materin blagoslov. Blagoslovi mene in vso mojo družino, blagoslovi in posveti vso mojo hišo in vse moje imetje. — Se to Te prosim, dovoli mi, da Te spremljam na Tvoje novo prenočišče in tudi tam izkaži vso materino milost in dobroto. Izprosi mi milost, da me sprejme Gospod v večno prenočišče v svetem raj, kjer se mi ne bo več treba bati, da se še kdaj ločim od Tebe in od Tvojega preljubeznivega Sina Jezusa Kristusa. Amen.«

Nato je vzel Marijin kip in šla iz hiše. Za njo so odšli vsi drugi. Zunanjo so se uvrstili v procesijo in prižgali svečke. Spotoma so molili rožni venec in prepevali nabožne pesmi.

Ko so prišli do drugega prenočišča, so bila vrata zaprta. Tista, ki je nosila kip, je potrkala in prosila:

»O prijateljica, sprejmi Mater Jezusovo na Njenem trudopolnem potovanju v tem hudem zimskem času in ne časti je samo nocoj in jutri, ampak prizadevaj si, da ji boš vedno brez nehanja služila.«

Druga je kleče sprejela in poljubila Marijin kip ter molila: »Bodi pozdravljena, prečista Devica Marija. Zeljno Te sprejemam pod svojo streho. Bodi meni zvesta Pomočnica. Varuj ob smrtni uri dušo moju.«

Potem je postavila kip na lepo okrašeno omaro. Odmolili so nekaj očenašev in odpeli nekaj pesmi ter se razšli.

Povsod je bilo veselo in praznično, ko so prinesli Marijin kip — a čudna tesnoba je ostala v vsaki hiši, ko so ga odnesli. Za vso družino je bil praznik, kadar so »Marijo prenočevali«. Ta dan so se zbirali večkrat k skupni molitvi. Vsak ji je zaupno potožil vse svoje križe in težave. Tudi delo je počivalo, bil je res velik domač praznik.

Lahko trdim, da je današnja družina prikrajšana za marsikatero lepo uro, odkar smo opustili tudi to staro navado! (Z. A.)



Pri peki pomaga in liže ostanke

Zasebno knjigovodstvo

(Naša kronika)

Večina gospodinj misli, da ni vredno voditi gospodinjne knjige, saj itak nimajo ničesar zapisovati in denarja se za sproti ni. In da so že poskušile voditi posebne gospodinjne zapise, da pa zato niso imele nič več denarja, nikar da bi si s tem kaj prihranile!

To je za naše »skromne gospodinjke« prilika tudi res. A res je tudi, da si marsikaka gospodinja po ves dan in še ponoči beli glavo, kam je dala ta in oni stotak, desetak? In je bilo še večeraj tisoč dinarjev v predalu, danes jih je le še tri sto, a se ne more in ne more spomniti, da bi bila kaj drugega kupila ko za deset dinarjev volne in pa za en dinar šivank!

Kam je izginil denar? So bili tatovi v hiši? Menda jih niso vzeli otroci? Ali je mož komu posodil? Ali pa je nemara služkinja nepoštena? Ali se je izgubilo? Le kam je šel denar? Skoraj da jo že mrzla zona spreletava in vročica ji sili v glavo, ne more spati ne delati ne misliti na nič drugega ko na ta denar.

Zavoljo vsega tega — ali ni bolje, da si vse zapisuje? Zaeno pa tudi spoznava menjavanje cen in število in teže uporabe raznih živil za zimo, za letni čas. Mogoče se ji pa pri zapisovanju vendarle kako primeri, da kaj prihrani; da kaj manj porabi; da mogoče ne bo več kupovala na obroke? Dobro je, kolikor doseže!

Ali pa ni tako knjigovodstvo o telesnih potrebah družine obenem tudi pisanje družinske kronike? Kaj niso prav za prav v teh izdatkih za telo tudi dnevni dogodki? Saj mora na primer zapisati gospodinja, da je izdala toliko za Miklavža, toliko za potice za božič, veliko noč, god; za krofe o pustu; za birmansko, prvoobhajilno obleko; za bolezen, za vožnje, za počitnice? Vprav ta plat pa je že kronika, to je, zgodovina družine! Kronik slovenskih družin pa smo potrebni.

Kronika je deblo, ki so na njem člani družine veje in listje in cvetje in zato je kronika tudi tradicija. Vprav Slovencem pa se očita, da smo brez tradicije, brez trdnih družinskih tal prav te in te družine, prav te in te hiše. Kronika govori z nami o družinskih dogodkih; zaeno nas opominja, sviri, bodri in poziva na boj za bodočnost, da bomo zdravi, veveri, jedroviti narod poštenih družin!

Omarica v torbici



Na sliki vidiš novodobno torbico, kjer se odpre ob strani loputa in imaš pripravo za česanje.

Kuha za sveti večer



Dva izbrana jedilnika

Preprosta večerja. Polenovka v brodetu. — Pečene sardale ali sardelice. — Orehova potica. — Vino, čaj, črna kava.

Boljša večerja. Ribja juha. — Jegulja v rižotu. — Pečen brancin. — Pečeni cevoli. — Ocvrti karp. — Solata, maslen krompir, razni kompoti. Razno drobno pecivo. Orehova torta.

Preprosta večerja. Polenovka v brodetu. 1 kg namočene polenovke skuhamo v slani vodi, da postane popolnoma mehka, nato ji iztržimo vse koščice ter razrežemo na primerne kosce. V kozico denemo osmino litra finega olja (kdor nima rad olja, lahko dene 20 dkg masti). Ko je olje ali mast razbeljena, dodamo dve na drobno sesekljani čebuli, denemo na to polenovko, dodamo še k temu 5 strokov strtega česna, nekoliko popra, žličko paradiznikove meze, ščepec majarona in pustimo polenovko 15 minut počasi dušiti ter prilivamo lahko nekoliko vode. Nato pripravimo svetlo prežganje iz dveh žlic masti ter dveh žlic moke, denemo to k polenovki, dodamo toliko vode, da brodet ne bo preveč gost, zamešamo ter pustimo, da še počasi pol ure vre. Serviramo brodet gorak v globoki skledi, garniramo ga z ajdovimi žganci. — Solata.

Polenovka se pripravlja tudi kot prazna polenovka, pripravi se kot zgoraj opisano, samo da ne deneš k njej nič prežganja. Cim več masti ali olja, tem boljša je polenovka.

Boljša večerja. Ribja juha. Pol kilograma krapa zrežemo na manjše kose in jih kuhamo v 2½ litra vode. Dodamo še sesekljani peteršilj, dve majhni čebuli, dve sesekljani zeleni, žličko paradiznikove meze, ščepec muskata in pustimo juho počasi 30 minut vreti. Dodamo še svetlo prežganje iz žlice masti in moke, vse zamešamo in pustimo, da še 10 min. počasi vre. Nato juho precedimo in serviramo k njej opečene maslene žemlje kocke. (Zrezanega krapa serviramo drug dan s solato.)

Ne pozabite na jaslice in na revne družine!

Ocvrti krap. Ker spada krap k našim sladkovodnim ribam, ga lahko pripravimo na masti ali maslu. Srednje velikega krapa položimo na desko in ostrgamo z nožem luskinke od repa proti glavi. Glavo pustimo celo, oči tudi pustimo. Nato prerežemo trebuh, odstranimo droh in krapa dobro operemo v več vodah ter ga osolimo. Nato ga zrežemo na lepe kose. Potem si pripravimo precejšnjo riban kruh, razpetemo dve jajci in povaljamo kose krapa najprej v moki, potem v razpetem jajcu in končno v drobtinah. V ponvi razbelimo mast in ocvremo vsak kos krapa v razbeljeni masti, po vsaki strani 8 minut. Pazimo, da ima karp zlatorumeno barvo. Serviramo gorko, garniramo s solato ali kislimi jurčki. Maslen krompir. Razni kompoti. Tako napravljen karp spada k izredni delikatesi in ga serviramo tudi pri svečanih pojedinah.

Jabolčno pecivo

Vzameš 40 dkg moke, 15 dkg presnega masla, 10 dkg sladkorja, 2 rumenjaka, 5 žlic kisle smetane, limonovo lupino in ščepec soli. Narediš testo, ga razvaljaš in daš nanj tale nadev: vzameš 4 debela jabolka, rozine, 10 dkg olupljenih, na debelo razrezanih mandeljnov, sladkorja in cimeta. Rohove testa zavijaš in obložiš testo v obliki rešetke s tem nadevom.

Jabolčna jed

Imaš 10 dkg presnega masla, 14 dkg moke, 7 dkg sladkorja, 2 rumenjaka, 10 dkg meze, pol kilograma jabolka in še 5 dkg sladkorja. Za pene: 4 rumenjake in 14 dkg sladkorja. — Presno maslo in moko razdrobiš na deski, dodaš sladkor in rumenjake in brž narediš testo, pritisneš testo za pol centimetra na pekačo in svetlorumeno zapечеš. Ko se shladi, na tanko namažeš marelično mezo, nato daš na vrh dušena osladkana jabolka in slednjič še sneg iz 4 beljakov, ki mu primešaš sladkor. Vso to penasto goščo posuješ s sladkornim poprhom in daš vse še enkrat za 10 minut v pečico.

Novi dunajski modeli

Plašče, obleke, bluze imamo na zalogi Trgovski dom - Maribor

Modne malenkosti



Na sliki vidiš nekaj drobnarij, ki jih moreš komu podariti za praznike. Tu imaš na št. 1 pelerinico in čepico iz krzna ali žameta; št. 2 ti pokaže ovratnik iz satinstega krepca z gumbi v barvi obleke, na katero ga pripneš. Št. 3 je nagelj iz svile, ki je moderen okras. Št. 4 pahovka in torbica v pisanem vzorcu za k športnemu kostumu; št. 5 ti pokaže svilen pahovko in lepe ročce za moške. Na št. 6 vidiš namizni prt in prtice in št. 7 je vrečica iz blaga, ki daš vanjo krzno za krog vratu, da je lepo spravljeno. Št. 8 ti pokaže predpasnik za otroke z vzorci s križastim vodom št. 9 je svileni jopica za ponoči, kar je najnovejšo od novega. Št. 10 pa je vreča za spravljanje umazanega perila. — Sami uporabljivi predmeti, ki se jih pa človek težko spomni; s sliko ti spomin nanje oživi.

Obdarovanje s cvetličami

Večkrat se človek domisli, kako je to žalostno, naravnost okrutno, da so ljudje, ki v vsem svojem življenju niso dobili niti ene cvetke iz ljubezni in hvaležnosti v dar, na zadnji poti zasuti s cvetjem in jim ležijo venci na grobu. Bolje bi bilo, da bi bili v življenju dobili kako cvetico, zakaj cvetice pomenijo ljubezen in radost.

Res je: niso vsi ljudje takšni, ki bi jih mogle rože razveseliti. Tudi, trezni, skopi, praktični ljudje ne vedo kaj početi s cvetjem. Zlavela je bogata gospa, ki ji je večkrat nečakinja prinesla šopek rož. Teta pa jo je nahrulila: »Ali ni škoda denarja za tak prazen nič! Za to vsoto bi mi bila rajši prinesla klobas! Mnogi mislijo tako. Rože pač ne rastejo za vsakogar.

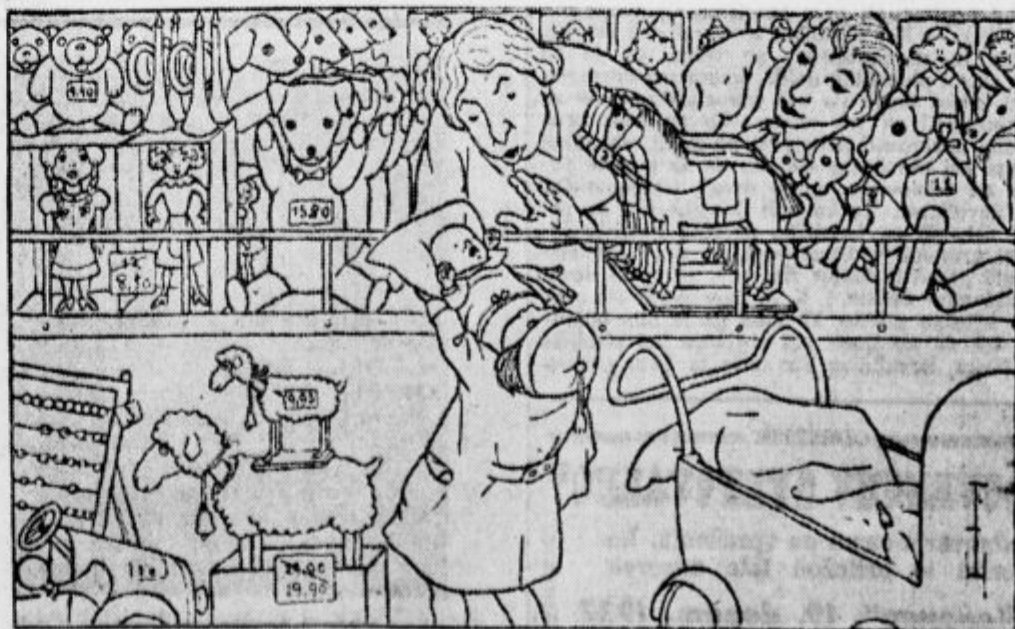
Malokdaj moreš človeka spremeniti. A večina ljudi, zlasti ženske, imajo veselje s cvetličami. Saj je najrevnejša soba, ki jo drugačeno, če jo poživi šopek rož, zlasti pozimi, ko je že dovolj šop smrečja ali zimzelena. Nekakšen ob, čutek sreče zaveje človeku v dušo ob pogledu na rastoče življenje. Tem več je pa cvetje vredno, če ga človek prejme iz ljubeče, skrbiljive, zveste roke.

Obdarovanje s cvetjem zahteva nežnega občutenja in pomisleka. Če ima človek koga zares rad, bo brž uganil, kakšno cvetje naj mu podari. Tu so tudi barve cvetja pomembne! — Resnih vijolic ne kaže podariti človeku, ki ljubi vesele barve. Krizantem, ki te spominjajo na smrt in pogreb, ne smeš dati težko bolnemu človeku, ki misli, da bo zdaj zdaj zdrav. Hudo dehteti rož, ko šmarne, jasmina, majnice ne postaviš v bolniško sobo in podobno. Vprav s takim obdarovanjem pokaže človek hvalebo svoje duše.

Ljudem, ki smo jim dolžni hvaležnost in spoštovanje in zlasti staršem, dajmo cvetja za božič, če količkaj moremo. In če imamo bolnika doma ali v bolnišnici, podarimo mu cvetje za te dni! Saj niso zmeraj in povsod umestne nogavice, rokavice in jopice! Dar za dušo človeka večkrat bolj ogreje ko najtoplejša jopica!

ELITNA KONFEKCIJA

Maslek, MARIBOR
prinaša vedno najnovejšo



»Mama mi je za Miklavža tegale brata dala, a jaz bi rada, če bi ga zamenjali za medvedka!«

Pravni nasveti

Tetino posojilo. Če je teta v letu 1923 posojila večjo vsoto nečakinj, ki so denar teti leta 1933 vrnila, bi mogla teta sedaj sodno uveljaviti zahtevek na plačilo obresti od izposojene glavnice le tedaj, če bi nečakinje tekmo zadnjih treh let izrecno priznale, da so dolžne še obresti in bi izjavile, da bodo te obresti plačale. Če nečakinje niso niti ustno dale take izjave, niti se pisмено zavezale plačati dolžne obresti, jih ne more teta k temu s tožbo prisiliti. Sama pismena izjava tete, da se zadovoljuje z zakonitimi obrestmi in da želi njih plačilo do določenega roka, ni obvezna za nečakinje, razen če teta dokaže, da so na to ustno pristale. Nepriznane in neiztožene obresti zastarajo v treh letih. V istem času so tudi zastarane terjatve na plačilo kmečkih pridelkov in za opravljanje vožnje, kar so nečakinje kot protislugo dale teti za posojilo.

Zapuščena. R. Lj. Če vas dolgoletni ženini noče poročiti, ga k temu ne morete prisiliti. Za sebe lahko zahtevate odškodnino le tedaj, če dokažete, da vas je zapeljal pod obljubo zakona, ki ste jo smatrali povsem resno. Za otroke pa bo moral ženini kot oče plačevati preživnino tako dolgo, da se bodo otroci sami mogli preživljati. Denar, ki vam ga je ženin dal v zločinske namene brez skrbi lahko obdržite in ga uporabite za svoje dejanske potrebe. Še pred rojstvom otroka lahko predlagate pri sodišču, da nezakonski oče založi potreben znesek za vzdrževanje otroka v prvih 3 mesecih, za stroške poroda in za stroške vašega vzdrževanja za prvih šest tednov po porodu.

Odpoved dedni pravici. F. I. S. Odpoved dedni pravici je pogodba z zapustnikom, ki se ne da enostransko preklicati. Če se je brat odrek dedni pravici po starših in se je ta odpoved zapisala pred notarjem v obliki notarskega zapisa, je to veljavno izrečena odpoved, ki bo držala, čeprav se jo brat medtem premislil. Kdor se je odpovedal dedni pravici, nima pravice do dolžnega deleža in zato brat ne bo mogel predlagati po smrti staršev niti dopolnitve nujnega deleža, kar bi sicer lahko, če ne bi bilo veljavne dedne odpovedi.

Nepremišljena obljuba. J. P. D. L. Če ste dekletu obljubili zakon, medtem ste se pa premislili, vas ne more s tožbo prisiliti, da jo poroči. Če pa dekletu ni dala utemeljenega vzroka za odstop od zakona, ima pravico, da od vas zahteva povračilo resnične škode, o kateri more dokazati, da jo ima zaradi tega odstopa. Taka tožba zastara v 3 letih.

VSAD nima toliko denarja, da more polovati v kopališče
TODA VSADKO bi moral dati za zdravje letno 100—150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode
Radenski zdravilni vrelec onega z rdečimi srci.

Skrbi poroka. K. I. L. Porokovali ste znanca, ki se je možila njegova hči, za najeto posojilo 15.000 din. Spoketja je dolžnik vedno plačeval obresti, sedaj pa zaostaja s plačili, ker se je vdal pijančevanju. Vprašate, kako bi se rešili poročstva. — Dokler ne bo dolg v celoti plačan, ne boste rešili poročstva. Pravico imate, da zahtevate od dolžnika zavarovanje dolga, za katerega ste porok. Ker pa dolžnik najbrže nima nobene nepremičnine, da bi vam mogel nuditi primerno zavarovanje, pač pa ima le skromne mesečne dohodeke, vam svetujemo, da posojilnico opozorite, naj čimprej, bodisi s tožbo ali tudi brez tožbe s protovojnim pristankom dolžnika, zaseže del tožnikove plače za kritje obresti in odplačilo dolga. Opozorite posojilnico, da vam je odgovorna za škodo, ki bi jo vi kot porok utrpeli, če ne bo pravočasno dolga izterjala od dolžnika.

Škoda zaradi neutemeljene ovadbe. K. S. R. S. Nekdo Vas je ovalil državnemu tožilstvu, da ste spravili v promet ponarejen denar. Postopanje je bilo ustavljeno. Ker se je dotični pritožil na višje sodišče, ste se morali tudi vi braniti ter ste imeli preko 3500 din stroškov za svojega odvetnika. Trpeli ste tudi na ugledu in živcih. Vprašate, če lahko dotičnega ovaditelja tožite na odškodnino. — Pravico imate, da zahtevate od ovaditelja povračilo vam povzročene dejanske škode. Seveda boste morali v pravi dokazati, da ste le zaradi neutemeljene ovadbe utrpeli vso škodo, ki jo sedaj vložujete. Taka tožba zastara v 3 letih.

Podedovana vloga. J. K. J. Če ste podedovali vlogo v nekem denarnem zavodu, vam je zavod dolžan dotično vlogo izplačati, čim se izkaže za potrebni listinami, da ste postali upravičen lastnik vloge. Taka listina bo prisojilna listina, ki jo izda zapuščinsko sodišče po končani zapuščinski razpravi. Če je denarni zavod v inozemstvu, morate poskrbeti za uraden prevod potrebnih listin. Takša za prevode iz slovenskega jezika v druge evropske jezike znaša za prvih 100 besed izvirnika 60 din, vsaka nadaljnja beseda pa 0,50 din. O načinu, kako bi vrednost zapuščine iz inozemstva spravili, pa vprašajte pri podružnici Narodne banke.

Pokojnina ločenke. N. C. B. Državni uradnik, ki je po katoliškem obredu poročen, se je sporazumno ločil od svoje žene. Nato se je pa na novo poročil po starokatoliškem obredu z drugo ženo. Vprašate, katera žena bo po smrti tega moža dobivala pokojnino, ali prva katoliška ali druga starokatoliška. — Ker obstojata zaenkrat dva zakona, katoliški in starokatoliški, ne vemo, če ne bo morda oblast pokojnine delila, kakor pri muslimanih, ki lahko imajo po več zakonitih ženah in se pokojnina deli na vse enako. Če pa hoče prva žena sebi obvarovati pokojnino po možu, naj takoj predlaga pri okrožnem sodišču, da se poveda postopek na ugotovitev, da je drugi, starokatoliški zakon neveljaven. To bo tudi dosegla, ker po sedanjih zakonih se katoliško poročen katolik, čeprav bi prestopil v drugo vero, ne more veljavno v drugi poročiti, dokler živi prvi zakonski drug.

Odklonitev zasejta. I. K. — Lansko leto ste prosili za kmečko zasejto, ki vam pa je bila odklonjena, češ da ste imeli več obrtnega kot zemljiškega davka. Hranilnica Vas terja in vam grozi s

tožbo. Denarja nimate in si nikakor ne morete pomagati iz zadrege. Vprašate, ali je mogoče doseči zasejto. — Sedaj zasejto ne bo mogoče več doseči, ker je že minil rok, v katerem so morali denarni zavodi izročiti privilegirani agrarni banki upniške listine in ji odstopiti terjatve napram zasaitenim dolžnikom. Če lani niste izpolnjevali pogojev za kmečko zasejto, jih tudi letos ne izpolnjujete, ker zasejta se nanaša le na dolgove, ki so nastali pred dnem 20. aprila 1932 in na tiste osebe, ki so bili kmetje v času zadolžitve in na dan, ko je stopila uredba o likvidaciji kmečkih dolgov v veljavo, t. j. 26. septembra 1936.

Plačilo drugega obroka. A. L. Vložili ste prošnjo za znižanje kmečkega dolga, ker Vaš dolg presega 25.000 din. Sodišče prošnje še ni rešilo. Plačati ste morali prvi obrok od neznižanega dolga. Sedaj zahteva davčna uprava plačilo drugega obroka, ki ga je izračunala ravno tako od neznižanega dolga. Vprašate, ali ste dolžni plačati tudi drugi obrok od celokupne vsote dolga, ali samo od znižanega zneska. — O tem vprašanju je Privilegirana agrarna banka pred kratkim izdala pojasnilo, ki je v skladu s predpisi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Dokler Privilegirana agrarna banka ne bo izvršila končnih obračunov, se izterjujejo letni obroki začeni od 1. novembra 1936 tako, kakor so jih izračunali denarni zavodi v svojih začasnih obračunih. Znižba obrov pri dolgovih nad 25.000 din se upošteva šele potem, ko banka prejme od sodišča pravomočni sklep o znižbi, dočim je znižba pri dolgovih pod tem zneskom že upoštevana. Ko pa bo banka izvršila končni obračun, pa bo pri vsakem dolžniku upoštevala in izvršila potrebne korekture in šele tedaj bodo dolžniki dobili od banke končno veljavno obvestilo o stanju svojih dolgov pri Privilegirani agrarni banki. Iz tega vidite, da bo treba plačati tudi drugi obrok v celoti, ker banka še ni prejela od sodišča pravomočnega sklepa o znižbi Vašega dolga.

Zasejta L. I. — Preko občinske uprave ste dali dolžniku dostaviti obračun po predpisanim obrazcu. Zračunali ste tudi plačani rentni davek. Občina pa vam je listine vrnila, češ da dolžnik ne prizna rentnine, ki ste jo priračunali dolžni glavnici. Vprašate, ali je dolžnik upravičen zavrniti obračun. — Rentnina se je v Vašem primeru naložila na obresti, do katerih imate pravico. Ta davek je dolžan plačati upnik in ga ne more dolžniku vračunati, ako se dolžnik ni posebej zavezal, da ga mu bo povrnil. Zato je po našem mnenju Vaš dolžnik upravičen vložiti ugovore proti obračunu odnosno obveznici. Kako je v takem primeru postopati, predpisuje pravilnik o zameni dolžniških listin z novimi obveznicami. — Dolžnik, ki je na Hrvaškem, nikakor ni neznanega bivališča. Skrbnik se postavi samo, če je dolžnikovo bivališče neznan. Dolžnikova žena pa ni dolžna sprejemati pošilk, ki so naslovljene na njenega moža.

Sodna rešitev o znižanju dolga. K. J. Sodišče je Vašemu očetu znižalo dolg, ki ga ima v denarnem zavodu, na 50%. V prošnji je oče navedel tudi vse privatne upnike. Sodišče pa je vpoštovalo samo nekatere upnike, ne pa vseh. Radi bi vedeli, zakaj sodišče ni upoštevalo vseh upnikov, pri katerih se je dolžnik zadolžil pred letom 1931. — Če je sodišče dolžniku znižalo dolg, ki ga ima v denarnem zavodu za 50%, je vendar v celoti ugodilo njegovi prošnji. Ne vemo, iz kakšnega razloga mislite, da bi bilo dobro, da je sodišče upoštevalo vse privatne upnike. Saj bi v tem primeru ne moglo dolga znižati za večjo vsoto, kakor ga je znižalo. — Privatne upnike so morali sami upoštevati znižanje pri sestavljanju obračuna in obveznice, ki so jih poslal dolžniku. Dolžniki, ki dokažejo, da ne morejo plačati niti 50% dolga »privatnim« upnikom, so smeli zahtevati v letu dni od dne, ko je uredba o likvidaciji kmečkih dolgov stopila v veljavo, pri pristojnem okrajnem sodišču, naj se mu zniža dolg tudi nad 50%. Če Vas bo upnik, ki vam ni poslal obračuna in obveznice, tožil na plačilo dolga, lahko ugovarjate pri sodišču, da je tožba preuranjena, ker se upnik ni držal predpisov pravilnika o zameni dolžniških listin z novimi obveznicami.

Mati desetih otrok in davki. K. N. Mati desetih otrok, soproga nameščena drž. železnice, je posestnica. Kljub navedenemu številu otrok mora plačevati vse davke in doklade. Vprašate, ali je obdavčevanje matere z desetimi otroki upravičeno? — Pravico do oprostitve plačevanja neposrednih davkov in doklad imajo one osebe z devetimi ali več živimi otroki, katerih davek po vseh davnih oblikah ne presega 500 din in ki njih najmlajši otrok ni starejši od 14 let. Pravico do oprostitve od davka mora zavezanec prijaviti s polnoveljavnimi dokazi pristojni davčni upravi.

Osebnina in rodbinska doklada drž. uradnice. F. V. Mali trgovec se je poročil z državno uradnico in ima z njo dva otroka. Žena ne dobi niti osebne niti rodbinske doklade, najbrž zaradi tega ne, ker ima mož trgovino. Vprašate, ali more dobiti žena osebno doklado za sebe in rodbinsko doklado za otroke? — Poročena drž. uslužbenka ima pravico do osebne doklade, če mesečni bruto dohodek moža ne znaša več kot 500 din. Če znaša mesečni bruto dohodek moža več kot 500 din, se zniža osebna doklada ženi za toliko, kolikor znaša polovica tiste vsote, ki ostane, če se odbije od mesečne bruto dohodka moža 500 din. Uredba o osebnih in rodbinskih dokladah drž. uslužbencev dalje predpisuje, da mati državna uslužbenka nima pravice do rodbinske doklade za otroke, katerega oče je kakršnekoli druge profesije. Če pa je oče siromašnega stanja in tudi nesposoben za pridobivanje, ima mati pravico do rodbinske doklade za otroke. — Mož državne uslužbenke, ki sam ni drž. uslužbenec, nima pravice do polovične železniške vozne karte.

Poskodba ob času vojaške službe. P. T. Za vašo poskodbo odgovarjate tisti, ki vas je poskodoval. Od njega lahko zahtevate odškodnino in ga morete vsak čas tožiti.

»Potreben«. S. K. Če se je denarni zavod okoristil z uredbo o zasejti denarnih zavodov, vam je dolžan izplačevati vlogo v gotovini po odobrenem odplačilnem načrtu. Ta načrt lahko vpogledate pri denarnem zavodu, pri katerem imate vlogo, seveda, če mu je že odobren. Drugače boste pa pač morali počakati na odobritev s strani pristojnega ministertva.

Trošarina od prašičev. J. Z. Zvedeli boste pri občini, na katere prašiče je naložena trošarina. Sklep občine mora odobriti banska uprava. Ako ste bili s sklepom nezadovoljni, bi se bili morali pravočasno proti njemu pritožiti.

Postranska služba državnega uslužbenca. J. M. Radi bi zvedeli, če je dopustno, da aktivni državni ali samoupravni uslužbenec sprejme službo zastopnika zavarovalne družbe? — Po predpisih uradniškega zakona javni uslužbenec ne sme imeti poleg svoje redne službe druge posttranske, razen če to pristojno službeno oblastvo dovoli. Imeti ne

Kmetijski nasveti

Uporaba saj na vrtu. I. N. F. — Pri čiščenju dimnikov, štedilnikov in peči se vsak mesec nabere precej saj, ki se odpeljejo stran s smetmi. Imam pa vrt, na katerem bi se te lahko uporabile, če so sploh kaj vredne. Radi bi bili o tem poučeni. — Saj se uporabljajo na različne načine in kaj dobro služijo ravno na vrtu. Predvsem so gnojilo, ker vsebujejo precej dušika. S sajami potrošena trata postane kmalu temnozelenca. Če z njimi močno gnojimo koreninje, kot je korenje, zelena in slično, dobe posebno ugoden okus. Raztopimo jih v vroči vodi in zalivamo s to tekočino cvetlice lončence, tedaj bodo dobro uspevale in bujno cvetele. — Pa tudi kot sredstvo zoper rastlinske škodljivce nam dobro služijo. Če z njimi potrosimo male gole vrtno polže, se ti ne morejo dalje gibati in kmalu poginejo. Bolhače na kapusnicah kmalu zatremo, oziroma prepodimo s sajami; najprej poskropimo te rastline z milnico, potem jih potrosimo s tem ereditvom. Sadikam to ne škoduje, bolhači pa izginejo. Tudi črne listne uši se prežene na isti način, treba pa s tem takoj začeti, kjer so se te pojavile. Iz navedenega je razvidno, kako koristno se dajo saj uporabiti na vrtu, zato jih je škoda odvreči.

Ugonabljanje malih poljev brez hiše na vrtu. A. H. N. M. Odgovor na isto vprašanje smo podali med »Kmet. nasveti« nedeljskega Slovenca od 14. novembra t. l. pod vprašanjem »Vrtu polži spodjeda povrtnino«.

Kako se kuha surova guma? I. V. G. Odgovor na to vprašanje želite imeti, ne poveste pa, kakšna je ta surova guma. Morda mislite drevesno smolo, ki se izceja iz smrek, jelk, breskev, češenj, mandelj in drugih. Če je to tisto, kar mislite, je postopati sledeče: Očiščeno in razdrobljeno smolo je temeljito oprati ter jo v primerni posodi politi s trikratno težo vode. V njej jo je večkrat premešati ter jo pustiti tako dolgo, dokler se popolnoma ne raztopi. Tako nastala tekočina se precedi skozi bolj redko platno in na to pusti, da se osuši. Tako dobimo gumo, ki je slična arabekemu gumi. Ne dajo pa vsa drevesa enakovredne gumaste smole.

Žitni žužek se različno zatira. I. S. F. V žitnici se vam je zaredil žitni žužek, ki se ga ne morete iznebiti. Radi bi vedeli za kako učinkovito sredstvo. — Navesti vam hočemo dva načina, kako se lahko odkrižate tega škodljivca v žitnici. Prvi je ta, da spravite iz žitnice vse zrnce ter ga uporabite kakor si bodi, le ne ga spravljati na drug prostor, ki bi bil potem tudi okužen. Nato žitnico dobro osnažite, očistite vse špranje, v katerih ne sme ostati niti eno zrno, razpoke v tramovju, v stropu in stenah pregledite in z nožem izpraskajte tam skrite žužke. Pod temeljito izmite z lugom in potem ves prostor pobelite z apnom. Večina žužkov bo s tem uničena, toda ne vsi. Kar jih je ostalo živih, jih morate poloviti. V ta namen nastavite na pod na različnih krajih male kupčke zdravega žita. Čez par dni pa pregledite in če najdete v njem le enega hrošča, morate skrbno pobrati žito v malo vrečko ter jo zanesti v krušno peči, ko pečete kruh. V tej vročini bodo poginili vsi škodljivci, pa tudi njih jajčeca, ki so jih medtem izlegli na zrna. Če je v kupu mnogo hroščev, je najbolje vse žito zažgati ali opariti in ga pokrmiti prašičem. Tak lov morate še pakrat ponoviti, dokler ne opazite v vabah nobenega žužka več. — Drugi način je ta, da se taki prostori razkužijo s plinom Ciklonom, ki je zelo hud strup. Ta način je popolnoma zanesljiv, toda primeroma drag in se da izvesti samo v takih shrambah, ki se dajo neprodušno zapreti in zalepti s papirjem. To delo pa lahko opravi samo uradni okrajni razkuževalec.

Apnenje hmeljskih nasadov. O. V. G. Mnogi pripravljajo hmeljske nasade redno apniti, češ da je potem kakovost hmelja boljša. Radi bi vedeli, če je to res in kdaj ter kako je nasade apniti, da bo uspeh zagotovljen. — Najprikladnejši čas za apnenje hmelja je jesen ali zima, preden hmeljišče preorjemo. Ta rastlina potrebuje zelo mnogo apna in od njega zavisi ne samo množina, ampak tudi kakovost pridelka. Samo tedaj, če ga je v zemlji dovolj, se da pridelati tudi prvostorno blago. V naših hmeljskih zemljah ga ni nikdar preveč, zato je pravilno, da jim ga damo vsako četrto leto. Pred jesenskim preoravanjem raztrosimo na 1000 sadežev na lahki zemlji 300 kg. na težki pa 500 kg apnenega prahu, ki se pri oranju zmeša z zemljo. Apneni prah, zgano apno, je odpadke od apnenca, ki ga se oddajo poceni. Trboveljska premogokopna družba ga odpravlja po cele vagonne naročni-

se nobenega drugega mesta, ki bi bilo protivno dostojanstvu in časti njegovega zvanja, ali ki bi ga oviralo v izvrševanju njegovih stalnih uradnih dolžnosti.

Posvojitev otroka. B. Državni uslužbenec se namerava poročiti z dekletom, ki ima nezakonskega otroka, a mu ni on oče. Vpraša, ali bi lahko otroka pozakoni in ali bi potem dobil pravico do rodbinske doklade za otroke? — Pozakoniti otroka ne more, ker ni njegov, pač pa je mogoča posvojitev (sprejem otroka za svojega), ako izpolnjuje predpisane zakonite pogoje. Oseba, ki hoče koga posvojiti, mora biti stara 40 let, otrok, ki se posvoji, pa mora biti vsaj 18 let mlajši od svojih posvojiteljev. Poročena oseba sme posvojiti le s pritrditvijo svojega zakonskega druga. Če je otrok nedoleten, se more prisvojiti le s privoljenjem zakonskega očeta; če ga nima, je treba privoljenja matere, varuha in sodišča. Tudi če je otrok polnoleten in njegov zakonski oče še živi, se zahteva očetovo privoljenje. Po uredbi o rodbinskih dokladi državnih uslužbencev, pripadata rodbinska doklada državnemu uslužbencu le za otroke, rojenega v zakonitem zakonu ali pozakonjenega, ne pa tudi za posvojenega otroka.

kom. V vaši vasi bi se vas lahko zbralo toliko kmetov-hmeljarjev, da bi ga naročili vagon. Tega izdatka ne bo nobeden obžaloval.

Kako zmanjšati kislinu v vinu? S. P. R. Letošnji vinski pridelek ima precej kisline, ki napravi vino manj pitno. Slišali ste, da se da kislina zmanjšati; kako, pa vam ni znano. — Seveda se da prvotna kislina v vinu zmanjšati s primernim kletarjenjem. Ze če vinu dodamo apno v gotovi obliki, mu bo to odvzelo precej kisline. To pa znajo pravilno napraviti le večji kletarji. Bolj naraven način je razkisanje kislih mladih vin z mešanjem z drožmi. Te namreč razkrajajo kisline. Mlada kislina vina ne ememo takoj jeseni pretočiti, ampak jih pustimo do spomladi na drožeh. Med tem časom jih dvakrat do trikrat premešamo, da se droži dvignejo in kislino lažje razkrajajo. Ko se vino po premešanju nekoliko učisti, ga preizkusimo, če jo je izgubilo že dovolj. Ko je tako njegov okus izboljšal, tedaj ga šele pretočimo. Na mariborskem vinarski šoli so ugotovili, da so vina s trikratnim mešanjem izgubila 4, 6 in celo 10 tisočink kisline in s tem na okusu veliko pridobila.

Kdor mnogo sedi

trpi večkrat radi neredne stolice. Dobro odvajalno sredstvo je Darmol. Je dobrega okusa in deluje brez bolečin. Vzemite zato tudi Vi Darmol.

Op. rev. S. B. 2035-1234/36

DARMOL

Odprava prasic, kočičev, koturšev iz kletnih prostorov. F. Z. C. Radi bi odpravili prasice iz kleti. Teh živali imamo pri nas troje vrst, ki so si slične: kočič (Oniscus murarius) siv z belimi pikami; prasica (Porcellio scaber) rjav z belimi madeži; koturš (Armadillium vulgare), temnosiv, se zvije v kroglo. Vse te tri vrste dobimo pri nas v vlažnih kletnih prostorih, kjer se spravijo zlasti na korenje in drugo zelenjavo. Lovimo jih na ta način, da narežemo krompir, repo, korenje ali peser ter položimo rezine pod vlažno desko ali opeko. Tam se zbere ta mrčes ter ga je lahko poloviti in uničiti. Položimo lahko tudi votlo stebeljovje na vlažne prostore; notri se skrijejo ti kočiči in njega sorodniki ter jih je lahko zatreči. Če ta postopek ponavljate nekaj dni, se boste tega mrčesa popolnoma iznebili.

Tehnika: Železniški vozovi drugod

O enonadstropnem vlaku, ki so ga uvedli v Nemčiji na progi Hamburg-Lübeck je »Slovenec« že poročal. Sedaj je žel. uprava sklenila, da postavi v promet šest vozov iste vrste, opremljenih z novimi izboljšavami.

Kakor pri prvem vozu, so tudi pri teh gledali na to, da se čimbolj zmanjša teža voza, ki odpade na posameznega potnika. Toda to je stvar konstruktorjev. Nas bodo bolj zanimale naprave, ki vzdržujejo enakomerno temperaturo voza avtomatično, ki pozimi grejejo voz, poleti pa bladijo in skrbijo za odstranjevanje odvišne vlage iz zraka.

Zunanja oblika voza je tako izdelana, da nudi zraku čim manj upora. Zato se odpadli vsi nastavki in slično. Tudi okna so tako zgrajena, da so stekla v isti ploskvi kakor zunanje stene voza. Da bi tudi prahu in dimu zabranili vstop, kar je potrebno zaradi tega, ker aerodinamična oblika voza povzroča, da se drži dim lokomotive pri vožnji tik ob vozu, so okna trdno vdolana v stene tako, da se ne morejo odpirati. Za zračenje skrbijo zrak, ki ga vpihava ventilatorji in ki obenem greje, oziroma hladi vagon. Tako odpade tudi vsak preprih, ki nastaja zlasti poleti, ko potniki zaradi zračenja odpirajo okna.

Voz se greje in zrači s toplim zrakom. Zračenje je urejeno za vsako polovico voza posebej. Dobava zraka znaša na uro 11 tisoč kubičnih metrov. Med vožnjo povzroča potrebni vlek na zadnjem delu zgrajene naprave, kjer se sesa zrak zaradi hitre vožnje sam od sebe. Kadar pa pada brzina pod 20 km na uro, začne avtomatično delovati ventilator. Ventilator je podožen s plutovino, da ne bi s svojim brnenjem motil potnikov.

Zrak, ki se vpihava, segrevajo parni grelci na 50 stopinj Celzija. Grelje je tako urejeno, da vpliva na regulacijo temperature, temperaturo zunanje atmosfere, ki prevzame 75% segrevanja. Ostalih 25% pa regulirajo naprave pod vplivom notranje temperature voza.

Kanali, ki vodijo zrak v prostor za potnike, so speljani v stropu, ki loči spodnji del od zgornjega. Od tod so po kanalih, ki gredo v prostorih med okni napeljani v zgornji in spodnji del tako, da vstopa hladen zrak pod stropom in prostor. Posebne pločevinaste ploščice odbijajo hladen zrak proti stropu. Na ta način se povzroči, da se hladen zrak pomeša z atmosfero, obenem se pa hladen neprijeten vpliv, ki bi ga povzročala hladna struja, če bi vstopala v vagon ravno nad glavami potnikov. Izkušnje pri prvem vozu, ki je bil letos v prometu, so tudi pokazale, da je treba na tisti strani, kjer sonce obseva vagon, hlajenje povečati. Tudi za to je v novih vozovih poskrbljeno, poleg tega pa imajo gostje nad seboj še ventilatorje, ki jih sami spravijo v pogon in na ta način regulirajo hlajenje.

Zrak segrevajo posebni grelci s paro. Hladijo ga pa hladilne naprave, ki porabijo 325 kg ledu na uro. Vsi kanali so na zunanjsko skrbno zavarovani pred vplivom zunanje toplote, prav tako je izoliran strop s posebno maso.



Zakaj pa niste še božičnega drevesca s seboj prinesli, da bi se nanj obesil, ko ne vem kam od samega dela!

ODREZITE
»SLOVENC SVETOVALEC«
odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.
»Slovenec«, 19. decem. 1937

Velasquez in pritlikavec El Primo



Dvorni norček, pritlikavec don Antonio (Velasquez 1599—1660)

Sivi oblaki so se podili po nebu. Diego Velasquez, španski dvorni slikar, je stal ob oknu. Nepremično je gledal iz svoje delavnice preko velike palače. Njegov pogled je nazadnje obvisel na zelenju drevja v širnem parku, nad katerim so se kopicili oblaki.

Slikar je čakal kralja Filipa IV., ki mu je bil obljubil, da mu bo četrto ure model. Ze je Velasquez hotel poslati h kralju služabnika, ki naj bi mu javil, da bi bilo bolje, če bi dovolj mračne svetlobe portretiranje odložila, ko je vstopil kralj. Globoko se je priklonil slikar, medtem ko je kralj s komaj opaznim nasmehom dejal: »Zatopljeni v razmišljanje? Da, dan je siv. Španija brez sonca je dežela žalosti.«

Velasquez je odvrnil: »Velikansko, jezim se, ker imava tako slabo svetlobo. Jarko luči potrebujem za svoje barve.«

Kar poskusi z delom, Diego! Ne smeja čakati. Nimava časa. In sonca manjka vsem! Kralj je stopil pred temno zaveso, slikar pa je primaknil slikarsko stojalo bliže. Prijel je čopič. Dan za dnem je moral slikati le portrete, zdaj pa zdaj mu je komaj ostala urica, da je ustvarjal iz ljubezni — te globoke žalosti njegovega srca ni izdal njegov obraz.

Tedaj je nenadoma posijalo sonce. Jasno je žarelo v atelje. Kralj se je pritajeno namuznil: »Glej, Diego, tvoje želje se izpolnjujejo hitreje, kakor kraljevi! Bog ljubi zlasti slikarje. Blagoslovil je njihove roke. Gore oblakov raztrga; toda tudi kaznuje jih: dopušča, da slikajo kralje.«

Velasquez se je ozrl. Zagonečen se mu je zazdel kraljev obraz.

Zdi se mi, da bi ti rajši slikal lepe ženske, široko prirodo, kakor mene, kralja; vedno in vedno zopet mene in moj dvor. Ne, Velasquez, ne ugovarjaj! Naklonjen sem ti. Vem, da trpiš. Tudi jaz trpim. Vsi trpimo.«

Redko se je primerilo, da bi kralj govoril. Velasquez se sploh ni spomnil, da bi bil Filip kdaj toliko povedal. Pozorno je motril kraljev obraz. In zdržnil se je: česar doslej niso opazile njegove ostre slikarske oči — človeško zaskrbljenost poteze okoli ust in oči kralja. Ves zavzet pristopi h kralju:

»Velikansko, oprostite!«

Filip se trudno nasmeje:

»Oprostite? Ničesar ne bi oprostil. Le zavidam te!«

Nato je njegov obraz postal spet hladen.

Vstopil je dvorjanik, da bi kralja spremil k obedu. Filip je pokimal slikarju in odšel.

Dolgo je Velasquez gledal za njim. Nato se je oddahnil ter stopil k stojalu. Prestrašen je opazil, da je za naštrel žalostno potezo okoli kraljevih ust in oči. Naglo je preslikal mesta. In spet je gledal kralj s slike hladno in od daleč.

Nato je Velasquez zapustil delavnico. Zamikale so ga prostrane dvorane, kjer so visele slike, kajti opoldne je bila kraljeva palača čisto onemela in kakor začarana.

Sonce se je zopet skrillo za oblake. Ko je Diego stopil v dvorano, kjer so visele slike kraljev, je bil prostor poln kalnega somraka. Uvedel se je v širok naslanjač ter po vrsti motril slike, ki jih je bil on naslikal. Tudi slike drugih slikarjev so nemo gledale nanj.

Tiho je Diego dejal:

»Kakor na pokopališču.«

Ne govori tako, mojster, mu je odvrnil hrupav glas. Prestrašen se je ozrl. Zagledal je grdega dvornega pritlikavca El Prima, ki je stopil iz sence naslanjača ter se bližal s kratkimi koraki.

»Ne govorite tako, mojster! Tukaj je najljepši prostor na svetu. Tu sem gledajo kralji, kraljice in njihovi otroci. Vsi me gledajo, se mi ne smejejo, ne zahtevajo od mene norčij. Ne mučijo me, tudi če se pačim in jim grozim. Vse prenesejo... O, mojster Velasquez, tukaj sem srečen, srečen!«

In začel je ihteti, da se je treslo majhno, grdo telo. Vmes je momljaj:

»Samo te slikajo. Mogoče, lepe, bogate... Mi, ki se plazimo ob njihovih nogah, smo njih igrača, njihove živali, smo tovariši njihovih psov!«

Velasquez je zmajal z glavo. Prijel je pritlikavca in ga potegnil k sebi:

»Krivičen si, Primo! Nezaupljiv. Mar ti ni dobro na dvoru? Ali ti ne dajo jesti, ne puste spati? A ljudstva ne poznaš! Po madridskih ulicah pojdi! Kamenje bodo otroci lučali za teboj, z biki bili kočijaži po tebi. A tu v palači si lepo obločen, ti...«

»Mojster, mojster, sami veste, da ni to! Pritlikavec je nesreča sebi in drugim.«

Trudno je zamahnil Velasquez z roko. Nenadoma pa se je zasmejal in rekel:

»Vsi smo nesrečni, Primo! Kralji, kraljevi otroci? Ker tamkaj s slik gledajo lepo sem doli, ker sem tudi in lepo barv začaral vanje — ali so zato srečni? Kaj misliš, Primo?«

Debelo je pogledal pritlikavec umetnika.

»Pa vsaj naslikani so! Kasneje bodo vedeli, kakšni so bili. Potomci bodo morebiti verjeli, da so bili srečni, ker so tako lepo naslikani.«

»Mar jim zdaj kaj hasne to, če bodo čez sto, dve sto let, ali pet sto let mislili o njih, da so bili srečni?«

Pritlikavčeve oči so se zasvetile:

»Da, nekaj pač imajo od tega. Bil bi zadovoljen, skoraj srečen, če bi sam sebe videl, kako lepo obločen gledam s slike. Da, mojster, tudi prevara je sreča. In misel, da bi morda čez štiri sto let mene pomiloval nekdo, ki bi gledal mojo sliko, ta misel bi me mogla že danes potolažiti... Toda grdobije vendar ne slikajo!«

Velasquez je naglo vstal. Prijel je pritlikavca za roko in dejal:

»Pridi z menoj, Primo!«

»Kaj hočete od mene, mojster, pustite me!«

»Pojdi z menoj, Primo, slikal te bom.«

Pritlikavec je utihnil. Le žar njegovih oči je umetniku izdal, kakšno srečo je pripravil ubogemu pohabljenču.

V delavnici ga je Velasquez vprašal:

»Kako hočeš, da te naslikam, Primo?«

Dvorni pritlikavec je naglo odgovoril:

»V bogatem oblačilu, na tleh sedečega, da se ne bodo takoj prestrašili, ko bodo videli podobno. In s širokim klobukom. Debeli knjiga naj bo zraven, črnilo in gosje pero, fantastično

Napad na postajo „Last World“

Popotnik, ki se z »Letečim Skotom«, ali s kakim drugim brzim vlakom pelje po pušči planote, skoraj ne opazi, da stoji daleč od slehernega se lišča mašina čuvajnika s številko 344 in da je zraven razpadla baraka s čudnim napisom »Last World!« Resnično, tu je pač »poslednji svet« — konec sveta! Zakaj, na milje daleč od razteza škotske planote, obrasla s divjim grmičjem; jeseni je vsa rdeča od ruse, vmes se lesketajo močvarne luže in se trese rasje. Le ozka kolovozna pot vodi v neskončno daljo. Mnogi vlaki, ki hrumijo mimo, se prav nič ne zmenijo za to postajico, le en sam omnibusov »vlak« se ondi ustavlja po enkrat na dan, da odda bomo pošto za raztresene kmetije, ki so zadaj za daljnimi hribi. Zdaj pa zdaj pride tudi kak zabož za vaškega štacunarja in le v okotbru kdaj pa kdaj izstopi nekaj gospodov tu, ki so povabljeni na lov na kak samotni škotski gradič.

Pa je bil Mac Carter, samotarski železniški čuvaj vendarle zadovoljen. Saj mora biti invalid zadovoljen, da je sploh pod streho! Tisti časi so že zdavnaj minili, ko je kot sreča ravni Skot veljal za najlepšega jezdeca svojega švadrona pri polku Scots Lancer. Resnično, to so bili lepi časi, ko je kot mladi ulanec defilirjal pred etaro »Queen« Viktorijo preden so se vkrcali za v Južno Afriko! Po indijskih poljanah je podil svojega konja, v Nubijski puščavi je streljal na mahdiste, v Transvaalu se je boril in si je po zavzetju Pretorie smel priti korporalske vrvice na khaki bluzo! — Potem pa je prišla poslednja, velika vojna. V zavesti zmage so prihajali ponočni jezdeci z belo rdečimi zastavicami v Severno Francijo, a kmalu so morali s sedla in grozovitih flandrejskih jarki so bili priča njih stiski in junaški smrti. Leta 1916 so brhkega sulicarja napravili za seržanta in leta 1917 mu je sovražnikova strojnica razčedrila bedro in nogo. Domovina mu je podelila kot obliž srebrno »War-kolajno« in potem je bil sklenjen mir in moral je sleti svojo priljubljeno vojaško suknjo. Bil je vesel in hvaležen, ko je dobil službo železniškega čuvaja, zakaj mnogo njegovih tovarišev je prišlo na beraško palico in — na kriva pota. In tako je živel Mac sam in že malo nadložen na tej tako majčni postajici. Dejalo so mu »zbendiženi Mac«, železniški čuvaj na postaji »Last World«.

Seveda je zato tako radostno pozdravil svoja dva stara tovariša, ki ju je nekega dne kar vrglo v čuvajnico. Bila sta Freddy Bartelms in Hugh Webster. Dasi poslednji ni bil kdo ve kakšen prijatelj. A čez toliko let je človek vesel, da more s kom govoriti o starih časih. Presneto, tema dvema se pač ni dobro godilo, ker sta bila tako razcapana, a kaj bi! Bila sta vendarle tovariša iz vojaških let. Zato je Mac smeje se posel steklenico žganja in so obhajali evidenje. Ona dva sta povedala, da iščeta kako delo, saj v Londonu ni nobene službe za invalide. Skoraj štiri ure sta ostala pri Macu in si natančno ogledala njegovo malo kraljestvo. Nakar sta s kratkim pozdravom odrinila naprej in Mac je bil spet sam.

Dnevi so spet enakomerno potekali. Zvesto je stal čuvaj s svojo leseno, rdečo prepletkano ploščo, kamor je obesil še rdečo laterno, pred hišico, kadar je pribolnel ekspresni vlak ali je ropotal brzi vlak mimo in so dolgi tovrni vlaki eopihaje stopali po progi. Nekega dne opoldne pa so postavili na progo dva velika zaboja z napisom: »Pozor! Ne premetavati!« Naslovljena sta bila na nekega Allana Knighta; Mac tega imena ni poznal, pa je bil že kak nov štacunar iz vasi. Železničarji so odnesli oba zaboja v čuvajnico in ju postavili k steni, saj bo itak kdo kmalu prišel ponju. Mac je vzel staro knjigo v roke in je začel brati; šele zvečer je prišel prihodni vlak in je bil dotlej prost. Izenada je zaslišal ropot za seboj. Preden se je utegnil obrniti, je zadonel oster glas: »Hands up! Ne zgani ael! In samokres znamke Smith & Wesson mu je že molet pod nos. V takem primeru pa tudi kakemu staremu bojniku ni kazalo drugega, ko da je dvignil roke kvišku. Vendar so mu oči kar stopile iz jamic.



»Dovolite, da vam ponudim različna sredstva zoper nahod, kašelj, hripavico in trganje!«

ozadje, z gorami in oblaki. A moj obraz razmišlja, prav nič pritlikavski...«

In tako je Diego Velasquez, veliki španski umetnik, ki je moral slikati kralje, leta 1644 slikal dvornega pritlikavca El Prima; slikal ga je v odmorih, kadar se ni bavil s portretom Filipa IV. Privrkat je slikal grdos. In čutil je, da zmoro umetnost upodobiti lepoto, kakor grdos, le če je ljubezen in sreča zraven.

Ko je bila slika končana, je pritlikavec viharano poljubil umetnikovo roko. Nato je zakokal.

»No, Primo, mar nisi zadovoljen?«

Srečen sem, mojster, od sreče se jokam... kajti vidim, da sem skoraj tako lep, kakor kralji na slikah. Ne, razlike ni! Vaše barve so mene, ubogega pohabljenca, storile vrednega, da visim poleg kraljev, kakor človek poleg človeka... In dolgo je gledal podoba, ure in ure je stal pred njo.

Velasquez pa je mislil na tisto mračno opoldne, ko je kralj govoril iz najgloblje človečnosti; pogledal je na pritlikavca in spoznal, da umetnost v vsakem zbudi človeka, v kralju, kakor v pritlikavcu. In nič več se ni prepiral z Bogom, ker je moral slikati kralje. Kralje ali pritlikavce; ženske ali oblake — prava umetnost ne izprašuje potem! (R. Harrar — bd.)

Zakaj, tista dva moška, ki sta bila skrita v obeh zabojih in ki sta ga zdaj napadla, sta bila vendar — tri sto zelenih! — oba njegova stara tovariša, ki sta ga bila pred nekaj dnevi obiskala! Torej sta bila prišla ta dva lopova le voluniri! By Yove, hudo sta padla! Saj Webster res ni mogel nikoli prenašati, a da je tudi Freddy postal zločinec, to ga je zabolelo!

Temu je bilo tudi nerodno, ker je skomizgnil z rameni in rekel: »Nisem jaz kriv, Mac; vsak bi rad živel in imel kaj za pod zob!«

Toda Hugh se je koj vmesal: »Jezik za zobe! Pojdi rajši ven, drugi bodo kmalu prišli. A najprej je treba tega častitljivega seržanta dobro zvezati!«

In reče se je potegnil vrv iz žepa. Kmalu se ni mogel Mac nič več zganiti, tako močno sta ga zvezala. Ves bled je slonel v kotu.

Hugh Webster je nesramno vzel steklenico žganja s police, rekoč:

»Zadnjič sem videl, da ga je še precej ostalo, gospod seržant! Tega se bom zdaj poslužil!«

Mac si je belil glavo, kako da je vprav ta zapuščena baita privabila te lopove za rop. Saj vendar ni bilo ničesar, kar bi bilo vredno vzeti s seboj. Nato pa ga je vroče obliho. Spomnil se je, da pride vprav danes, na petek, pošiljatev denarja za mezdno rudarjeve. Seveda, to so zvedeli ti zločinci! Vlak je vedno počasi vozil, ko so postno vrečo kar ven vrgli. On je moral brez moči gledati, kako so se trije drugi postopaci prišli v čuvajnico in se nemoteno razgovarjali z Websterom. Mac se je od razburjenja kar potil.

Ti vžameš čuvajniški drog z rdečo lučjo v roke in pomahaš vlakovodji. Ko bo vlak obstal, bomo tiste na lokomotivi postrelili in navahili na postni vagon. V desetih minutah bo vse končano. Kdor bi se ustavljal, ga spravimo s sveta! Te besede so cinčno prišle Websteru z jezika. Drugi so pritrdili: »All right, Hugh!«

Bartelms je plaho zrl čuvaja in je skomizgnil z rameni, češ, kaj morem za to, a nato je hitro izginil v mrak, ki je že polzel na planoto.

Mac je ves obupan trgjal vezi, ki se pa niso raztrgale. Navzile leseni nogi bi bil Webster že kako urnal, a bil je povezan svezeni, ki se ni mogel premakniti.

Cas pa je le bežal. Neorestano sta hitela kazalca na uri dalje. Hugh Webster je bil izpil vse

Visoka najdenina

Gregor je izgubil tisoč dinarjev z denarnico vred. Denarnica mu je pač spetoma padla iz žepa. Če bi Gregor vsaj vedel, kje je denar izgubil! Ali takrat, ko je skočil na tramvaj? Ko je vzel časopis iz žepa? Ali ko je sedel v kavarni? Gregor ni niti malo vedel; vedel je le, da ni denarja.

Povedal je to svoji ženi.

Zena je dvignila roke:

»Kaj? Kako? Tisoč dinarjev si izgubil? Tisoč dinarjev? Če bi se bilo to meni primerilo! Vse moje grehe bi mi bil očital, od Adama in Eve dalje! Le kako človek sploh kaj izgubi? Treba je pač paziti! Jaz nisem še nikoli ničesar izgubila.«

»Pač,« je ugovarjal Gregor.

»Jaz? Kaj pa?«

»Dežnik.«

»Dežnik za petdeset dinarjev — ali je to sploh vredno besede! Sicer sem ga pa spet nazaj dobila.«

»Mogoče bom tudi jaz dobil denar nazaj.«

»To pač ne bi bilo tebi podobno! Vprav tebi bo kdo prinesel tisoč dinarjev! To bi bili ljudje zares neumni, če bi ti jih prinesli. Če bi jaz našla tisoč dinarjev, mi kaj takega še na misel ne bi prišlo.«

»To bi bila tatvina.«

»Tisoč dinarjev ni več tatvina. Če ukradeš klobaso, je tatvina. Ali če obdržiš kak dežnik. A če najdeš toliko denarja, je pač najden denar.«

Gregor je zavzdihnil:

»Dal bom pošteno najdenino. Dve sto dinarjev najdenino! To bo vleklo! Zaradi tega bo marsikdo rajši ostal pošten.«

Gregor je šel in oddal oglas v časopis.

Ze drugo jutro se je oglašil telefon.

»Ali je ondi gospod Gregor Kovač?«

»Je. Kaj želite?«

»Jaz sem našel denar.«

»Denar? Vi? O, človek božji, plemeniti najditelj! Kdaj pridete?«

»Če vam je prav, kar čez deset minut!«

»Izvrstno! Priščno dobrodošli! Pričakujem vas, moja žena vam postreže z dobro malico in skupaj bova izpila liter vina. Saj veste, da sem neizrečeno vesel!«

V redu. Pridem!«

Ves žareč od veselja je šel Gregor k svoji ženi.

»No, kaj praviš?«

Zena je rekla:

»Bog pomagaj, saj to je prav za prav čisto naravno, da človek ne obdrži tujega denarja. To ee pač spodobiti, da ga vrne!«

»Ali pa nel. Če bi ne bil obljubil visoke najdenine...«

»Ali mu boš res dal dve sto dinarjev?« je osuplo vprašala žena. »Po čemu pa toliko denarja?«

»Obljubil sem.«

»Beži uo! Kaj trapaš! To si storil v prvem razburjenju. To ne velja. Prazna obljuba! In sploh ne smeja tega storiti, že zaradi morale ne. Ta človek se bo le pohujšal s toliko denarja. Napil se bo in počenjal razuzdanosti, namesto da bi de-

žganje in je ždel na Macovem stolu. Tedajci — glasno rožanje! Zvok zvona, še eden in še eden. Službeni brzojav! Klicali so številko 344! Webster je planil kvišku. Obraz ee mu je spadal. »Prekleti!« je siknil skozi skrbine. »Vražji aparat!« Zvončikljalo in zvončikljalo je v aparatu. Ropar je pristopil k Macu. »S to rečjo jaz ne znam onegaviti, zato ti preremem vezi. A zapomni si, da te bo moj samokres kaj upihnil, čim le namigneš na beg. Stopi k tej vražji ropotilji!«

Vezi so odpadle. Mac je začutil, kako ee mu je spet začela kri pretakati po žilah. Ko pijan ee je opotekel k mizi. Webster je potegnil samokres iz žepa in stopil tik zraven Carterja, ki je vkel belo kaco papirja iz aparata. Bilo je le brezpomembno sporočilo, ki mu ga je nekaj tovariš brzojavil. A v glavi so ee mešale misli. Zdaj!

Mac je stisnil zobe.

»Preberila ga je nahrulil ropar in ee sklonil nad ozki papirnati trak.

S treščim se glasom je Mac bral. A roke so mu tako drgetale, da se mu je trak izmuznil na tla. »Čakajte,« je dejal in ee naglo sklonil k tlem. Zdaj! V možganih mu je razbijalo ko s kladivom. Z ego samo krenjto je zgrabil Webstra za noge in jih potegnil, da je Webster ko snop telebnil na tla. Se preden ee je mogel zavedeti, je že Macova pest zamahnila na njegovo esenc. Presneto! Udariti je znal pa še stari vojščak! Urno je Webstra zvezal in ga vrgel v isti zaboj, ki ee je v njem Webster pripeljal tjakaj.

Potem je planil k brzojavu in javil klic na pomoč. V kratkih besedah je poročal o namernem napadu. »Hitro sporočite, ee ste razumeli! Slednjič e brzojav zatiktakal: »Yes! All right!« Mac je globoko zasopel in vzel Websterov samokres v roke. Zdaj je imel vsaj orožje!

Ozrl ee je po sobi. Štirim lopovom bo težko kos. Tedaj ee je domislil, kako ee nekoč ob reki Oranje zmagali poveljstvo Burov. Postavil je dva stola na desno in levo stran vrat, tako da ee bilo za kakega pol metra prostora med njima, ualaho je napel vrv od nog prvega stola do drugega. Kdor bi vstopil bi ee moral spotakniti ob vrv. Komaj ee to pripravil, ko ee je oglašil znani znak prihajajočega vlaka. Mogoče ee je tovariš vendarle posrečilo obvestiti vlakovodje in policijo o napadu. Mac je trdneje prijel samokres. Tedaj je zaslišal zunaj glasove:

»Bartelms, pojdi noter po Webstra, vlak bo koj tu!«

Mac ee je zravnal. V eni roki je držal čuvajniški drog. Vrata so ee odprla, Bartelms je stopil notri, ee spotaknil ob vrv in že ga je drog loptnil po glavi da ee je onesvestil. Potem je slisal, kako ee je sopihaje bližal vlak. Se trdneje je zgrabil samokres in odprl vrata. Takrat je blesteča ee luč vlaka posvetila na progo. Iz vlaka ee švigali strelji na presenečene lopove.

Dva sta padla, tretji je hotel pobegniti, a Mac je pomeril in zadel. Mož ee je zgrudil na tla. Sikaje ee je ustavil vlak. Moški ee poskakali iz vlaka, obdali so Maca in mu stiskali roke. Policisti ee sli po Bartelmsa in Webstra, ki ee je erdilo upiral. Dva lopova sta bila mrtva, tretji težko ranjen. Potniki ee se gnetli krog Maca, ki je moral spet in spet povedati vso zgodbo. — Čez teden kasneje je stal pred ravnateljem železnice, ki mu je čestital in mu izročil darilo v denarju.

»Takih hrabrih vojščakov nam je treba, Carter!« je rekel ravnatelj. »Odelej boste pri ravnateljstvu.«

Ko je Carter zapuščal svojo samotarsko čuvajnico da odide na novo službo v London, mu pa le ni bilo veselo pri srcu. Se enkrat ee je pogledom obiel tisto bomo sobico, kjer ee toliko let tako samotno, a zadovoljno živel. Naglo si ee šel z rokavom čez oči.

Potem je zlezal v vagon, ki ga je odpeljal. Ozrl ee je še na postajico »Last World«, ki mu je vsa osamljena in borna odplavala izpred oči na neskončni škotski planoti. (H. W. Patera.)

lai. Seveda ko bi bilo to tako lahko, da zaslužiš dve sto dinarjev! Noben človek ne bi več delal, vsakdo bi le denarnice našel. Ali si ti že kdaj našel kako denarnico?«

»Se nikoli.«

»Torej!« ee je logično zavzela žena.

»Navada je,« ee odvrnil Gregor čez čas, »deset odstotkov, torej sto dinarjev.«

»To ni v navadi, Gregor! Če so večji zmeski, je le pet odstotkov, torej petdeset dinarjev.«

»Če bo s petdesetimi dinarji zadovoljen?«

»Kaj tako uemmo vprašaj! Če bo! Saj mora biti! Več ko petdeset dinarjev ne more zahtevati, saj imamo še sodnjico, hvala Bogu! Kako si to prav za prav misliš! Saj toliko kar tako na lepent tudi ničee ne zasluži. Le kar računaj, če ta človek dobi vsak dan petdeset dinarjev, to je na teden tri sto petdeset dinarjev, to je na mesec tisoč pet sto dinarjev, kar je na leto osemnajst tisoč dinarjev. V dveh letih si lahko sežida vilo iz samih najdenih denarnic! Kdo si pa more toliko prislužiti? Kam pa potem pridemo?«

»Prav, dajva mu petdeset dinarjev.«

»Ti pa res izlaska zaslužiš denar,« ee zastokala žena, »če kar takole lahko vrže vsakemu prihajajo petdeset dinarjev! Ali ee znaš razmahniti! Ko »miza pogrni ee! Če pa jaz kdaj potrebujem klobuk ali pa nogavice...«

»Par nogavic stane dvajset dinarjev,« ee odvrnil Gregor.

»Saj! Dvajset dinarjev! Ali vidiš? To je beseda! Dvajset dinarjev je dvajset dinarjev, čedna, okrogla vesota! Ta človek more ženi kupiti za ta denar par nogavic, kar pomisli, kako bi bila jaz vesela, če bi mi ti za tuj denar prinesel par nogavic domov! Pa saj ni treba, da ee nogavice vprav dvajset dinarjev! Dobis jih tudi že za štiri najet dinarjev, za dvanajet, deset dinarjev! Daj temu človeku deset dinarjev, pa eta bot!«

»Deset dinarjev?«

»Deset dinarjev. Saj izpolni le svojo dolžnost, ee...«

»No, meni je prav. Če ti misliš...«

Ona ee tako mislila in ee še Gregor tako mislil. Sklenila sta torej, da izročita postenemu najditelju deset dinarjev. Kaj pa, če sploh noče nobenega denarja? Saj so ljudje, ki jih je sram vzeti denar. Mogoče bo vesel tudi kake suknje ali obnošenega klobuka ali ee zadovolji le s kozarcem vina...?

»Mogoče,« ee Gregor odločno pokimal. »Pa ne čvika! Prinesi štaterskega, pol litrčka...«

Kurenčkuva Neška ma tud beseda



Jejdeti, kuku je unkat naša susedouka h men prdeujala. Jest sem sedela glih pr kusil. Se putrkala ni, koker putrkaja usi kulturen lde, če prideja kam u vezite. Jest sem se ja tku ustraša, de m je kar žlica padla iz rok. Hiter sem skučila pukonc in ja prašala, s čim ji morem puštreč. —

»Eh, gespa, men ni treba nč puštreč. Sej m je glih zdejla pustregu en mužakar s poštna derekcion z ena rajtnga. Kar petinsedemdeset dinarju je pugervu ud mene sam zatu, ke sem s zadenč en radio napakala na glava. Jest sem radio že tku plačala u tist štacun, ke sem ga kepila. S poštnem derekcionam pa nečem met nč za uprant, ke ud nega nisem še nekol nč kepila. Če glih kerkat nucam kašna marka, ja grem raj u kašna trafika kupet, ke nisa nč draži, koker na post. Jest zdej sama na vem, kua čja prouzaprou met ud mene? Tkula m je začela moja susedouka prpoudvat, pa kar tresla se je ud jeze. »Gespa, kua prauite vi na tu? A ni tu en škandal? Vidja, gespa, glih zdej sem s tla kupet en noht-kostel, ke je zdejšen z tku spufan, de me je voreng sram, keder prideja h men kašne vezite. Zdej se ga pa, prou pu pravice rečen, res na upam kupet. Kene, jest b u štacun nohtkostel pušten plačala, koker je že moga navada. Kar enga lepga dne m bo pa še s poštna derekcion prnesu rajtenga in pugervu, de morem nohtkostel tud poštnu derekcionu plačat. Lepu vas prosem, tu ja na gre. Ud nohtkostelna zna pa poštna derekcion še več pugervat, koker ud radio. Kene, nohtkostel bo stavu pr men u sob lepu tih, koker de b ga na blu. Radio dela pa tak špetakel, de nam je za znort. Če b se m gnarja škoda na zdel, ke sem ga zajn venrgla, b ga že zdauni stlačla u tista kišta, ke ja mam za smeti. Seveda, pu vrh b mogla pa še mal smeti natrest, de b mesten smetar na vidu kua je u kišt. Če b pulužila radio kar na vrh smeti, b prou gvišen kište še uzet na tou, ke pu predpisih ma on pravica sam smeti pubitat, ne pa radio. Še uzmerju b me nazadne, zakua mu mečem taka ruputija u smeti, ke ni za nubena raba. Lepu vas prosem, gespa, nej m nasvetvaja, kua je men zdej za strit, de m na bo treba poštnu derekcionu tisteh petinsedemdeset dinarju plačat.«

»Na vem, če se bo dal še kej naredit. Tisteh petinsedemdeset dinarju bote mogel na usaka viža plačat, če prou radio u smeti vržete. Veste, tulk znese taksa za tri mesce. Ke se pa more poštnem derekcionu tri mesce že pred udpuvedat, preden se če eden radija znebit, b ga mogel vi že prec tekat udpuvedat, ke ste ga kepil. Zdej vam nubena zauba na more več pumagat. Plačat bo treba, pa je fertik.« Noja, jest sem ja holt tku podučila, koker sem vedla in znala. Zakua se more glih poštnu derekcionu ud radija taksa plačvat, ji pa nisem mogla puvedat, ke prouzaprou še sama na vem.

»Tok mislte, gespa, de se res na bo dal nč nardit? Tku m je žou, de sem tega uraga k hiš prnesla, kulker mam las na glau.«

»Kua vam bo žou? Radio vam ja muska špila, pa druge špase vam tud ugajna. Douhčes vam nekol na more bit, če mate radio pr hiš.«

»Figa m špila, pa ne muska. Sam za špetakel delat je pr hiš. Učaseh dela tak špetakel, de mislma, de se nam bajta pudira. Kašne muske, al pa kej družga taga, ke b člouk z veselam pušlušn, pa še nisem slišala, udkar ga mam. Sej u štacun, ke sem za radio glihala, sa me tud farbal, de bom že en teden naprej vedla, kašen bo ureme. Kulk je ura tud usak dan ene parkat puve. Pol kuku se u Španiji, al pa na Kincezarskem prelepavaja, tud pu pravice puve. Keder sa u Radio bl dobre vole, pa tud kašna muska zašpilaja, al pa kašne vice prpoudujeja, tku de ldem ni nekol treba douzga časa predajat, če maja radio pr hiš. Tkula m je prpoudvou u štacun, pa je usesk ena figa. Keder ga čem naštimat, de b kej zašpila, pa začne brrrrrrrbumbum in tku naprej. Učaseh je čluvek res kar za znort. Večkat t začne pa tku cvilt, koker de b mo eden na rep stoč.«

»No, vite gespa. Kua čte pa še use slišat za tisteh boreh petindvejet dinarju na mesec? A ni zadost? A b rad mel, de b vam še kašne baletke pu sob začele plesat? Radio vam ja puve, kulk je ura, kašen je ureme. Če je glih kašna tombula, vam pa tud puve, kdu je dubu glau dubitek. Upoune vam pa puvrh še use čaupise prehere. Lepu vas prosem, zatu pa dubi radio ud tisteh petindvejet dinarju, ke jih vi na mesec plačujete, če se na motem, sam pet dinarju. Poštn derekcion, ke ma za skrbet, de je zmeri dost špetakelna u radio, dubi pa dvejet dinarju. Pol morte ja vedet, de more bit za dvejet dinarju več šundra, koker pa za pet dinarju muske in drugeh špasu. No, puvejte če ni res!«

»Kaj na bo res? Zatu bom pa tud jest ud zdej zanaprej sam pet dinarju na mesec za muska plačvala. Za tist špetakel, ke ga ma

poštn derekcion čez, nej se pa pud nusam ubrišeja. Za špetakel na bom jest nč plačvala. Špetakelna mama že tku preveč pr hiš. Nekar m na zamerte, de sam vas pršla pr kusile motet. Kar naprej jejte. Buh vam pužegni. Asten, z Bugam, gespa, pa dober se mejte.«

Oh, kuku sem se jest uddehnila, ke je ta ženska urata za saba zaprla. A m verjamete, de jest ta ženska teži videm, ket trn u pet. Ona ja ni pršla zavle radija. Tu je biu sam izgovor. No je sam ferbec sem prgnou, de je vidla, kašna košta mama pr nas. Zatu je pa tud pršla glih upoune h kusil. Ta ženska je tku ena zagrizena jugoslavenarka, de b raj turšk z ldmu guvarila, če b znala, koker pa sluvensk. Nen mož pa tud ni nč bulš. Zatu je mam tud jest že ud nekdej tku u želodec. Kdur če z mana guvort, more guvort pu sluvensk, drgač mu jest še udgovora na dam. Lepu vas prosem, sej mam jest tud radio duma. Tud jest na slišem nč družga, koker brrrrrrrbumbum, pa sem tih in plačam, kar mam za plačat. Enkat sem se že prtužila pr poštnem derekcionu in prusila, nej b se pumujal in tistga prjel, ke iz same žlehtnobe u radio zgaaga dela. Pa s še glihe nisa sturl iz moje prtožbe. Kua pa čem pol? Če tist nočja nč strit, ke sa plačan za tu, kua se bom pa pol jest u tu mešala? Piš me u uh radio, pa tist negau brrrrrrrbumbum!

Čez en teden bo božič. Kene, videl se boma pa, če Buh da, šele en teden pu bužič. A ni bi pameten, če vam jest kar zdejle vošem srečne in vesele praznike? De b s letas s puticam želodeca na pufrderbal, vam pa tku ni treba vošet. De nas ta bulezan zdej več u pojstla na puluži, skrbjeja že naš brati. Hvala Bugu. K. N.

Šah

Turnir ob proslavi 25 letnice Ljubljanskega šahovskega kluba je bil preložen na spomlad prihodnjega leta in bo najbrž o veliki noči. Pri sedanjih pripravah so prišli namreč na dan pomembnejši tehnični nedostatki, ki so ogrozili izvedbo celotnega načrta in pridobiti je bilo treba več časa, da bo načrt Ljubljanskega šahovskega kluba kljub vsemu prišel do ostvartve. Za uspeh prizadevanj naših šahistov sedaj jamči, da se je za stvar samo zavzel klubov častni predsednik dr. Milan Vidmar, čigar energiji se imamo predvsem zahvaliti za veliki turnir na Bledu in ki bo sedaj z enako energijo pridružil še prvi mednarodni turnir v Ljubljani, na katerem bo zelo verjetno tudi sam nastopil. Stvar je tako v pravem tiru in pričakovati smemo, da bo rezultat prireditve, ki ne bo zaostajala za ono na Bledu, kar se tiče našega šaha, bo pa še pomembnejša. Ker sta pokazala za to prireditve v Ljubljani popolno razumevanje poleg predsednika narodne skupščine in predsednika Jugoslovanske šahovske zveze prof. Čirčiča tudi gg. ban dravske banovine in župan mestne občine ljubljanske, smemo smatrati, da je uspešen konec vseh prizadevanj zagotovljen.

Kakor znano, bo na tem turnirju poleg mednarodnih mojstrov in najboljših jugoslovanskih mojstrov nastopilo tudi nekaj prvorazrednih slovenskih šahistov. Pred kratkim je bil končan izbirni turnir, prirejen za določitev udeležencev na mednarodnem turnirju v Ljubljani. Zmagal je Furlani pred Šorlijem, Preinfalkom, Gerziničem, Sikoškom, Šiško itd. Verjetna lista udeležencev Slovencev je s tem tale: dr. Vidmar, Pirc, Milan Vidmar ml., Preinfalk, Furlani in Šorli. Vsi ti so člani Ljubljanskega šahovskega kluba

in bi bil nastop te sklenjene vrste od velemojstrov do amaterjev v mednarodni borbi pač najimpozantnejši način postave našega najmočnejšega šahovskega kluba.

Partije med Aljehinom in Euwejem so po odločitvi v 25. partiji izgubile privlačnost in je bilo v nekem časopisu objavljeno že celo poročilo, da se bodo vse končale neodločeno in bo končni rezultat 18:12 za Aljehina. To je verjetno, ker Aljehin je že zadostno pokazal svojo večjo moč, Euwe bi pa od morebitnega zboljšanja rezultata ne imel veliko. Zanimanje pa vzbujajo prihodnje borbe svetovnega prvaka za svetovno prvenstvo in časopisi že poročajo o nastopu Capablance, Flohra in Keresa v borbi s svetovnim prvakom Aljehinom. Največ podlage ima še zopetni nastop Capablance proti Aljehinu, ki bi bil tudi najzanimivejši. Iz matcha med Aljehinom in Euwejem prinašamo danes 25. partijo, v kateri je Aljehin dosegel zadnjo točko, ki jo je še potreboval za novo osvojitve svetovnega prvenstva.

Euwe — Aljehin.

1. d2—d4, Sg8—f6 2. c2—c4, e7—e6 3. Sb1—c3, Lf8—b4 4. e2—e3 (Aljehin je vedno igral proti Euweju na tem mestu Dd1—c2, proti čemu je Euwe kot črni vse napravil, kar je mogel. Sam se odloči raje za drugo potezo, da ne bi bilo Aljehinu vse predobro znano.) 0—0 (namesto te poteze priporoča teorija tudi več drugih potez, kar dokazuje, da je poteza e2—e3 zelo kratka.) 5. Sg1—e2 (ta skakač naj bi prinesel v igro več življenja.) d7—d5 6. a2—a3. Lb4—e7 7. c4×d5, e6×d5 8. Se2—g3 (tudi na f4 bi skakač stal močno.) e7—c5 (Aljehin igra podjetno in brez strahu pred osamljenim kmetom na d5.) 9. d4×c5, Le7×c5 10. b2—b4, d5—d4! (s to močno potezo črni preseneti belega in polagoma prevzame iniciativo.) 11. b4×c5, d4×c3 12. Dd1—c2, Dd8—a5 13. Ta1—b1, Le8—d7 14. Tb1—b5 (potrebno je bilo Lf1—c4. Euwejevo kombinacijo Aljehin na enostaven način ovrže.) Ld7—a4 15. Dc2×c3, Da5—d8! (tega Euwe ni upošteval. Trdnjava ne sme sedaj nikamor iz b3, ker bi sledil mat na d1 in s tem je beli izgubil kvaliteto in seveda tudi partijo.) 16. Lf1—c4, Sb8—a6 17. Le4×a6, b7×a6 18. 0—0, La4×b3 19. Dc3×b3, Ta8—b8 20. Db3—c2, Dd8—d5 21. e3—e4, Dd5—b5 22. Dc2—e2, Db3—b5 23. Da2—f3, Db5×c5 24. Sg3—f5, Tb8—b1 25. Df3—f4, Sf6×e4 (beli je izgubil še kmeta in bi mu sedaj pač nihče ne bi prisodil mnogo potez. Euwe se pa kljub temu brani žilavo še naprej) 26. h2—h4, Tf8—e8 27. Tf1—e1, Dc5—c3 28. Te1—d1, Se4—d2 (izsili menjavo lovca in si s tem zelo olajša delo.) 29. Td1×d2, Tb1×c1+ 30. Kgt—h2, Dc5—e7 31. Td2—d6, Te3—c5 32. g2—g3 (Euwe se brani zelo duhovito. Na Txf5 bi igral sedaj beli Td6—e6! in se še rešil.) Te8—f8 33. g3—g4, f7—f6 34. Kh2—h3, h7—h5 35. Df4—d2, h5×g4+ 36. Kh3×g4, Dc7—f7 37. h4—h5, Te5×f5 (črni vrača kvaliteto, ker bo moral beli kralj podleči v odprti poziciji težkim črni mfiguram.) 38. Kg4×f5, Df7×h5+ 39. Kf5—f4, Dh5—h4+ 40. Kf4—f3, Dh4—h3+ 42. Kf3—e4, Tf8—e8+ 44. Ke4—d4, Dh3×a3 in beli se je vdal.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16			17				18			19			20	
21						22					23			
24	25				26					27				
28	29									30				
31				32							32a		34	
35			36				37		38	39			40	
41	42					43								
44														
45														
46														
47														
48														
49														
50														
51														
52														
53														
54														
55														
56														
57														
58														
59														
60														
61														
62														
63														
64														
65														
66														
67														
68														
69														
70														
71														
72														
73														
74														
75														
76														
77														
78														
79														
80														
81														

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehalo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1 druga beseda za pretep; 5 druga beseda za strast; 8 druga beseda za vrsto; 12 druga beseda za otroke; 16 druga beseda za jarem; 17 moško krstno ime; 18 domača vprežna žival; 19 tuja beseda za časovno razdobje; 20 nasprotje vojске; 21 tuja beseda za zrakoplov; 22 železna ruda; 23 tuja beseda za pozitivno elektrodo; 24 večja država v Zadnji Indiji; 26 kraj iz svetega pisma; 29 važnejše pristanišče pri izlivu Marice v Egejsko morje; 31 tuja beseda za glas; 32 pripadnik neke vere; 33 važnejše pristanišče v zahodni Finski; 35 dišeča vrtna rastlina; 37 važnejši jugoslovanski otok; 39 matematični izraz; 41 druga beseda za skupino; 43 škodljiva žuželka; 46 evropsko glavno mesto; 48 najmanjša jugoslovanska denarna enota; 49 slavonski pisatelj (1858 do 1906); 51 ud družine v otroškem govoru; 53 skrajšano žensko krstno ime; 54 redek obrtnik; 55 trgovski izraz za predplačilo; 56 tuja beseda za proslor za shrambo voz; 58 tatarski poglavar; 60 grški bog lepote in umetnosti; 62 del pohištva; 64

grški modrijan, ki je dal Atencem ustavo; 66 del zemlje; 68 kraj severozahodno od Kostanjevice na Dolenjskem; 69 del suhe zemlje; 72 pesniška umetnina; 74 grška črka; 75 glavna reka v severni Afriki; 76 navadni števnik; 77 prijatelj tuje lastnine; 78 rzhodno od Škofje Loke; 11 trgovski izraz za predplačilo; 12 kraj med Starim trgov pri Ložu in Cerkniškim jezerom; 13 nekdanje ime za sedanjo Ljubljano; 14 španski narodni junak; 15 turško ime; 25 moška oseba iz svetega pisma; 26 druga beseda za upanje; 27 italijansko mesto ob Adiji; 28 večje abesinsko jezero; 30 navadni števnik; 31 večja človeška naselbina; 32 gruča prsti; 32a skrajšano žensko krstno ime; 34 sprednji del voza; 36 oddelek iz korana; 37 skrajšano žensko krstno ime; 38 večje italijansko pristanišče ob Jadranskem morju; 40 del vojske; 42 del telesa; 43 tiran vsega sveta; 44 izraz pri tarokiranju; 45 manjša voda pri Domžalah; 47 rimski cesar, znan preganjalec kristjanov; 48 pisalna potreščina; 49 domača žival; 50 raztrgana cunja; 52 svetopisemski kraj; 54 tuja beseda za posebno močno in glasno hreščeco piščalko; 54a tuja beseda za okrasek ali obesek v podobi rožice; 57 glava obnovljenega ilirskega gibanja na Slovenskem (1809—1892); 58 telovadna vaja; 59 javni uradnik; 61 slovenski dramski pisatelj in igralec Narodnega gledališča v Ljubljani; 63 tuja beseda za geslo; 64 tuja beseda za samospev; 65 pevsko znamenje; 67 skrajšano hrvaško moško krstno ime; 68 druga beseda za pregovor; 69 kažji ugriz; 70 osebni zaimek; 71 del strehe; 73 vrsta jastrebov.

Rešitev zlogovnice

1. mahagonovina, 2. Logarska dolina, 3. Gosposvetsko polje, 4. Vodusek Matija, 5. Richardson Samuel, 6. Tina Gramontova, 7. pacifikacija, 8. vegetarijane, 9. Lipensko planina, 10. Kostanjevec Josip, 11. pomežikovanje, 12. veleizdajalec, 13. Danica ilirska, 14. Tiberius Grachus.

Malo govoriti, pa veliko povedati.

Rešitev vremenske številnice

Pskov, čmrli, cent, šah, Zid, Ub. Kakršni so dnevi od svete Lucije do božita, taki bodo meseci v prihodnjem letu.

Rešitev križanke

z dne 12. decembra

Vodoravno: 1 kolač, 3 etika, 11 Vezuv, 16 obok, 17 etiketa, 18 rasa, 19 Sap, 20 tla, 21 pas, 22 Ida, 23 boj, 24 Arad, 26 oporoka, 29 Leda, 30 patos, 32 Adela, 34 mulat, 36 Ogarev, 39 alt, 40 šikana, 42 kot, 44 Anamarija, 47 bok, 48 osel, 50 Ottilija, 52 laso, 53 rokav, 55 anoda, 56 Botev, 57 ASK, 59 Nil, 61 Ana, 62 tok, 63 dno, 64 šala, 66 Rabadan, 69 gral, 71 olika, 74 Bakar, 76 erika, 78 lak, 79 Uri, 80 Lin, 81 iva, 82 Nab, 83 ahat, 84 anatema, 85 Hana.

Navpično: 1 kosa, 2 obara, 3 lopata, 4 akt, 5 čelo, 6 etapa, 7 tip, 8 Ikar, 9 kes, 10 Atika, 11 vada, 12 era, 13 zabela, 14 usoda, 15 vaja, 25 Dora, 27 oda, 28 Olt, 29 luka, 30 pokora, 31 seno, 33 Ela, 34 Mija, 35 Takovo, 37 gos, 38 vata, 40 Sija, 41 nos, 43 tek, 45 Mina, 46 rida, 47 bat, 49 lan, 51 Lona, 52 lok, 53 a osa, 54 vir, 56 bon, 56 a ena, 58 klika, 60 Labin, 62 Tarim, 63 Drina, 64 šola, 65 akut, 67 bala, 68 Dane, 69 gran, 70 Laba, 72 Lah, 73 ara, 75 kit, 76 Eva, 77 kan.

Vremenska številnica

1. 19. - 16. 12. - 22. 16. 17. 13. 1. 8. - 12. 16. - 6. 9. 19. 10. 13. 14. - 10. 3. 19. 14. - 7. 3. 8. 4. 5. 19. 9. - 20. 8. 6. 10. 8. 5. 8. - 15. 16. 6. 10. 8. - 2. 19. 15. 4. 8. - 22. 16. - 9. 19. 4. 13. 7. 16. - 20. 19. 9. 8. 3. 20. 13. 14. - 22. 16. 12. 4. 5. 8. 5. 19. 9. - 13. 20. - 18. 19. - 12. 3. 21. 15. 13. 14. - 22. 16. 4. 19. 11. 20. 13. - 12. 16. 2. 8.

Ključ:

1. 2. 3. 4. 5. — žuželka; 6. 7. 8. 9. 10. — ud mednarodne organizacije; 11. 12. 13. 14. — stok; 15. 16. 17. — del cepca; 18. 19. 20. — nevarna bolezen; 21. 22. — kraj in reka v Jugoslaviji.

Če si namesto zgornjih števil vstavil pravilne črke, dobiš vremenski pregovor za čas okrog božita.



»Naj laja, kaj te pa briga! To je pač njegov poklic!«

Razvezano snopje

Ustoličenje na Gosposvetskem polju

Za l. 1161 vemo iz virov, da so takrat ustoličevali vojvode na Gosposvetskem polju. Zadnjič so umeščali 16. marca leta 1414, in sicer je bil zadnji ustoličen vojvoda Ernest Zelezni. Naslednjim vladarjem se je zdelo umestitev poniževalna. Ves obred se deli v dva dela: Prvi del je umestitev deželnega kneza. Vrši se dopoldne pri knežjem kamnu pri Krnskem gradu. Drugi del je poklonitev ob vojvodskem prestolu pri Gospej Sveti. Med tema deloma pa je slovenska služba božja in kosilo. Prvi obred je bil takšen: Novi deželni knez je v spremstvu deželnih odličnikov prišel na Krnski grad. Tu so ga preoblekli v koroško narodno nošo. V roko so mu dali palico, ob strani pa sta bili dve poljski živinčeti, bele in črne barve, govedo in kobilu. Vojvoda sta spremljala dva domačina — Korošca. Sprevod sam je bil velik in slaven. Pred sprevedom je korakal spremljevalec grof koroški palatinski. Ostali so šli za vojvodo. Na knežjem kamnu je sedel kmet, obdan od ljudstva. Ko se je sprevod približal kamnu, je kmet vprašal v slovenskem jeziku sprevod, kdo se približuje. Odgovoril je grof, da prihaja vojvoda. Drugo vprašanje je bilo, ali bo vojvoda pravičen sodnik in ali bo skrbel za dobrobit dežele, ali je evobodnega stanu in vnet kristjan. Odgovor je bil, da je in da bo. Nato je vojvoda spreveda palatinski koroški grof poklical kmeta, da zapusti kamen in da ga prepusti vojvodi. Kmet je še vprašal, kako mu bodo odkupili kamen. Ko je vojvoda odgovoril, da s 60 denarji, kmečko obleko vojvodovalu in obeina živalima, ter z osvoboditvijo od davkov, je kmet udaril vojvodo po licu in mu naročil, naj bo dober sodnik. Kmet je šele zdaj zapustil kamen. Vojvoda pa je stopil na kamen in svoj meč zavihel na vse štiri strani neba. Na ta način je pokazal ljudstvu, da bo vneto branil pravice ljudstva. Potem je popil še kozarec vode. Po tem obredu je šel vojvoda v cerkev Gospej Svete. Tu je kmečko oblečenega vojvodo blagoslovil krški škof. Po službi božji se je vojvoda preoblekel v svojo vojvodsko obleko. Sledilo je svečano kosilo. Po pojedini je šel novoumeščen vojvoda na Gosposvetsko polje in se tam uedel na vojvodski prestol. Tu je sprejemal poklonitve in sodil. Tako se je ohranil obred ustoličenja do XV. stol., ko je odpadel prvi del. Drugi del pa je ostal v spremenjeni obliki do XVIII. stol. Obred sam so Slovenci vršili od davnih časov, že od tistih časov, ko so sami izbirali svoje kneze. V l. 1161 je bil ustoličen Herman Stannheimovec. Tudi češki kralj Otakar, ki je padel v boju e Habsburžani l. 1278, je bil umeščen na Gosposvetskem polju. Knez, ki je bil ustoličen, je imel pravico priti pred cesarja v kmečki obleki in s klobukom na glavi. Tudi ga ni smel nihče tožiti in od njega ni mogel ničesar zahtevati.

Naš izvoz lesa

(iz predavanja dr. Adolfa Golie, glavnega tajnika Zveze industrijev v Ljubljani.)

Ni treba posebej poudarjati važnosti gozda za slovensko narodno gospodarstvo, ker dobro vemo, da pokriva 41% vse površine v Sloveniji gozd, iz katerega dobivamo predvsem les. V povojni dobi se je izvoz lesa močno razmahnil ter je bil posebno znaten izvoz lesa v Italijo. V preteklem stoletju se je izvažal iz naših krajev večinoma le evrov in tesan les, ki se je potem v inozemstvu nadalje predeloval, na naših domačih žagah pa so tedaj rezali predvsem za domačo porabo. Šele v začetku tega stoletja se je naša lesna proizvodnja intenzivirala z znatnim številom parnih žag, ki so opremljene z novodobnimi polnoaramejskimi, s krožnimi žagami in potrebnimi ostalimi stroji. V našem izvozu lesa sta najvažnejši jelovina in bukovina, hrastov in ostali trd les igra v izvozu Slovenije le podrejeno vlogo. Še v začetku preteklega stoletja smo imeli pri nas pretežno bukove gozdove, danes pa je že 80% jelovih in le 20% bukovih gozdov. Vzrok je v večji rentabilnosti jelovega gozda nasproti bukovini.

Leta 1930 pa se je začela za naš izvoz lesa huda kriza, ki je dosegla svoj višek v sankcijski dobi. Še leta 1930 smo imeli v Sloveniji 1.673 lesnih trgovcev in 1.248 žag, danes pa je le še 918 lesnih trgovcev in 1.133 žag. Z izgubo italijanskega trga za časa sankcij smo se morali pobrigrati za druge trge. Komaj smo si ustvarili dobre konkurenčne pogoje za španski trg, že je prišla državljanska vojna v Španiji, ki je popolnoma ukinila naš izvoz lesa v Španijo. Uspelo pa nam je navezati dobre stike za izvoz lesa v Anglijo in Nemčijo. Toda pri tem so bile težkoče velike, ker stavljata baš angleški in nemški trg glede kakovosti in načina obdelave zelo stroge zahteve, katerim so se mogle prilagoditi samo posamezne večje izvozne tvrdke. Vsa naša lesna trgovina in industrija pa se je oddahnila z ukinitvijo sankcij. Z novimi spoznanji z Italijo so nam bili dovoljeni kontingenti, ki pomenijo primeroma dober odjem našega lesa v Italiji. Ovirajo pa naš izvoz lesa z Italijo previsoke tarife za prevoz po italijanskih železnicah. Zato je prav dobro, da smo prodrli v zadnjem

času z zahtevo, naj se izdajajo za naš les uvozna dovoljenja v večji meri tudi kupcem iz severne in srednje Italije. Tudi za nemški trg imamo dovoljene znatne kontingente. Nadalje nam je uspelo povečati si tudi kontingente za Francijo in njene severno-afriške kolonije, kar je dala nova trgovinska pogodba s Francijo, ki stoji v veljavo dne 1. januarja 1938. Za mehki les prihajata v poštev še Egipt in Palestina, kjer pa je močna romunska konkurenca. Naš izvoz v Grčijo ovira slabo urejen plačilni promet kakor tudi izvoz v Madžarsko. V okvirju zadnjih prizadevanj za povečanje izvoza je omeniti še naše napore, da se uveljavimo na tržiščih južne Amerike, posebno Argentine. Ovirajo pa je previsoka morská vozšina in večkrat tudi pomanjkanje zadostne tonaze.

Glavna splošna ovira našega izvoza lesa pa je obračunavanje deviznih tečajev. Narodna banka plačuje devize, ki jih ji sudiijo izvozniki v obvezni nakup, po določenem uradnem tečaju, ki znatno zaostaja za tečajem v svobodnem borznem prometu. Tako znaša tečajna izguba naših izvoznikov n. pr. v Anglijo 10 din pri vsakem angl. funtu. Zato naj se določi, da bo lahko izvozniki svobodno razpolagali s celotnim zneskom klirniške devize. Velike so tudi ovire v raznih klirningih, s katerimi imajo naši izvozniki najslabšekušnje. V zadnjem času je pokazal novi italijanski kliring znatno povečanje našega aktivnega salda, toda zaradi tega, ker so se pred kratkim italijanski kupci našega lesa izvršili velika vplačila v kliring v naprej za blago, ki je bilo kupljeno ali še ne dobavljeno. Vsi znaki kažejo, da so pristojni činitelji v Italiji trdno odločeni držati sedanjih klirniških tečajev lire, kar bi se dalo najlažje doseči s povečanjem našega uvoza iz Italije.

Spričo omejitev v izvozni trgovini in plačilnem prometu morajo računati izvozniki našega lesa z velikimi riziki ter morajo biti pri sklepanju izvoznih kupcij zelo preudarni in oprezn.

Splošni položaj na evropskem trgu se je zadnje tedne nekoliko poslabšal, ker je glavni kupec — Anglija — zelo zmanjšala svoja nakupovanja. To se pozna tudi v tem, da je kvota izvoza lesa evropskih držav za 1937 ostala delno neizkoriščena in da je bilo potrebno seči po redukcijah za 1938.

Narodna banka o gospodarskem položaju

Pravkar je izšlo trimesečno poročilo Narodne banke o našem gospodarstvu za tretje četrtletje 1937. Poročilo pravi uvodno doslovno:

Gibanje gospodarske delavnosti v teku 3. četrtletja 1937 kaže nadaljni napredek, ki je prišel posebno kot posledica močnega sezonskega oživiljenja. To oživiljenje se najbolj vidi v povečanem izvozu.

Obseg zunanje trgovine je narasel za 44% v primeru z istim četrtletjem lani, železniški promet za 13%, rečni promet za 18, zaposlenost za 12. rudarska proizvodnja za 25, državni dohodki za 16 in promet na borzah za 26%.

Ta dejstva dokazujejo nedvomno izboljšanje, dočim izkazuje kmetijstvo nekoliko neenoten položaj. Cene kmetijskih proizvodov tudi dalje naraščajo. Kozuza je dala obilen pridelek, ki je največji od postanka Jugoslavije. Toda ostale vrste žita so dale mnogo manjši donos kot v letu 1936 in komaj dosegajo povprečni donos zadnjih 5 let. Razen tega je nesorazmerje med cenami kmetijskih in industrijskih proizvodov, čeprav se je nekoliko zmanjšalo, vseno ostalo veliko.

Cepnav dotok državnih dohodkov daje vedno večje zneske dobav, blaginje, je treba vpoštevati, da mora stalni dvig cen imeti za posledico tudi povečanje državnih izdatkov.

Povečanje rudarske proizvodnje

V naslednjem navajamo podatke o višini rudarske in topilniške proizvodnje v prvih 11 mesecih leta 1937 (v oklepaju so navedeni rezultati za vse leto 1936):

Črni in rjavi premog 3.585.175 (3.521.075) ton, lignit 953.483 (968.207) ton, železna ruda 566.773 (450.589) ton, bakrena ruda 592.709 (609.490), pirat 122.612 (79.754), boksit 345.809 (292.174), svinčeno-cinkova ruda 735.440 (731.212), kromova ruda 55.332 (54.044) ton, topilniška proizvodnja je bila naslednja: železo 35.463 (44.453) ton, baker 35.503 (39.100) ton, svinca 3.778 (5.804) ton in cink 1.505 (3.509) ton. Iz tega se vidi, da je rudarska produkcija skoro za vse vrste rud že v prvih 11 mesecih 1937 dosegla višino, kakor je bila izkazana za vse leto 1936. V topilniški proizvodnji pa je le cink presegel lanske produkcijske številke, dočim je druga topilniška produkcija nazadovala.

Stanje naših kliringov

Po izkazu Narodne banke je bilo dne 8. decembra stanje naših kliringov naslednje (v oklepaju razlika v primeru s stanjem 30. novembra):

Aktivni kliringi: Bolgarija 3.995.285 (+2 milij. 704.980) din, Italija stari račun 33.945.012 (-44.326) lir, novi račun 42.004.280 (+1.374.496) lir, Nemčija 13.615.230 (+1.598.645) mark, Poljska 15.649.152 (-44.32), Turčija 7.615.256 (-30.316), Španija 2.772.008 (+38.066).

Pasivni kliringi: Belgija 4.591.914 (-108.661) belg, Madžarska 7.957.004 (+966.872) din, Romunija 29.996.602 (+220.464) din, Francija 8.269.531 (+498.766) frankov, Češkoslovaška 145.521.858 (+970.525) kron, Švica 1.990.421 (-155.800) švicarskih frankov.

Vinska razstava in sejem v Ormožu

V četrtek, dne 16. t. m. je bila v Ormožu vinska razstava in sejem, ki je kljub letošnji kvantitativni slabi vinski letini pravi dobro uspeh. Razstavljenih je bilo skupno 125 vzorcev večinoma ormoško-ljutomerskih, v mali meri pa tudi haloških in slovenjgorijskih vin.

Odlična kakovost ormoško-ljutomerskih vin je prišla letos vprito slabe vinske letine posebno do izraza. Temu primerno je bilo tudi zanimanje od strani interesentov še večje kot prejšnja leta. Prodaneja je bilo na sejmu okrog 900 hl vina, ni pa bilo skoraj razstavljajca, ki ne bi ob tej priliki navezal stikov s tem ali onim interesentom-kupcem. Cene za kvaliteta vina so se gibale med 5 in 9 din.

Razstavo in sejem je obiskal tudi zastopnik vinogradniških združenj iz Avstrije, ki se je zanimal tako za kvaliteto naših vin kot še posebno za ustroj in delovanje našega vinarskega združenstva.

Poseben sijaj je dal tej gospodarski prireditvi prihod g. ministra dr. Kreka, ki se je čisto nepričakovano pojavil na razstavnem prostoru na povratku iz Koprivnice ter si je v spremstvu šefa kmet. odseka banske uprave g. inž. Murjia ogledal razstavo. G. minister se je po domače razgovarjal s prisotnimi vinogradniki ter se zanimal za njih težnje in potrebe. Zadovoljstvo med vinogradniki zaradi nepričakanega prihoda g. ministra je veliko, ker jim je dokaz, kako živo se g. minister zanima za naše vinogradnike, ki so bili in so še po gospodarski krizi posebno hudo prizadeti.

Kletarsko društvo v Ormožu je kot prireditelj razstave z uspehom lahko zadovoljno.

Mestna hranilnica v Brezicah je dobila od Narodne banke v Belgradu večji mobilizacijski kredit za kmetijske terjatve. To bo omogočilo zavodu znatno povečanje likvidnosti in bo izplačevala hranilnica neomejeno vse vloge do 10.000 dinarjev. Zato opozarjamo vlagatelje, naj ne prodajajo svojih višinskih knjižic.

Garancijska klavzula za naša posojila v Franciji. Francoski listi prinašajo naslednjo garancijsko klavzulo, ki jo vsebuje protokol od 8. decembra 1937 za izplačevanje kuponov naših posojil v Franciji: Obresti in amortizacije bodo opremljene za naslednjo valutno garancijo: v primeru, ko bi v 5 prostih dneh pred datumi, določenimi za vplačilo potrebnih zneskov pri finančnih agentih, presegel zadnji tečaj funta šterlinga, notiran na pariški borzi 150 frankov za funt šterling, bo ob skrbu s francoskimi franki proporcionalno zvišana za razliko med ugotovljeno notacijo in tečajem 147.11 frankov za funt šterling (zadnji tečaj funta, notiran na pariški borzi dne 2. decembra 1937).

Ceste nekdanj in sedaj v Ljubljanskem klubu je predaval predsednik Društva za ceste v Ljubljani, ravnatelj Trboveljske premoagokopne družbe g. dr. Vinko Vrhovec o vprašanju naših cest. Gospod predavatelj je orisal uvodno značilno zgodovino ceste, razmerje med cesto in železnico, pojav avtomobila itd. Obrazložil je pomen sodobne ceste, kako stoji cestno vprašanje v drugih državah in končno obravnaval vprašanje cest v Sloveniji in v državi. Izrazil je potrebo nujne obnove naših cest.

Davčne oprostitve in olajšave. Blizja se čas javnih napovedi in potrebno je opozoriti interese na knjigo vseučiliškega docenta dr. Vlad. Murka »Davčne oprostitve in olajšave«. Cena knjige je (vez.) 70 din, obsega pa 309 str. Dobi se v knjigarnah in pri avtorju, Prešernova ulica 3.

Zadružni kolektor za 1938. Za leto 1938 so izdali zadruga drž. uslužbencev in železničarjev v Sloveniji svoj skupen kolektor. Kolektor je izšel v veliki nakladi 17.000 izvodov, naslovno rdečo je zanj napravil prof. M. Šubic. Obsega 264 strani. Poleg običajnih kolektorskih snovi vsebuje tudi številne zadrugo-ideološke šlankne, nadalje poglavja: Zena in dom, Vrt in evcelice, Zdravstvo, Razgledi, Po svetu ter lepoučno in šaljivo gradivo.

Nove tehnične. Kontrola mer opozarja po Zbornici za TOI v Ljubljani vse interese, ki si nabavljajo nove tehnične, da naj se pred nakupom informirajo pri kontroli mer v Ljubljani, ali je sistem tehnične, katere hočejo nabaviti, odnosno kupiti, že preizkušen, odnosno odobren ali ne. Le na ta način je mogoče preprečiti, da ne bodo na lastno škodo kupili tehnične, katere sistem še ni dopušen.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Ljudske tiskarne, d. d. v Mariboru, katere glavnica znaša 625.000 din. Poravnalni sodnik dr. Lešnik Alojzij, upravnik Cvetko Branko, narok za sklepanje poravnave 24. januarja, oglašiti se je s terjatvami do vseh 17. januarja 1938. — Nadalje je uvedeno poravnalno postopanje o imovini Putriha Antona, poestnika in trgovca s kurivom v Ljubljani, Dolenjska cesta 6. Poravnalni sodnik Avsec Anton. Poravnalni upravnik dr. Lulik Ivo, odvetnik. Prijave terjatev do 3. januarja prihod. leta. Poravnalni narok 8. januarja ob 9. Ponuja 40% kvoto, plačljivo v dveh enakih, šestmesečnih zaporednih obrokih. Prvi obrok 6 mesecev po pravomočnosti poravnave. — Spreitzer Janez, trgovec v Ljubljani, Gajeva ulica št. 5. Poravnalni sodnik Zigon Alojzij. Poravnalni upravnik dr. Josip Jaske, odvetnik. Prijava terjatev do 14. januarja. Poravnalni narok 20. januarja ob 9. Ponuja 40% kvoto, plačljivo v treh zaporednih, štirime-sečnih obrokih. Prvi obrok 4 mesece po pravomočnosti odobne.

Glavni ravnatelj Banke za mednarodne obračune je postal namesto umrlega Pierra Quesnaya tudi Francoz Roger Auboin, ki je bil dolgo vrsto let tehnični svetovalec romunske Narodne banke. Dobave. Gradbeni oddelek ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani sprejema do dne 21. decembra ponudbe za dobavo mehkih desk in plohov, okroglega železa, razne železnine, jekla, vijakov in cevi: strojni oddelek pa do dne 28. decembra za dobavo črpalke in elektromotorja za vrtilni tok.

Sport

Po „Teku zedinjenja“

Tek zedinjenja je postal naša tradicionalna športna prireditel. S temi teki se napravi veliko zanimanje za lahko atletiko celo med onim, ki se za to vrsto športa ne zanima. Škoda je le, da je samo ena tovrstna prireditel v letu; zato bi bilo tem bolj želeli, da se iz tega teka napravi nekaj zaključni športni praznik. Na tem teku naj bi tekmovali vsi lahkoatleti.

Doselej so sodelovali seniorji in juniorji-medi-jaki. Kaj je temu vzrok? Spraševal sem nekatere posamezne juniorje-dijake, ki niso tekli, zakaj niso startali. Odgovor je bil povsem isti: Startati ne moremo zaradi šole!

Če bi startali tudi dijaki-juniorji kot Gojkovič, Senk, Košir, Mravljine itd. in seniorji kot Nabernik, Sotošnik i. dr., bi gotovo prireditel mnogo pridobila.

Dejstvo je, da dijaki ne smejo startati za noben klub, vendar bi se lahko povabili k sodelovanju gg. telovadni profesorji srednjih in sorodnih šol, ki bi se gotovo odzvali vabilu. Med dijaštvom bi ti profesorji vzbudili zanimanje za tek. Vsaka šola bi poslala zastopstvo. S tem bi se ne samo pomnožilo število nastopajočih, ampak bi se napravila med dijaštvom ogromna propaganda za lahko atletiko, ki je tako potrebna, posebno dijakom.

Za dijaške naj bi se razpisala posebna darila ali pokal, kajti na ta način bi se dijaški resno pripravljali in med seboj tekmovali, kdo bo zastopal šolo.

Za šole (srednje, trg. akademija i. dr.) naj se po možnosti napravi poseben dijaški tek, ki bi se vršil v začetku leta ali pa na koncu (Vidov danj) Tek bi vodil od 3. državne mimo vseh šol, ki bi bile s štafetno zastopane, nazaj do šole, ali pa pred kak epomenik ali slatko.

Vrstice so napisane nekoliko pozno, a vendar dovolj zgodaj za drugo leto. Upam, da se bo v tem času lahko pripravilo to in popravilo, kar je bilo do sedaj zamujenega. — Dijak.

Božič v planinah Slovenije

Zimska gorska priroda kliče. Smuči na ramo in ven na sneg, na sonce, v bajno zimsko pozorišče, pestro, živo in v vseh prizorih čarobno privlačno. Prva pot nas pelje v Bohinjsko dolino, izhodišča za vse smuške ture v Triglavsko pogorje. Krog in krog Bohinja leže valovite planote, samotna pota skozi zasnežene gozdove, vsako s svojim posebnim čarom, ki se smučarju priljublja, da mu je težko, ko odhaja. Ta zemlja je kljub do največjega smuškega raja — Komne, Svetloba, ki sije okrog Doma na Komni, je svetlejša kot v dolini, modrikaste sence božajo oko ter segajo na široke snežne poljane. Položno se spušta svet proti robu, kjer se strmo prevlači v Bohinjsko dolino. V velikanskem polkrogu se vije rob Bohinjskih gor in Šije in Vogla preko Podrte gore in Bogatina tja čez Kal in Lop nad dolino »Zajezer-mac« ter objemlje prostrani niz najlepših smučišč. Onatrac se slikovite alpeke verige pa je domovje obaka Triglava. Tu ni več resnobne Komne, stroga veličastnost domuje tod. Širna smučišča na ledeniku vodijo tja do Staničeve koče, kjer bodo smučarji praznovali božič. Iz Bohinja se obrnemo proti severu v dolino, ki nosi v sebi dvojno mero zimskih radosti — Plinico, kjer se visoko skalovje neopazno izgublja v temnih smrekah, kjer nas pozdravljajo drzne stene Skrlatice in Prisojnika. Položna cesta iz Kranjske gore se vzpenja na Vršič, v topli kotiček prijazne Erjavčeve koče pod stenskimi mogočnimi Mojstrovke. Zapustimo ta čar zimske prirode na Gorenjskem ter pogledimo v svet Kamniških planin. Dve močni postojanki, Krvavec in Velika Planina sta izhodišča za vse smučarske podvige. Na poti iz Cerklje zagleda slikovito kapelico sv. Ambroža ter veš, da bo kmalu na prostih smučiških križke planine in nato na cilju — na Krvavcu z njegovim edinstvenim razgledom. Planinski dom nudi prijetno zatočišče in domače razpoloženje ob božičnih praznikih. Na Veliki Planini pokane okerniki koče SPD vsakega v smučarju prelepo Tiho Dolino, polno zimskih čarov. V narodu naše slovenske zemlje leže ta čuda zimske prirode. Pridite in pogledjte jih! Smučarji! Toplo, hitreje polje kri v žilah, ko mraz napoveduje izpolnitev vaših želja za božič. Povsod, prav povsod v naši Sloveniji vas čakajo zimske posto-

Borza

Dne 18. decembra.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 9.77 milij. din v primeru z 8881, 7362, 8361 in 8075 milij. din v prejšnjih tednih. Tečajni valut na drž. železnicah. Od 15. decembra 1937 dalje veljajo na železniških postajah naslednji tečaji: holandski goldinar 24.15 din, 1 nemška marka 17.55, švicarski frank 10.10, zlati frank 14.60, madžarski pengő 12.90, avstrijski šiling 9, poljski zlat 8.25 italijanska lira 2.35, francoski frank 1.55, češka krona 1.55, belgijski frank 1.50, bolgarski lev 0.52, grška dragma 0.42 in romunski lej 0.36 din.

Curih, Belgrad 10, Pariz 14.685, London 21.61, Newyork 432.50, Bruselj 73.475, Milan 22.725, Amsterdam 240.455, Berlin 174.275, Dunaj 80.80 (81.60), Stockholm 111.375, Oslo 108.60, Kopenhagen 96.475, Praga 15.195, Varšava 81.80, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.55, Buenos-Aires 126.

Živina

Živinski sejem v Litiji 13. decembra. Krave za plemo so se prodajale po 4 din, za klanje od 2.50 do 4.50, voli od 4.50 do 6, ovce po 3 din za kilogram žive teže.

Svinjski sejem v Ptuj dne 16. decembra. Cena prascev je bila od 50 do 125 din za komad. Plemenske svinje od 5 do 5.75, pršutarji od 5.75 do 6.25, debele svinje od 7 do 7.25 din za kilogram žive teže.

Mariborski svinjski sejem 17. decembra. Na svinjski sejem 17. decembra je bilo pripeljanih 92 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60—90 din, 7—9 tednov stari 80—100 din, 3—4 mesece 120—170 din, 5—7 mesecev 210—340 din, 8—10 mesecev 350—440 din, 1 leto 620—780 din, 1 kg žive teže 6—7.50 din, 1 kg mrtve teže 9—11 din. Prodanih je bilo 42 svinj.

Maribor, 17. decembra. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 92 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60—90 din, 7—9 tednov stari 80 do 100 din, 3—4 mesece 120—170 din, 5—7 mesecev 210—340 din, 8—10 mesecev 350—440 din, 1 leto stari 620—780 din, 1 kilogram žive teže 6 do 7.50 din, 1 kilogram mrtve teže 9—11 din. Prodanih je bilo 42 komadov.

Samoprodaja RADIO-APARATOV



„Blaupunkt“, „Ingelen“, „Sachsenwerk“ itd.

Velika izbira! Najugodnejši nakupi!

„Tehnik“ J. BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva 20

Janke s svojimi okoliškimi bleščecimi se smučišči. Pogledite tja ven, razvedrite si dušo, okrepite telo na belih gorskih poljanah!

Priročna tabela za uporabo smučarskih mašč. Problem mazanja smuči je pri vsakem smučarju dosti velik, ki ga rešuje vsak zase po lastnih izkušnjah. Toda izkustev si pa ne moremo tako hitro dobiti in zato je treba precej ertev. Zaradi tega bo vsem prav prišla »Priročna tabela za uporabo smučarskih mašč, ki jo je sestavil znani Finca Eino Kuisma, ki trenira sedaj našo smučarsko reprezentanco. V njej so zelo spretno in pregledno (hitro boste razumeli skomplirane postopek!) razvrščene vse mogoče kombinacije vremenskih prilik in vrste snega, a mazali boste odlej po navodilih izvrstnega in izkušenega mojstra, ki je to tabelo že z največjim uspehom uveljavil v drugih državah.

Kupuite

samo pri trvdkah,

ki oglašujejo v našem listu!

Tabela je prikladna za nošenje, ker ima format 9x9 cm in stane samo 2 din. Napisana je v slovenskimi in srbohrvaščini, izdala pa so jo »Ilustrovane športske novosti«, Zagreb, Masarykova 23a-I. Prodajalci 25% rabat. Tabela se dobi v vseh trafikah in športnih trgovinah.

Vremenska poročevalska služba

Zveza za tujski promet v Sloveniji v Ljubljani, Tujsko prometna zveza v Mariboru, Slov. planinsko društvo in Jugoslovanska zimsko-športna zveza podajata javnosti sledečo izjavo: Da se uvede v Sloveniji čim boljša poročevalska služba, so omenjene organizacije na svoji anketi, dne 13. decembra t. l. določile 56 ofcielnih poročevalcev, o katerih verodostojnosti do sedaj ni bilo dvomiti. Omenjene organizacije bodo svoja vremenska poročila, urejena in kontrolirana s sodelovanjem meteorološkega inštituta Univerze kr. Aleksandra oddajale javnosti preko dnevnega časopisa in preko radia pod naslovom: »Službena vremenska obvestila Tujsko-prometnih zvez Ljubljana in Maribor, JZSZ in SPD.« Dnevno časopisje je naproseno, da vsa ostala poročila, ki bi jih objavilo, objavi pod naslovom »Privatna poročila«.

Uradna vremenska poročila

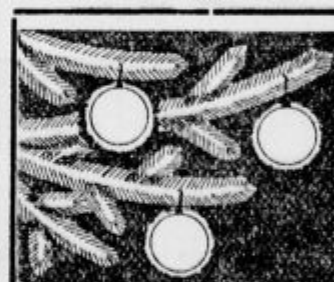
po stanju z dne 18. decembra ob 7 jutraj.

Rateče-Planica, 879 m: —3, pooblašeno in mirno, pršilo, 105 cm, izpadlo dobi. Kranjska gora, 810 m: —2, pooblašeno in mirno, barometer se dviga, pršilo, 90 cm. Vršič-Erjavčeva koča, 1501 m: pršilo, 150 cm. Se. Janec v Bohinju, 523 m: —1, pooblašeno, osre-njen sneg, 50 cm. Zlatorog, 530 m: 0, oblačno, orenjen sneg, 60 cm. Dom na Voglu, 1540 m: —5, oblačno, 20 cm snega na podlagi 190 cm. Dom na Komni, 1520 m: —6, oblačno, 25 snega na podlagi 300 cm. Dom na Krvavcu, 1700 m: —3, oblačno, 20 snega na 100 podlage. Koča na Veliki planini, 1558 m: —1, oblačno, 20 snega na 100 podlage.

Menza - Kolodvorska 8

nudi vsakomur

zajutrek od 6 jutraj — kosilo od 11—15 (kuhamo dvakrat) — večerja od pol 18 do 21. Sprejemamo tudi abonente.



Novosti

»Christella«

bleščeci nakit za božična drevesa. — 2 maleni žarnice razsvetljevale krogle v barvah učinkujejo čarobno. — Popolnoma brez nevarnosti v otroških rokah, ker je napeljava toka samo 4 volte. — Zahtevajte prospekte od zastopstva.

Josip Volek in drug. Zagreb, ŠULEKOVA 23

Telefon 60-05

Cvetličarna »NIZZO«

na Miklošičevi cesti št. 8

se priporoča za cenj. obisk. Postrežba točna in solidna. Izdeluje vsakovrstne aranžmaje, lepo in okusno, košarice, šopke, jubilejne in žalne vence. Društva imajo znaten popust.

PANI HVALA nasl., družba s o. z., Ljubljana



Poznani SALVAT-šaj zoper žolčne kamne in bolezn žolčnega mehurja se dobiva pri glavnem zastopniku

lekarni pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. Prospekte o zdravljenju pošljemo zastop.

Ogl. reg. S. br. 27570

Kje so Dantejevi rokopisi

Rokopisov Nebeške komedije že 600 let nihče ni videl in jih zdaj iščejo

V Italiji je pred kratkim izšel okle na vse znanstvenike, naj pomagajo iskati rokopise ustvaritelja »Nebeške komedije«, ki so izgubljeni ter že 600 let nihče o njih ni vedel. Vsekakor je čudno, da so se izgubili prav ti čudoviti rokopisi, ko pa nam je ohranjenih še mnogo etarejših in manj važnih rokopisov. Pri iskanju bo treba predvsem razčistiti zgodovinsko vprašanje, kje so bili rokopisi takrat, ko je Dante umrl.

Zadnja leta svojega burnega življenja je Dante preživel v Raveni na dvoru Gvidona Novella de Polenta, pri katerem je preganjani pesnik dobil svoje prijateljsko zavetje. Njegova dva sinova Jakob in Peter sta bivala pri očetu. V tem mirnem zatišju je pesnik hotel dokončati svoje veličastno delo. Dante pa je imel navado, da je vsak spev sproti v prepisu pošiljal svojemu podporniku in prijatelju Can Grande della Scala v Verono. Dante je svoje pesnitve najprej sam napisal, nakar je rokopise oddal dvorskim pisarjem, ki so jih prepisovali. Po en tak prepis vsakega speva je potem pošiljal v Verono. Ko je prvi prepis bil odposlan, so pisarji prepisovali naprej in je pred 600 leti tako izhajalo to veličastno pesniško delo v javnost.

Ko je Dante srečno poslal prepis prvih 20 spevov svojega »Raj« v Verono, je umrl. Takrat so njegova sinova in njegovi prijatelji začeli iskati, kje so shranjeni rokopisi drugih 13 spevov. Dolgo časa niso mogli niti originalov teh spevov najti. Kakor pripoveduje legenda, se je v sanjah prikazal Dante sinu Jakobu ter mu povedal, da je vseh 13 spevov skril v zid ter ga dal zazidati. Ko so šli iskati tjaka, kakor je bilo povedano v sanjah, so tam res našli iskane rokopise. Vsekakor je zgodovinsko dognano, da so po očetu rokopise Divine Comedie podedovali njegovi sinovi.

Dne 1. aprila leta 1322 je Jakob Dantejev sin poslal svojemu dobrotniku Novelli popoln prepis očetove pesnitve Nebeške komedije. Ker pa so takrat v Raveni nastale domače politične homatije, sta se Dantejeva sinova preselila iz Ravene v Ve-

rono. Tudi Novello je moral zapustiti Raveno. Kolikor je zgodovinsko znano, niti Novello niti Dantejeva sinova niso videli Ravene. Toda tudi o Dantejevem rokopisu odslej ni bilo ne duha ne sluha. Nekateri mislijo, da sta Dantejeva sinova očetov rokopis pustila v Raveni v varnem frančiškanskem samostanu, kjer je bil pokopan tudi njun oče. Tudi najboljši poznavalec Dantejeve zgodovine Corrado Ricci je teh misli. Najbrž je Dantejev glavni rokopis zazidan kje v tistih samostanskih zidovih. — Drugi znanstveniki pa mislijo, da je Dantejev rokopis shranjen v sloveči knjižnici bolonskih plemenitah Gozzadini. Sedaj torej v teh naznačenih smereh iščejo rokopis, ki je izginil pred 600 leti, ki pa je za sodobni svet tolike važnosti.

Najbolje plačani pisatelj na svetu

Najbolj sedaj slovi na Angleškem pisatelj Sommersett Maugham, ki je doslej pisal dramatična dela. Sedaj popotuje po Indiji. Pred kratkim so kar štiri njegova dela londonska gledališča skoraj istočasno igrala. Ni čuda, da so njegovi dohodki tako veliki. Vendar pa je izjavil, da noče več pisati gledaliških dram. Ko so ga vprašali, zakaj hoče gledališču dati slovo, je takole odgovoril:

»Sedaj sem 63 let star. Človek moje starosti se ne more več ukvarjati z življenjem ob kulisah. V prihodnje bom pisal samo še povesti.« — Sloveči gledališki kritiki so ga pregovorili, naj tega ne stori, ker je to škoda za gledališko umetnost ter so mu dokazovali, da je Bernard Shaw še starejši ko on. A mož se ni dal prepričati.

Toda mož je najbrž dober računar. Zagotovljeno mu je namreč, da njegovi dohodki ne bodo posledaj nič manjši kakor so bili doslej. Američani so mu namreč ponudili, da plačajo vsako njegovo besedo po dolarju, če jim prepusti pravico njegova dela objavljati. Ker pa njegove povesti obsegajo vsaka po 4000 do 5000 besed, bo mož z vsako povestjo zaslužil do 5000 dolarjev, ali v našem denarju skoraj en četrt milijona din. Če torej vsako leto napiše po štiri povesti, spravi na koncu leta v žep en milijon dinarjev. To je vsekakor taka plača, da si more privoščiti marsikaj, o čemer slovenski pisatelji lahko samo sanjajo. Vendar pravijo, da je ta angleški pisatelj kljub tako velikim dohodkom sila preprost človek, ki živi zmerno in mirno življenje ter prav nerad prihaja v večjo družbo.

Dijaška banka

Stefan Csanak, gospodarski strokovnjak v Debrečinu na Ogrskem, je zasnoval imenitno misel, kako bi dijake tamkajšnjih srednjih šol naučil varčevanja in samostojnega gospodarskega udejstvovanja. Najprej je poskušal na eni izmed tamkajšnjih srednjih šol. Vsak dijak se je moral zavezati, da bo vsako leto dal v ustanovljeno šolsko banko najmanj 10 pengov (kakih 90 dinarjev). Ta denar pa mora vsak dijak tako pridobiti, da si ga bo s samostojnim delom sam zaslužil. Torej ni smel naglati v šolsko banko denarja, ki ga je na primer dobil od staršev ali stricev in tet v dar. Kmalu so se temu poskusu pridružile še druge srednje šole v Debrečinu, kjer so dijaki iz svojih vrst izvolili po enega »generalnega direktorja«, po enega blaginjaka in kontrolorja. Pod vodstvom teh je potem banka delovala. Dijaki pa so morali ob prostem času hoditi v bližnje gozdove pobirati železo, dalje so po mestu pobirali stare časopise, katere so vnovčili ter tako svoj delež vlagali v banko. To gospodarsko delovanje dijakov je imelo ta uspeh, da so v štirih mesecih naložili v novo svojo šolsko banko 6249 pengov. Ker je bil torej uspeh tega poskusa v Debrečinu tako velik, je Csanak naprosil sedaj še prosvetnega ministra, naj tako banko dovoli ustanoviti tudi po drugih madžarskih srednjih šolah v tistem komitatu, kjer je vsega skupaj 250.000 dijakov. Ljudje te poskuse močno hvalijo in priporočajo, da bi se take banke uvedle po vseh šolah.



4000 funtov dinamita in smodnika je zletelo v zrak pri eksploziji, ko so razstrelili veliko mino v Visti v Kaliforniji, kjer kopljejo kovino, ki jo imenujejo berilij. To je zelo redka in nenavadno lahka kovina, ki jo dodajo drugim kovinam, da so bolj elastične, trpežne in trdne.

Velike povodnji v Italiji:

Rim pod vodo

Iz Rima poročajo, da je reka Tibera silno narasla in da že več ko 60 let tam ni bilo take velike povodnji. Tibera je dosegla višino 16,75 m, kar se že od l. 1870 ni zgodilo. Rimski gasilci so vsi na nogah ter rešujejo ljudi in njihovo premoženje. Ko so gasilci prihiteli k ogroženemu milinu ob Tiberi, da bi rešili ljudi, so morali videti, da so ljudje že morali bežati pred valovi na streho hiše, da jih ni vzela voda.

Zlasti je povodenj hudo prizadela prebivalce mestnega dela, ki se imenuje Trastevere, kar je iz latinskega Trans Tiberim, torej z one strani Tibere. Zveze med tem mestnim delom in notranjim Rimom so skoraj vse razdejane. Zato so morali alarmirati ne le gasilce, marveč tudi vojaštvo in fašistično milico. Zlasti hudo je pri Milvijskem mostu. Tam je trg Piazzale Milvio, kamor je voda tako naglo vdrla, da ljudje niso mogli rešiti drugega kakor golo življenje. Ponekod v tem delu je

voda več ko 2 m globoka in dere po cestah. Nekaj mestnih delov blizu železniške postaje v predmestju Trastevere je bilo dalj časa odrezanih od vsake zveze s svetom, dokler niso prihiteli pionirji, ki so naglo zgradili pontonski most, po katerem so začeli reševati nesrečne ljudi. Vendar je kljub vsej nagli pomoči utonilo v valovih narasle reke kakih 6 ljudi.

Zaradi silnih povodnji je razdejanih tudi več železniških prog, ki vežejo Rim s severno in južno Italijo. Zato dne 17. decembra v Rim ni prišla nobena pošta iz severne Italije, niti severnoitalijanskih časopisov ni bilo tega dne v Rim. Italijanska kraljevska dvojica je dne 17. decembra zjutraj že odpotovala v ogrožene kraje. Pod vodo je vse ozemlje med letališčem Littorio in Settebani. Ogrožena je tudi železniška zveza v Orte, prekinjena je zveza s krajem Frascati, ker je reka Aniene močno narasla. Vsa okolica Rima je podobna velikanskemu jezeru.

Pri Posti v Abrucih se je zaradi velike povodnji zgodila huda avtomobilska nesreča. Iz Rima je v Abruce vozil avtomobil, v katerem so bili 4 ljudje. Ker pa je voda čisto zelo razjedla in na njej napravila velike jame, je avto zašel v tako globoko jamo in se prevrnil. Vsi 4 potniki so utonili v avtomobilu. Dva izmed njih sta bila brata in mlajša človeka. Ko je mati v Rimu zvedela, kaj se je zgodilo njenima sinovima, je od žalosti zblaznela.

Povodnji v Kaliforniji

Zadnje dni je v severni Kaliforniji v Ameriki bilo tako deževje in taki nalive, da so velike povodnji pokrile cele dele dežele. Kolikor je doslej znano, je pri teh nesrečah utonilo 5 ljudi, več kakor 5000 ljudi pa je brez strehe, ker jim je voda vse odnesla. V dolini velike reke Sacramento je voda tako narasla, da je sedaj tamkaj velikansko jezero, ki je več kakor 50 km dolgo. Povodenj v severni Kaliforniji je doslej napravila več milijonov dolarjev škode.



»Ti si pa velik strahopetec! Treseš se pred ustreljenim levom!«

Resnične neverjetnosti

Ameriški pisatelj Robert L. Ripley je izdal zbirko neverjetnih dogodivščin, ki pa so se, kakor sam trdi, resnično zgodile in je sam preiskal njihovo resničnost. Naj navedemo nekaj njegovih neverjetnosti:

Zlagana imena.

Svinčnik v sebi nima nobenega svinca. V njem je le grafit.

Morski prašiček ni niti prašiček niti ne živi v morju. Žival je glodalec, ki je doma na zahodni obali Južne Amerike.

Novo srebro nima v sebi nikakega srebra, ampak je spojina bakra, niklja in cinka.

Ribja kost ni kost, marveč le elastičen del iz kitovega gobca.

Sodavica nima nobene zveze s sodo, ampak je sama voda, zvezana z ogljikovo kislino.

147 let srečno oženjen

Ta najbolj neverjetni vseh rekordov sta dosegla Janoš Rajen in njegova žena Sara. Srečno poročena sta bila celih 147 let. Janoš in Sara sta se rodila v mali ogrski vasi Stradova. Tamkaj sta tudi umrla, on star 172, ona pa 164 let. Ko so na Dunaju zvedeli, da živita tam dva tako stara zakonca, je bil ves Dunaj pokonci. Stara dva je obiskal celo holandski poslanik na dunajskem dvoru ter je dal zakonsko dvojico slikati. Tisto sliko ima danes William Boeville, upravitelj grofa Notthumberlanskega, kateri hrani tudi izvirne listine teh dveh zakoncev. Janoš in Sara sta oba umrla skoraj istega dne leta 1825. Ob njuni smrtni postelji je stal sin, ki je bil takrat star že 116 let, ter njegova dva prapravnuka.

Levje rjojenje iz avtomata

Izmed mnogih avtomatov, ki jih je svet poznal že pred davnimi stoletji, bodi omenjena samo tale prav prijetna iznajdba: Cesar Teofil, ki je vladal v Bizancu (Carigradu) od l. 829 do 842, je dal na obeh straneh svojega prestola napraviti kipe zlatih levov. Ta leva pa sta imeli v sebi narajen tak mehanizem, da sta se takoj dvignila in silno zatulila, kakor hitro je cesar sedel na vladarski prestol. Nato sta zopet legla in umolknila.



Ovčja moda: Tako-le na Angleškem oblačijo svoje ovce. Tako delajo zaradi tega, da se volna ne onesnazi. Lepo ohranjena volna je namreč mnogo več vredna.



Srednjeveški vitez kadi cigareto: V Zenevi obhajajo vsako leto 11. decembra spomin na tisti dan, ko so tjakaj prihrumeli leta 1602 Savojski ter napadli mesto. Zenevčani so takrat napad odbili. Od takrat pa meščani vsako leto obhajajo spomin na ta napad. Tega dne hodi po ulicah poseben sprevid, v katerem gredo srednjeveško opravljeni vitezi, vsi v železo okovani. Naša slika nam kaže prizor, kako takega viteza pripravljajo. »Viteza« pa seveda nič ne moti, da je sedaj v srednjem veku, marveč si je mirno prižgal svojo cigareto.

IVANHOE

St. 11.

Jud Izak

»Kaj, takle prekleto judovski pes se drzne približati se branilcu božjega groba?« je vzkrikel vitez.

»Čudno je res to,« je zahreščal norec. »Vitezi imajo judovski denar mnogo rajši, kakor pa Jude same.« Norec je namigaval na javno skrivnost tistega časa, da se je tedanje plemstvo v obilni meri posluževalo finančne umetnosti navadno bogatih Judov svoje dežele.

»Jud naj sedi pri norcu. Norec in Jud kar dobro spadata skupaj,« je velel Cedric.

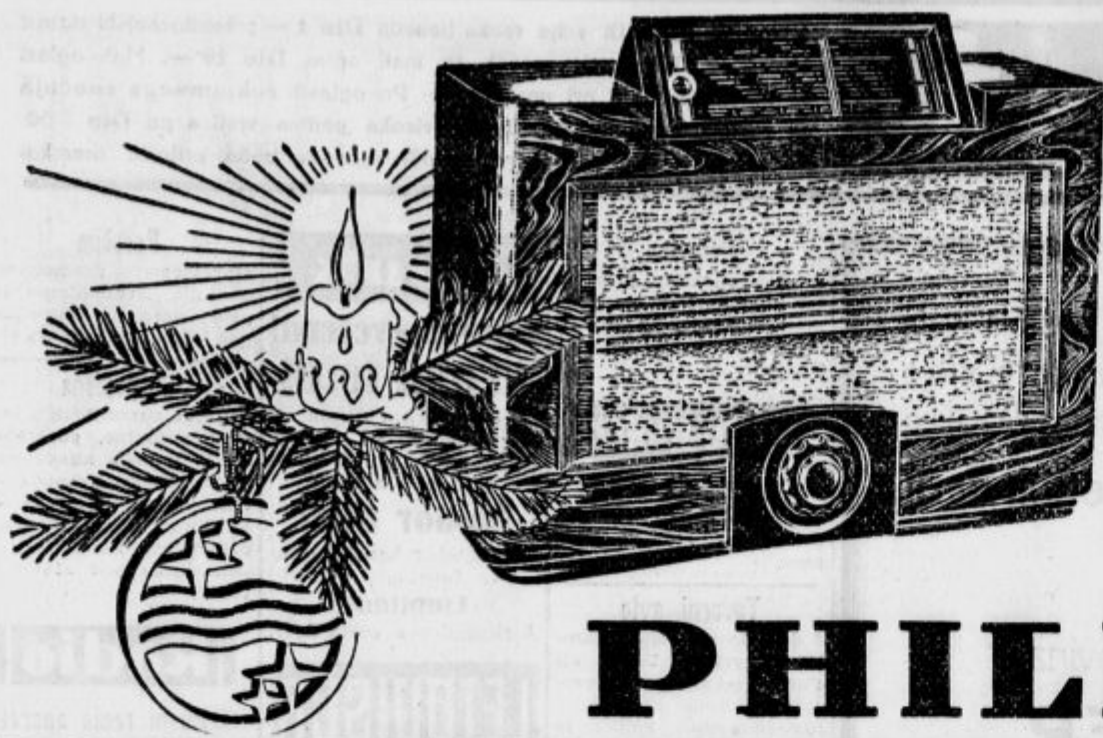
»Da, stric, naj le pride! Imam pripravljen že imeniten ščit zoper morebitne napade od strani Jeruzalema!« je klical norec in vihtel ogromen kos slanine. Vse se je zakrohotalo, ker je vsak vedel, da Jude ne jedo svinjskega mesa.

»Sedaj pa mirujte,« je opominjal Cedric, »ker je že tukaj!« Hlapci so takrat že potiskali skozi vrata v dvorano starega Juda z dolgimi, sivimi



lasmi in brado, z ostrim obrazom ter z močno zakrivljenim nosom nad pametnimi očmi. Ko bi mož ne bil tako sključen in zanemarjen, bi bil kar lep.

Gospodar je novemu gostu le pokimal ter mu pokazal prostor na spodnjem koncu mize. Nihče izmed tistih, ki so tamkaj sedeli, pa se mu ni hotel umakniti. Ves obupan je begal Jud z očmi sem in tja, kje bi se našla kaka usmiljena duša. Toda le romar, ki je priroju in vitezu pokazal pot, se ga je usmili ter se mu umaknil.



PHILIPS MAZURKA 890

Uresničene so želje tudi največjega izbiraka

Tonsko čudo med radio aparati — monogumb — kontrastekspanzija — občutljivo uravnavanje — zveza s trem diodami — priklopna skala — difuzor zvoka — automatski zaslon za visoke in nizke tone — rdeče štedljive »MINIVAT« cavi — in druge so odlike združene v tipu 890. Naši trgovci Vam bodo brezobvezno pokazali naše aparate

PHILIPS RADIO

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

se priporoča za vse bančne posle.

→ Izplačuje brez omejilve stare in nove naložbe

Zahtevajte povsod „SLOVENCA“

Velespoštovani gospod!

Vemo, da premišlujete, kaj bi darovali za Božič Vaši soprogi, mami, sestri, prijatelji, službeniki itd. in se Vam zaradi tega dovolimo priskočiti z malim nasvetom na pomoč.

Najlepše darilo dami je vedno lepo blago. Ni potrebno, da je drago, vendar pa mora biti lepo in trpežno.

Tako blago pa dobite pri nas, ter Vam bomo tudi radevolje nasvetovali lep vzorec.

Da dobite majhen vpogled, navajamo nekaj cen predmetov, ki so predvsem primerni za darila.

- | | | |
|--------|--------|---|
| Za din | 43.— | 4 m vzorčaste flanele za domačo haljo. |
| " | 48.— | 4 m krasnega vzorčastega velurja za domačo haljo. |
| " | 56.— | 4 m ratine velurja za domačo haljo. |
| " | 16.75 | 3.50 m lepe flanele za spalno srajco. |
| " | 29.75 | 3.50 m rožaste flanele za spalno srajco. |
| " | 53.75 | 5 m krasne flanele za damsko pižamo. |
| " | 37.— | 4 m močnega barhenda (vzorčasti) za damsko obleko. |
| " | 52.— | 4 m izredno dobrega diagonal barhenda za damsko obleko. |
| " | 71.— | 4 m čisto volnenega blaga za damsko obleko (v raznih barvah). |
| " | 98.75 | 2.50 m čisto volnenega blaga (130 cm širok) za damsko obleko. |
| " | 62.— | beli prt in 6 servijetov. |
| " | 26.— | barvasti prt. |
| " | 184.— | celi kos, t. j. 23 m naškrobljenega finega šifona. |
| " | 175.50 | celi kos, t. j. 18 m batist šifona. |
| " | 48.— | 6 močnih brisač. |
| " | 155.— | krasna, čisto volnena odeja (bela). |
| " | 26.— | ¼ ducata lepih belih robcev. |
| " | 12.— | ¼ ducata močnih robcev. |

Pripominjamo, da te niso naše najcenejše vrste. Ker se zavedamo, da želite pokloniti samo tako darilo, s katerim bo obdarovaneec dalj časa zadovoljen, smo navedli blago, za katerega vemo, da je dobro.

MANUFAKTURA

KOMANDITNA DRUŽBA

LJUBLJANA - MESTNI TRG 17

Prosimo vse, ki želijo praktično darilo trajne vrednosti, da izrežejo ta oglas in ga vtačnejo Božičku v žep.

Zahvala

Vsem, ki ste na katerikoli način izkazovali ljubezen našemu

Marjanu

naša iskrena zahvala. Posebej se moramo zahvaliti preč. g. prof. Kovačiču za zadnje duhovno tolažbo, predvsem pa gg. zdravnikom kolegom in č. usmiljenim sestram v Celju ter g. primariju dr. Pompeju, ki so mu ob času bolezni z največjo požrtvovalnostjo stali ob strani in storili vse, da bi mu ohranili njegovo mlado življenje. Zahvaljujemo se nadalje številnim Marjanovim prijateljem, ki so se v Celju poslovlili od njega, zlasti pa gg. p. Leopoldu in primariju dr. Steinfelserju za lepe poslovilne besede. Naša najlepša zahvala velja članom Akad. pevskega zbora in »Celjskega zvonca«, ki so Marjanu v Celju in Ljubljani še zadnjikrat peli v slovo, ter gg. dr. Justinu oziroma dr. Boretu, ki sta se ob odprtem grobu z globokovernimi ozir. pričetnimi besedami poslovila od njega. Končno se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so Marjana obsuli s krasnim cvetjem in ga spremljali na zadnji poti, posebno: prevzvišenemu škofu dr. Gnidovecu in drugi častiti duhovščini, zastopniku banske uprave dr. Lapajnetu, zastopniku Zdravniške zbornice dr. Matku, Kat. akad. starešinstvu, zavodoma Marijanišću in Lichtenburnu, gg. kolegom-zdravnikom, sošolcem in ostalim. Bog povrni!

V Ljubljani, dne 18. decembra 1937.

Pogačnikovi

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani. TELEFON ŠTEV. 25-73

Sveže najfinije norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Štajerska jabolka

dobite poceni pri GOSPODARSKI ZVEZI Ljubljana, Tyrševa c. 28

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetirane izdelke nudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik - Mestni trg 13. Ugodej: nakup morske trave, žitne, cvilna za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Usnjate suknjice



dobite najceneje pri Franc Zalokar Mengeš 157.

Žage:

romscheideke gaterice — vodne, trčne, kakor tudi vse vrste orodja in okovja si nabavite ugodno pri

»J E K B O« Stari trg.

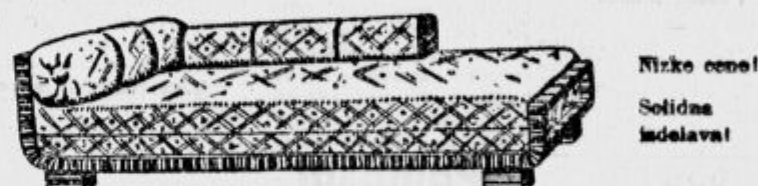


Naročajte in širite

»SLOVENEČ«

Nočem postelje v sobi, samo JAGROV spalni KANAPE, COUCH, katerih prednosti si ogledite pri

Tapetništvu JAGER FRANC LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 17 telefon 20-42



Na zalogi ima pa tudi veliko izbiro modrocev, otoman ter veliko izbiro blaga za prevleko pohištva!

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domohuba« in »Bogoluba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 ure traja do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

ZAHVALA. Ob izgubi dobre žene, sestre, svakinje in tete, gospe

Ivane Rožman roj. Mrhar

učiteljice v Ribnici na Dolenjskem

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ji stali ob strani in ji lajšali telesno in duševno trpljenje v njenih zadnjih urah, zlasti so gg. dr. Oražmu v Ribnici, primariju dr. Lavriču v Ljubljani in ostalim zdravnikom ter vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji zemeljski poti. Posebno zahvalo smo dolžni šol. uprav. H. Kmetu za ganljiv poslovilni govor ob odprtem grobu, učiteljskemu zboru, šolski mladini, pevcem za pretresljive žalostinke, darovalcem cvetja in vsem ostalim kakor tudi onim, ki so nam ustno ali pismeno izrekli sožalje. — Dobri Bog Vam bodi vsem bogat plačnik.

ZALUJOCI OSTALI

Zahvala

Vsem tolažilnikom, darovalcem cvetja in spremljevalcem na zadnji poti najine ljubljene matere, gospe

Ane Ladiha roj. Peče

so iskreno zahvaljujemo. Zlasti se zahvaljujemo za asistenco č. duhovščini, za spremstvo pomoč. žel. direktorja g. inž. R. Kavčiču in peh. generalu g. D. Nedeljkoviču, za skrb in trud med boleznijo pa primariju dr. B. Lavriču ter č. sestr. usmiljenkam.

Ljubljana, 17. dec. 1937. Dr. Ljudevit Ladiha, Anka Ladiha

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše ljubljene soproge, mame, stare mame, sestre, tete, svakinje in tačce, gospe

Marije Klančar

soprogo železniškega upokojenca

kakor za poklonjeno cvetje se vsem prično zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, prijateljem in znancem, ki so drago pokojnico v tako častnem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 22. decembra 1937, ob 7 zjutraj v farni cerkvi Sv. Petra.

Ljubljana, Škofja Loka, Šibenik, Zagreb, dne 19. dec. 1937.

GLOBOKO ZALUJOCI OSTALI

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinčna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Za hišnika ali slugo grem
sposoben sem vsakih del in popravil. Ponudbe na upravo »Slovenca« Celje pod »Vesten« (a)

Brivski pomočnik

dober delavec, iščem stalno mesto. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod 19794. (a)

Ekonom

z večletno prakso, dobri izpisi, neženjen, želim mesto na večjem poslovanju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod 19716. (a)

Inteligentna gospa

išče mesto vzgojiteljice pri manjših otrokih. Ponudbe upravi »Slovenca« pod znač. »Vzgojiteljica« št. 19.951. (a)

Mlad šofer

z večletno prakso, zmogel 20.000 din kavicje — išče službo. Gre tudi kot kompanion. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurno« št. 19949. (a)

Posten hlapec

vajen vsega kmečkega dela, nekadilec, vojašine prost, išče službo. Nastopi takoj ali z novim letom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 19.919. a

Službo išče

k trgovini za slugo ali karkoli, moški srednjih let, zanesljiv, trezen, takoj ali z novim letom. — Jamstvo. Naslov: Oberšek Sv. Petra cesta 54, Ljubljana. (a)

Službodobe

Hlapca za vožnjo
z dobrim spravevalom — sprejemam s 1. jan. Jakob Kovač, Volnik. (b)

Služkinjo

dobrega značaja — išče nižji uradni in poslastnik. Ponudbe podružnici »Slovenca« Novo mesto — pod št. 20026. (b)

Dobro upeljanega potnika

za pletenine, sprejemam za Dalmacijo in Hrvaško ter Slavonijo — takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Agilen in sposobne« št. 20023. (b)

Ljubiteljica otrok

krščansko vzgojena, starejša, z znanjem splošnega gospodinjstva, nekoliko šivanja, se sprejme. Navesti zadnjo službo in zahtevo plače. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Priprosta« 19790. (b)

Inozemsko podjetje

išče za takoj zanesljivega gospoda, bivališče in polklic bode kjerkoli, smoter je upravičen samostojne blagovne oddajnice za eno okraj ali večje podeželje. Trajno delovanje pod nadzorstvom. Ni potovanja, ker sprejemanje in dobava samo po pošti (le mali zavrtki). Tudi kot edini dohodek primeren, ker je mesečno najmanj 2000 din zaslužka! Tudi se dosedanj poklic lahko obdrži. Prosi se, da se pošlje oferte v nemščini pod št. 48270 na Publicitas, Zagreb, Illica 9. (b)

Vzgojiteljica

staro do 35 let, sprejemam k solobeznim otrokom v Ljubljani. Pogoji: znanje šivanja. Plača dobra. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 19.695. (b)

Poslovodjo

za realiteto pisarno v Ljubljani ali Mariboru s pristopnino 3000 din in delitvijo zaslužka takoj sprejme Zagorski, Maribor, Aleksandrova c. 33. (b)

Poslovodja

samostojna moč, za trg. z deželimi pridelki, mlinjski izdelki in specerijo, dobi takoj nameščenje. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kavcija« št. 19440. (b)

Mlinarja

samskega, samostojnega, za eno moko brez sejanja, iščem. Prednost imajo oni, ki znajo delati prseno kašo. — Ivan Horvatič, Zagreb, Illica, št. 69. (b)

Zastopnika

provizijskega ali s fiksnim plačilo išče tovarna kmetov in usnjenih izdelkov v Ljubljani. Zastopstvo se odda event. tudi za posamezni okraj. Pogoji: večletna praksa v tej stroki in dobre reference. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Zastopnik« 19734. (b)

Pomožni knjigovodja

(event. tudi spretna ženska moč) s prakso in ne brez teoret. trg. izobrazbe, sprejemam. Pismene ponudbe z vsemi tozad. podatki upravi »Slovenca« pod »Duplica«. (b)

Strojni ključavničar

vešč vzdrževanja in popravil vseh strojev za obdelovanje lesa, kovinskega struženja in skoblanja, okoli 30 let star, se sprejme takoj v tovarni blizu Kamnika. — Ponudbe z navedbo šolanja, prakse in družinskih razmer na upravo »Slovenca« pod »Trezen in marljiv« 20005. (b)

Knjigovodjo

sprejme podjetje na deželi, s takojšnjim nastopom. Vešč mora biti zbirskičevnega kartotečnega knjigovodstva, prost vojašine, samski, vešč slovenske in nemške stenografije, učen v stroješju, absolvent akademije ali trgovske šole. — Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod »Sluzba« 19.439. (b)

Samostojen mesar

trezen, priden, pošten in snažen se išče. Prejemki: mesečna plača 600.— din, brezplačna hrana in samostojno stanovanje z razsvetljavo in kurjavo. Vešč mora biti v ravnanju s stroji ter izvežban v izdelovanju šunke, salam, krvavice, mesenih klobas, hrenovk in vseh vrst mesnih izdelkov. Nastop službe s 1. jan. 1938. — Prošnje (z drž. koškom za 10 din) s spravevali in opisom dosedanjega službovanja je poslati upravi Splošne bolnišnice v Ljubljani do 28. decembra 1937. Pred nastopom zdravniški pregled v bolnišnici. Preizkusna doba pol leta. (b)



Povodom 70 letnice obstoja vabi cenjene dame in gospode v svoje povečane obratne prostore za nakup božičnih in novoletnih daril

Modna trgovina
T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2.

Iščem potnike!

Priložite 3 din v znamkah. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dober zaslužek« 19.934. (b)

Vajenci

Urarskega vajenca
sprejme urarska hiša Lečnik, Celje. (v)

Mesarskega vajenca

sprejme Švigelj, Predovičeva ulica 25, Moste pri Ljubljani. (v)

Krojaški vajenec

se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19.878. (v)

Učenko za trgovino

z mesanim blagom na deželi, sprejemam. — Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 19812. (v)

15 letna deklica

brez staršev, pridna in poštena, se želi izučiti kakršnekoli obrti. Prosi oskrbo v hiši. — Čertane, varuh, Ljubljana, Tyrševa cesta 33. (v)

Vajenec

z dobro šolsko izobrazbo se sprejme v večjo trgovino z mesanim blagom na deželi. Biti mora iz dobre krščanske hiše in imeti resne poklice za trgovino. — Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten«. 19.894. (v)

Zasluzek

1000 dinarjev
in tudi več lahko zaslužite s primerno majhnim investiranjem, mesečno z delom doma. Pošljem material, prevzamem gotove izdelke. — Zahtevajte prospekt, priložite znamko. »HEMIPA«, Pančevo, Braće Jovanović br. 20. (b)

Pozor!

Uradnik, delavec, privatnik — zasluži 1000 din mesečno. Pošljite svoj naslov na upravo »Slov.« pod »Zaslužek« 19945. (b)

Dijaki

Dijakinjo sprejemam
takoj ali s 1. jan. Kopalnica, klavir, pomoč pri učenju. Naslov v upravi »Slovenca« pod 19960. (D)

Pohištvo

Dve moderni spalnici
vezani, orehova korenina furnirani — prodam. Cena 4000 in 5300 din. Politrano. — Mizarstvo, p. Struge na Dolenjskem.

Vsakovrstne spalnice

ter jedilnice in kuhinje dobite po najnižjih cenah vedno v zalogi pri Henrik Bitene, strojno mizarstvo, Vižmarje-St. Vid. (p)



„JARA“
Vas vabi
z najlepšimi modeli
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 20

Kupimo

Rabljeno »Zephir«
kupim. Ponudbe podružnici »Slov.« Novo mesto pod št. 20023. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah
ERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Opekarsko stiskalnico

iščem, 350—400 mm z jeklenimi zobnimi kolesi. — Crepana Pintz, Indija, dunavska banovina. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Posvetva

Majhno posvetvo
v trgu Vransko, na prodaj. Naslov Anton Maček Vransko. (p)

Dvostanovanjska hiša

nova, z vrtom, naprodaj. Poljane 31, p. St. Vid n. Ljubljana. (p)

Hišo s pekarijo

dobro vpeljano — in gospodarsko posloje, nekaj zemljišča, poceni na prodaj v večjem kraju Slovenije. Vprašanja upravi »Slovenca« pod 19784. (p)

Novo hišo

3 sobe, kuhinja in pralnica, zraven hlev za eno ali dve kravi, njivo, vrt in tri gozde iz lastne roke ugodno prodam. Anton Kuhovski, Ribno 38, pri Bledu. (p)

Posvetvo

obstoječe iz gostilne ter prenočišča, kegljišča, kina in njiv, kakor gospodarskih poslojev in metliki — prodam. Isto dam tudi v najem ali pa na odstotni obračun za gostilno. Zelo ugodno za upokojence. Pogoji povoljni. Vse podatke daje: Hranilovič, Zagreb, Vlačka 9. (p)

Vilo

eno ali dvonadstropno, z lepim vrtom in vsem komfortom prodam za 155.000 din. Kranj, Jezerska cesta 12. (p)

V Brežicah

in okolici so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposvetstva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Posvetvo

z gostilniškimi prostori ter inventarjem, na prometnem kraju, na prodaj. Naslov v upravi »Slov.« Maribor. (p)

Auto-motor

Avto znamke »SPA« pogon na metan, 4-tonski na prodaj. Muršec, Pesnica. (t)

Tovorni avto

3 do 3 in pol tone, znamke Chevrolet, Truck ali Ford, vsekakor v dobrem stanju, kupim. Ponudbe z označbo cene, kolika je tovarna površina in v kakem stanju se avto nahaja, poslati na spediterja Nikoliča, Sombor. (t)

Motorno kolo

znamke »Indian« 600 ccm zelo poceni prodaj. Franc Cotic, Hrenova ulica 7. — Telefon 28-03. (t)

Tovorni avto

»Chevrolet«, 1 in pol tonski, ugodno naprodaj. — Brcar & Co., Ljubljana, Kolodvorska ul. 35. (t)

Obrt

Barvanje las
specialno izvršuje v vseh niansah frizerski salon »Rakar«, Prešernova ulica 7, nasproti slaščičarne »Kosake«. (t)

Nove peči

štedilnice, oblogo, popravila: kličite telefon 33-57. A. Kovadič — Ljubljana, Viška ulica 3. (o)

STROJI

Skobelnik
(Hobelabrichtmaschine) že rabljen, v dobrem stanju, z vdelanim motorjem ali tudi brez, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stroj« 19788. (k)

Dve stružnici

šeping in vrtni stroj kupim. Ponudbe s točnim opisom in ceno v upravo »Slovenca« pod zn. »Samo brezhibno« 19.921. (k)

Elektromotor

za 5 k. s., za izmenični tok, še malo rabljen, po ugodni ceni prodaj Anton Pogorelec, Struge, Dolenjsko. (t)

Zivali

Kravo s 4. teličkom
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 19.558. j

Brejo kobilu

6 let staro, prodaj I. Verbovšek, Canje, p. Blanca. (p)

Več lepih prašičkov

prodaj škerjane v Radomljah. (t)

Kanarčki, samci,

mladi papagajčki, naprodaj. Ciglarjeva ulica 10, Moste. (j)

Kanarčke

harcerje, dobre pevce, samce in samice, dobite po ugodni ceni FRANC GOLOB, Ljubljana, Hranilniška c. 8, Bežigrad. j

Ne zamudite prilike!

Ugoden nakup stavbnih parcel s vodovodom in elektriko v bližini postaje. — Pojasnila: Vižmarje št. 59. (p)

Prodaj

enonadstropno hišo, obstoječo iz več sob, treh lokalov, na prometnem kraju, tik kolodvora na Dolenjskem. Primerna za trgovino ali majhno industrijo. Zelo je priporočljiva za letovišče, ker se nahaja v kraju z lepimi izletniškimi točkami ter v bližini kopališča. Cenj. ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dolenjsko« št. 19469. (p)

Pouk

Dnevni in večerni krojni tečaj

za damska oblačila se prične dne 10. januarja 1938. — Prijave sprejema dnevno

Teodor Kunc
lastnik od kr. banske uprave dovoljene šole

Ljubljana
Aleksandrova cesta 5/II.

LETOVIŠČA

Božične počitnice

najlepše preživite pri Sv. Križu nad Jesenicami med lepimi planinami. — Dobro jedajo in pijačo, vse za malo plačo. Vam nudijo »Boštjanov hotel«, pridite, boste vesel! Pri bivanju nad tri dni, polovična vožnja se dobi.

Objave

Izjavljam,

da g. Franc Drame, trg. zastopnik, Maribor, Koroška ulica 33 — ni več upravičen sprejemati naročila in ne kasirati za trdno DOLENC JOŠKO, graver, Ljubljana, Mestni trg 5. (o)

Dražba

bo 23. decembra ob 10 na sodišču, soba 16. Naprodaj bo hiša, gospodarska poslopja, garaže in vrt; Vodmatski trg 4, parcele 69/2, 3. Izredna priložnost! Najmanjši ponudek din 105.368.50. Kavcija je din 15.810. (o)

Ženitbe

Vdovec

s premoženjem, osamljen, išče dobro ženo srednjih let. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gostilničarica ali trgovka« 19854. (z)

Podjetnik

v Ljubljani, samski, 31 let star, z gotovino 120.000 din, poroči gospodično, staro do 28 let, čedno in resno, ki je trgovsko ali obrtno izobrazena, s primerno gotovino. Tajnost strogo zaupljiva. — Le resne in neanonične ponudbe s sliko poslati na upravo »Slovenca« pod »Tih dom« 19.902. (z)

Mlad gospod

s stalno službo, želi spoznati gospodično neomažečane preteklosti in priključne zunanosti — najraje trgovsko naobrazene, z nekaj gotovine, zaradi ženitve. Le resne ponudbe s sliko in polnim naslovom poslati na upravo »Slovenca« pod »Simpatija« 19719. (z)

Savinjčan

lastnik veleposvetstva in gostilne z moderno urejenimi, novimi poslopi v skupni vrednosti okoli milijona dinarjev, v starosti 32 let, želi poročiti razumno gospodinjstvo dekletke s primerno doto. — Tudi vdove brez otrok niso izključene. Ponudbe po možnosti s sliko upr. »Slov.« Celje pod »Soglasje« (z)

Poročim

starejšega premožnega gospoda. Neanonične dopise upravi »Slovenca« pod »Značajnost« 19.952.

Gospodična

prijetne zunanosti, s sto tisoč gotovine, poroči 40 do 46 letnega akademsko izobraženega gospoda — tudi vdovca z otroki. — Prednost imajo državni uslužbenec. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »166« št. 19787. (g)

Radio

Tricevni radio aparat
na električen priključek prodam ali zamenjam za karkoli. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Radio« št. 19.931. (g)

ZA BOŽIČ!

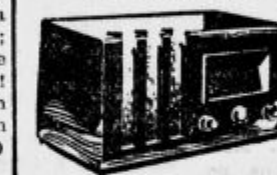
Priložnostni nakup RADIO APARATOV!

Hornophon, Ingelen, Minerva, Braun, Philips itd. iz pretečene sezone prodaja, dokler traja zaloga, že od 400 din naprej — tudi na obroke

RADIO TSCHARRE

Zrinskega trg 9

Izposojamo radijske aparate



»RADIO« t.z.t. z Ljubljana, Miklošičeva 7

Razno

Kauče, žimnice,
otomane in vsa tapetirana dela zaupljivo in solidno izvršuje po najnižjih cenah tapetnik in dekorater Avg. Kobillec, Ljubljana, Tyrševa c. 34. Blago na izbiro v zalogi. Telefon 22-23. (t)

Najcenejši zajtrk
večerjo in najboljšo mlečno izdelke dobite v mlečarni »Drama«, Erjavčeva cesta 2. (r)

Ne mežite pregorelih
žarnic proč, ker vam iste zamenjam za nove po najnižjih cenah. — Anton Bremec, Celje, Miklošičeva št. 2. (r)

Novost PROFET
postaneš takoj brez predstjudja, kakor hitro imaš »Planetaričen orakelj«

obstoječ iz 37 astroloških kart s točnim navodilom. On najbolje služi vsem resnim in zabavnim namenom prerokovanja. Kaj prinese bodočnost gotovo vsakogar zanima, zato naj nikdo ne spregleda tega naročila. Planetaričen orakelj služi tudi kot najprikladnejše novoletno darilo! Cena: 27.50 din po povzletju. Samozaložba

Frane Krajnc, Maribor — Poštni predal 84.

Gospodje in dame!

Najlepša in praktična darila boste izbrali v novi specialni trgovini s perilom in stanovanjskimi opremami

PLANINKA ČAJ



Težka zimska hrana

in premalo gibanja sta v zimskem času vzrok slabe prebave želodca, čestih omotič, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezni se vsled mraza zopet izraziteje pojavljajo:

- splošno in prehitro debeljenje,
- hemoroidi in zaprtje,
- motnje v želodcu,
- črevesna obolenja,
- glavobol, nespečnost,
- napetost telesa,
- omotica in zastrupljenje.

Posebno zrelejši in starejši osebe so tem nadlogam podvržene.

PLANINKA ČAJ

čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje.

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg 12. S. br. 2960/35

Pridite tudi Vi!
Je poceni!
SNOJ JOSIP
manufaktura
Ljubljana
Tyrševa c. 17

Mostno tehnično
tritonsko, precizno, v naj-
boljšem stanju, prodaja
občina Grajena v ptuj-
skem okraju. (1)

Poceni prodam
marklin št. 4 in zimsko
moško suknjo. Holzapf-
ova ulica 17. (1)

Svinjsko mast
v sodih nudi po 11 din
kg »Vzorna ekonomija«.
Pančeva, Vojvode Mišića
ulica 4. (1)



Za božična darila!
Ure, zlatino nudi naj-
ceneje

Ivan Pakiž
Ljubljana, Pred škofijo št. 13

Pogreznjiv šivalni stroj
nemški fabrikat s okro-
glim čolniškom, kateri
tudi stika, poceni napro-
daj. Nova trgovina, Tyr-
ševa cesta 36. (1)

Za božič
poceni prodam dve lepi
sliki na steklu in tri no-
ve oljnathe slike. Strelška
ulica 32/1. (1)

Eleganten suknjič
in obleko za veliko po-
stavico poceni prodam. —
Štaničeva ulica 10, Beži-
grad. (1)

Vnajem
ODDAJO:
Lokal na prometni točki
primeren za obrtnika, po-
ceni oddam. Vprašati v
Slomškovi ulici 27. (n)

Specerijsko trgovino
v Ljubljani, oddam. Na-
slov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 19941. (n)

Kovačnica
na najbolj prometnem
kraju Gorenjske, se odda
v najem. Naslov v upr-
»Slovenca« pod 19813 (n)

Pekarno v Ljubljani
dobrodošlo, oddam zaradi
bolezni proti mali odkup-
nini. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod 19917. n

Velike prostore
s misarskimi stroji na
električni pogon, s sta-
novanjem v hiši ali brez
njega, ob glavni cesti na
Trati pri Ljubljani, od-
dam misarskemu podjetju
tako v najem. Poizve se
v trgovini na Sv. Petra
cesti 16. (n)

Činajte in širite
»Slovenca«

KAJ

NAJ DARUJEM?

Na tisoče daril pri trdki

Ant. Krisper, Ljubljana

Mestni trg 26 — Stritarjeva ulica 1—3

reši to vprašanje!

Dobra kvaliteta, presenetljivo nizke cene!
Nikdo Vas ne bo vprašal, če kupite kaj ali ne!

Prometna trgovina z meš.
blagom, se odda s 1. jan.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« Celje. (n)

Dobrodošlo pekarijo
oddam v najem ali sprej-
mem pomočnika z obrtjo.
Ponudbe na podruž. »Slo-
venca« Kranj pod »Ta-
koj« 19966. (n)

Specialno trgovino
s sadjem in zelenjavo na
zelo dobri točki, oddam.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Eksistenca« št.
19938. (n)

Kupujte pri naših inserentih

PREKLIC. — Podpisana izjavljam, da nisem plač-
nica za dolgove, ki bi jih kdor koli
delal na moje ime v Zagrebu ali v Ljubljani. —
Roza Kocjan, vdova nadstrojnika nadškofij-
skega posestva, Brezovica — Hrvatski Lesko-
vac pri Zagrebu.

Smrtna nesreča v Šoštanju

Naročniki v pražarni kave pokojne ge. Roje
Justine v Mostah ali »Jara kave« se pozivajo,
da ob zapadlosti plačajo račune z veljavnostjo sn-
mo na roke g. Josipa Krevla, sodnega poverje-
nika v Ljubljani.

Razpis

Občina Videm, okraj Brežice, razpisuje prag-
matično mesto

občinskega tajnika

Solska izobrazba 4 razredi srednje ali nje-
enake šole in z neomadeževano preteklostjo.
Varščina 2000 dinarjev.
Pravilno kolikovanje prošnje, opremljene z li-
stinami po čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužben-
cih, je vložiti do 1. februarja 1938 pri tej občini.
Občina Videm, dne 14. decembra 1937.

Prodamo

Peč za žaganje
prodam. Pinterič, Podmil-
ščakova 20. (1)

Že za 74 din
dobite 1 meter bukovih
okroglice pri Krzliču —
Ljubljana VII, Gubčeva
ulica 23. (1)

Orehova jedrca in
cvetlični med
nudi najceneje
J. Menart, Domžale.

10 stotov sena naprodaj
cena po dogovoru. Ivan
Kočevar, Bojanja vas —
Metlika. (1)

Srajce, kravate, nogavice
in rokavice še vedno naj-
ceneje pri J. Tomšič —
Sv. Petra cesta 38. (1)

Damske plašče
dobite še vedno po zelo
nizkih cenah pri J. Tom-
šič, Sv. Petra c. 38. (1)

Fotografski aparat
samospozilec — dvojni
anastigmat, prodam. Na-
slov v upravi »Slov.« pod
št. 19853. (1)

Pličarji!
Zaradi selitve poceni pro-
dam kletke za rejo ka-
narčkov in nekaj harcer-
jev. Aljaževa cesta 6/L.
Slaka. (1)

Perutnina
pitana, zaklana: purani,
gosi, race, kapuni. Sta-
jerska jabolka, jajca in
med, vse po najnižjih cen-
ah. Prednaročila telefon
21-05. Kmetijska družba.
Novi trg 3. (1)

Jaffa pomaranče
primasima Pardess slad-
ke in druge, fige za indu-
strijo na zalogi. Veletr-
govina južnega sadja —
Ljubljana, Tyrševa 48.

Ure, zlatino, izvele
za Božič najugodnejše pri
B. Rančus, zlatar
Kranj

Obramba proti vlomom in tatvinam!

V Mariboru in okolici se dogajajo dan za dnem

vlomne tatvine

Najboljše sredstvo proti temu je, če se zavarujete
takoj proti vlomni tatvini pri »Vzajemni zava-
rovalnici« in sicer pri glavnem zastopniku
Žebotu - Maribor, Loška 10.
Pišite dopisnico, pa Vas obišče naš zastopnik.
Sprejemamo tudi vsa druga zavarovanja.

Gramofone in plošče
bivše tvrdke A. Rasber-
ger v največji izbiri po
razprodajnih cenah, dobi-
te v Dalmatinovi ul. 10
(nasproti hotela Strukelj)

Posteljne mreže
izdelujem iz pobakrene
in pocinkane žice v vseh
velikostih. Iste sprejemam
v popravilo po najnižji
ceni. — Alojz Andlovic,
Rimska cesta 2, Gregor-
čičeva 5. (1)

Za Božič (Novo leto) globoko znižane cene
vsej damski konfekciji pri

F. I. GORIČAR LJUBLJANA
SV. Petra cesta št. 29

Na zalogi krasna izbira damskih zimskih plaščev in sicer:
športni zimski plašči Din 250—
boljši modni s kožuho 390—
damske volnene obleke modne 180—
zimske perilne obleke 75—
zimske jutranje halje 90—
modna in športna krila v vseh velikostih 55—
damske in dekliske in smučarske hlače 90—
kakor tudi kompletne obleke in pletenine za smučarke, otroške
plaščke in obleke, damske zimske bluže, klothalje, damske in
otroške pidžame itd. Na zalogi tudi velika izbira stolov za plašče
in obleke, ter izdelujemo tudi po naročilu po najnovejših žurnalih.

Otroški voziček
globok, dobro ohranjen,
prodam. Vidovdanska ce-
sta 22/1. (1)

Šivalni stroji
tovarniško novi, pogrez-
ljivi, 1800 din; rabljeni
od 300 din naprej. — Tri-
glav, Resljeva 16. (1)

»Singer« in »Plaff«
skoraj popolnoma novi
pogreznjivi šivalni stroji
po neverjetno nizkih cen-
ah na prodaj edino pri
»PROMET« (nasproti kri-
žanske cerkve). (1)

Mleko oddam s 1. jan.
Rada bi dobila več strank
v centru, ki bi jim dova-
žala dobro mleko lastnih
krav po 2,25 din liter. —
Naslov v upravi »Slov.«
pon 19768. (1)

Cenik znamk za leto 1938
ki vsebuje cene vseh se-
rij znamk Bosne, Črne
gore, Jugoslavije, Srbije
3 din v znamkah. Izidor
Steiner, Masarykova 16,
Zagreb. (1)

Bogato zbirko
lepih antikvitet razpro-
dam zaradi opustitve. —
Prečna ulica 3. (1)

Kino-aparat
»Ernemann« s diapozitiv-
napravo za nemi film —
prodamo. Je malo rabljen
in primeren za zvočno
aparaturu. Plačljiv tudi s
knjižicami članice Zadrug-
ne zveze. Društveni dom
v Trbovljah. (1)

Šivalni stroj, rabljen
zelo ugodno prodam. Tr-
govina, Tyrševa cesta 37.

Gostilna-buffet
s trafiko in menzo, me-
sečni promet ca. 100.000
din, s bogatim inventar-
jem, v centru Zagreba —
naprodaj zaradi prevzema
večjega podjetja. Infor-
macije daje »Sava«, Za-
greb, Bogovičeva ulica 5,
telefon 96-60. (1)

Hladilno napravo
3000 kalorij, poceni pro-
dam zaradi povečanja. —
Ista se lahko vidi v po-
gonu. A. Karničnik, Slo-
venj Gradec. (1)

Krasne žave
v raznih vzorcih, ravno-
dospeli. Zelo primerna darila
za božič priporočila tvrdka
Robert Golc
Ljubljana, Šelenburgova 3

Več novih skobelnikov
(Hobelpunk), prodam po
420 din. Musić Franc —
Mengeš 32.

Za božič
velika izbira pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, Šutna, nasproti farne
cerkve, Podružnica v Ma-
riboru, Jurčičeva 3. (1)

Štiristranski skobelni stroj
za ladijski pod, in vrtni
stroj za železo na jer-
menski pogon ter 1 elek-
tromotor 220-380, 4 ks —
poceni na prodaj. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 19807. (1)

Trgovina s specerijskim
in mešanim blagom v Za-
grebu na prometni ulici
z velikim prometom, se
prodaja pod ugodnimi po-
goji za gotovino. Stara
renimirana trgovina. Za-
služek obilen, najemna
nizka, bodočnost za vsa-
kega zjamčena. Pismo-
ne ponudbe pod 48.264 na
Publitasar, Zagreb. (1)

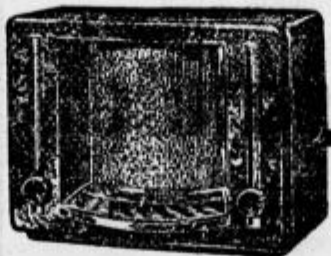
Nov tricikelj
poceni naprodaj. Vprašati
na Tržaški cesti št. 109,
Glince. (1)

Krompirja
večjo množino imam na-
prodaj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 19928. (1)

Stara zidna opeka
ugodno naprodaj. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 19962. (1)

Diro na peresih
5 tonsko, težko kobilo in
3 tonski voz, dobro ohr-
njen, prodaja Pavel Deč-
man, Vodmatska 29. (1)

Električen lesteneč
stekleni, cerkveni, reno-
virani na 8 in 1 luč, pro-
dam. Pirnat Alojzij, pa-
sar, Ljubljana, Novi trg 5



MATADOR II, V6 4+1 cevni super-
pozicijski prejemnik z oktoidno —
regulator zvoka — oavetijena
skala z izpisanimi imeni postaj
— selektivnost 8k Hz — preti-
kalo za vse napetosti — 9 Wattna
končna pentoda — 3 valovna
območja: 16,7—51 m, 198—585 m,
725—2000 m.

Ugoden nakup starih aparatov!

4+1 CEVNI SUPER
ZA VSE VALOVNE DOLŽINE

DIN 141 - MESEČNO

PRI **PHILIPS RADIO**

ZASTOPSTVO

H. SUTTNER

Ljubljana, Aleksandrova 6



Kol'kor kapljic
To'lko let
Bog Vam daj
Na svet živet'!

To Vam želi
za srečen Božič in Novo leto
Automatski bife DAJ-DAM



Ker se širijo govorice, do opuščamo
DAJ-DAM, opozarjamo cenjeno
občinstvo, da smo in ostanemo v
njem in da bomo tudi v bodoče
goste kar najkulantneje postregli

OSET & ZUPAN, lastnika DAJ-DAM-a

Glasba



Brezplačen pouk v igračnicah
Zahtevac: **MEINEL-HEROLD**
MARIBOR št. 120

Klavir, črn, kratak,
zelo dobro ohranjen, na
prodaj. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 19851. (g)

V skladišču Ranzinger
Masarykova 19 se poceni
proda več vrst manjših in
večjih, popolnoma novih
gramofonov in plošč. Ce-
na 600 do 900 din. Pri-
poročljivo za gostilne. (g)

Din 15-

nova gramofonska plošča
svetovne znamke po izbiri
8 novih plošč sorti-
ranh samo Din 100-
Dokler traja zaloga

Velepič
ernejeva c. 25, Ljubljana

Kodak

IDEALEN DAR ZA BOŽIČ!



Koncertni harmonij
9 registrov, 5 oktav, pro-
dam ali zamenjam za pla-
nino. - Cenjene ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Harmonij 735« 19.879. g

KLAVIRSKÉ HARMONIKÉ
OP. 480-
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG
MEINEL-HEROLD
MARIBOR št. 102

Harmoniko
trivratno, dobro ohranje-
no, prodam. Naslov pove
uprava »Slovenca« pod
št. 19.923. (g)

Pianino
poceni prodam. Naslov v
upravi »Slovenca« pod št.
19958. (g)

Harmonij
evropskega sistema, do-
bro ohranjen in močan,
kupimo. Ponudbe upravi
lista pod šifro »Harmonij
19555«. (g)

Klavirji
pianini
harmoniji:
STEINWAY,
BOSENDORFER,
FORSTER,
HOLZL,
MANBORG

so nesporno najboljši
fabrikati na svetu. Dobite
jih le pri trdku
Alfonz Breznik
Ljubljana, Aleksandrova 7
Majhni obroki, nizka iz-
posojnina. Tudi preigrani
klavirji na zalogi. Istotam
velika izbira vseh glasbil,
muzikalij in strun. (g)



Očka ali veš,
da dobiš naiceneje
različne instrumente
in potrebščine pri
R. WARBINEK,
Ljubljana
Miklošičeva cesta 4

Pianino
dobro ohranjen in trider
prodam. Poljanska a. 20,
pritičje - levo.

Kratek klavir
poceni naprodaj. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 19.893. (g)

SOPRANI
EMONA
HÖHNER
MAJERLE
68.-
120.-
NASA GLASBILA SO NED
NAJBOVSIMI NASVETU
MODIC
PASAZA NEBOTIČNIKA

Denar

Hranilno knjižico
Ljubljana, kreditne banke
z vlogo 12—14.000 din.
kupim. - Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »14.000«
št. 19.873. (d)

Ureditev dolgov
potom sodnih in izven
sodnih

PORAVNAV
Nasveti v konkuranih za-
devah in vseh drugih
trgovsko-obrtnih poslih.
Strokovne knjigovodske
revizije, sestava in apro-
bacija bilans.
PRESKRBA KREDITOV
vsi posli
KMEČKE ZASČITE
Edina koncesionirana
komercialna pisarna
Lojze Zajc
Ljubljana, Gledališka ul. 7
Telefon 35-13.

Hranilne knjižice
vse — tudi podeželske
3% OBVEZNICE
za likvidacijo kmečkih
dolgov
VREDNOSTNE PAPIRJE
stalno kupujem
po najvišji ceni
in takojšnjemu izplačilu
Izposlujem
vse bančne in blagovne
posle
nakup in prodajo
premičnih in nepremičnin
blago, hiše, vile, parcele
itd.

Al. Planinšek
irg. ag. za bančne posle
LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14-I
Telefon 35—10

Vložne knjižice
Mestne hranilnice do 150
tisoč din kupim za goto-
vino. — Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
»Gotovina« 19.884. (d)

Hranilne knjižice
vrednostne papirje, delni-
ce, kupone, 3% obveznice
kupujem
proti takojšnji gotovini
Rudolf Zore
Ljubljana
Gledališka ulica 12.
Telefon 38-10.

Stanovanja

Enosobno stanovanje
oddam. Dravljice 3. (d)

Dvosobno stanovanje
in nekoliko vrta oddam.
Tyrševa 116. (d)

Enosobno stanovanje
oddam manjši družini. -
Stjepanja vas št. 50. (d)

Enosobno stanovanje
oddam s 1. januarjem. -
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 19.910. (d)

Enosobno stanovanje
se odda z novim letom.
Vizmarje 47, ob glavni
cesti. (d)



Enosobno stanovanje
oddam maločlanski dru-
žini takoj ali 1. januarja.
Ribniška 27, Moste. (d)

Enosobno stanovanje
s pritliklami, parketira-
no, oddam, Rožna dolina
cesta XV št. 9. (d)

Dvosobno stanovanje
oddam z januarjem 1938
v Šiški, Kavškova ulica
št. 26, I. nadstr. Podro-
bneje v upravi »Slovenca«
pod št. 19.914. (d)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom, komfortno,
plin, odda Zor, Jesen-
kova ulica 8, za pivovarno
Union. (d)

Stanovanje
sobo in kuhinjo s pritli-
klami, oddam z janua-
rjem. Celovška cesta 80,
I. nadstropje. (d)

Dvosobno stanovanje
s kopalnico in pritlikla-
mi takoj oddam v Füg-
nerjevi ulici 12, III. n. -
S 1. februarjem 1938 od-
dam dvosobno, trisobno in
petosobno stanovanje s ko-
palcami in pritliklami,
komfortno, na Tyrševi
cesti 31, II. nadstropje. -
Istočasno oddam pisarni-
ške prostore, obstoječe iz
2 ali 3 sob, na Tyrševi
cesti 31, I. nadstr. Polzve
se pri lastniku teh hiš
Josipu Verliču, Tyrševa
cesta 31. (d)

Dvosobno stanovanje
klet, vrt, oddam z janua-
rjem ali pozneje za 300
din. Jarše 55, Ljubljana.

Stanovanje
poceni oddam, deset mi-
nut od Kamnika, Golob,
Podgorje 23. (d)

SOBE iščejo:
Sobico s pečjo
išče do 1. januarja 1938
samski gospod. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Točen plačnik« 19.904. s

Poceni sobico
išče starejši študent in
bi sanjal tudi instruiral
nižješolca ali pa poučeval
trgovske predmete in ste-
nografijo. Ponudbe upr.
»Slovenca« pod »Dobro
uspeh« 19788. (s)

SOBE oddajo:
Prazno sobo
oddam. St. Vid n. Lj. 28.

Hrano in stanovanje
nudim gospodinj. sredi
mesta. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 19944.

Sobo iščem proti plačilu
ali instrukciji. Ponudbe
upravi »Slov.« pod »Aka-
demik« št. 19963. (s)

Oddam sobo
opremljeno ali prazno v
bližini bežigradske gim-
nazije. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 19942.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob nenadomestljivi izgubi naše najboljše
mame, stare mame in tašče, gospe

Marije Sterman

lajšali bol in poklonili toliko lepega cvetja in jo spremili na
zadnji poti — naša iskrena zahvala.
Celje, dne 18. decembra 1937.

RODBINE: STERMAN — STATIN — DR. DOLNICA

Zahvala

Za izkaze iskrenega sočutja ob priliki prebriske izgube
naše nenadomestljive in nepozabne soproge, mame itd., gospe

Marije Fornazarič
roj. Pertot

izrekam tem potom v svojem in v imenu svojih otrok, vsem
najprisernejšo zahvalo.

Posebno zahvalo sem dolžan Sokolu-matica in dragim
Jadranašem-pevcem za žalostinke, darovalcem prekrasne cve-
tja, vencev in šopkov in sploh vsem, ki so blago pokojnico
spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti.

Še enkrat vsem najlepša hvala!

Maribor, dne 17. decembra 1937.

Dr. SLAVKO FORNAZARIČ

Zahvala

za obilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti moje nepozabne mamice, gospe

Ivanke Jeglič roj. Avsenik

se prav iskreno zahvaljujem, posebno prečastiti duhovščini, zdravniku dr. Slivniku,
gasilskemu društvu in vsem onim, ki so jo spremili na zadnji poti.

Vsem za vse Bog plačaj!

Begunje pri Lescah, dne 18. decembra 1937.

Zalujoča hčerka.



Namenjamo žalostno vest, da je v petek, dne 17. decembra,
nenadoma umrla v 68. letu starosti naša dobra mama, stara
mama, tašča, sestra in teta, gospa

Marija Tlaker roj. Tratnik
gostilničarka in posestnica v Teharjih

Pogreb pokojnice bo v nedeljo, dne 19. decembra 1937, ob 3
popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Teharje, Maribor, Graz, dne 17. decembra 1937.

RODBINE: TLAKAR, TRATNIK.

Priporočamo sledeče mariborske tvrdke:

Praktična božična darila
v veliki izbiri nudijo



IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova 13

Uprava »Slovenca« Maribor
Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročniki lista izvršujejo vsi upravniki, posl. in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnika lista.

Ugodna božična darila
dokler traja zaloga. Glavne volneni, pol zastoni po Din 18— pri
TRPIN-u, Maribor, Vetrinjska 15

Veliko veselje
boste naredili svojim dragim z nakupom božičnih daril, ki Vam jih nudi tvrdka
Ivan Kovačič
MARIBOR
Slovenska ulica 10 in Koroška cesta 10
Bogata izbira vsakovrstnih modernih servisov, krasnega kristalnega stekla, keramičnih novosti in mnogo drugih lepih ter praktičnih predmetov, po najnižjih cenah.
Prosimo, obiščite nas brezobvezno!

Primerna božična darila!
Damsko, moško in otroško triko perilo, nogavice, rokavice, ovrtnike, kravate, naramnice, žepne robce, šale v veliki izbiri, nizke cene, pri
MAKS DUCHER, Maribor, Gosposka 19

Ako rabite
koristno in primerno božično darilo
tedaj dobite pri meni kavče, otomane, zavese, madrace in vsakovrstne potrebščine, stanovanjske opreme po solidnih cenah.
Zaloga pohištva
E. ZELENKA - Maribor, Ulica X. oktobra šte. 5.

Najlepše božično darilo je
TELEFUNKEN
RADIO APARAT
Ugodna mesečna odplačila
Zelo nizke cene
RADIO STARKEL, Maribor, Trg Svobode 6

Agnes Günther: 170
Dušica - Rožamarija
Zdaj je zadonel bariton. V preprostih kadencah je zapel pesem o Kristusovem vrtu, ki je bila znana vsem. »neizobraženim«, toda izobraženci je niso poznali!
Koliko radost je izražala srna v pevčevem glasu, kako hrepenela se je razlegala slavčova pesem v milobni pomladi noči! Bilo je kot bi šumeli zunaj stari gozdovi, kot bi cveteli travniki vdrugič v tem letu.
Nato pa se začne rahlo in ljubko dvigati glas sopranistunje:
»Da bilo čvrsto bi drevo, ki tvoja roka ga podira!«
»Položim te kot pretan na srce svoje,« vzklika bariton v blaženosti. Ljubezen, prva, mlada ljubezen, ki vre iz mladeniškega srca, veselo prekipava v pevčevih prsih.
Princesa se smehlja. Ona niti ne pozna te silne ljubezenske sreče. Pri njej se je pojavila ljubezen s prvimi vijolicami.
»Ti si kot roža iz Sarona, kako si vendar krasna!«
In Harro se ozre smehljajoč se po svoji blede roži, da ta temno zardí.
Prvi del je bil pri kraju.
Nevidna vez je združila duše vseh teh poslušalcev. Ali ni vsakdo izmed njih že imel svoje pomladi ali se je morebiti nadejal? Svečana tišina je objela vse. Nihče ni šušljal s pisanim ali tiskanim vzporedom, kajti teh vobče ni bilo. S tem se je izpolnila srčna želja Ivana Friderika.
Zdaj je prišel drugi del.
Pojavljajo se oblaki. Predigra orkestra je že bolj bogata z oblikami. Dih bolesti in otočnosti je zjel srca. Gosli se oglašajo v milohrepenem adagio. Harre zadone v nežnih akordih. Domotožje se polasti srce poslušalcev. Za kom — za čem?

Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna
Jakob Perhavec
Maribor - Gosposka ulica šte. 9
Telefon 25-80 Na drobno in na debelo
Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovača
Specijaliteta: Grenčak in vermut

Ostravski koks
kurilni in kovaški, stalno v zalogi. - MEJOVSEK, Maribor, Tattenbachova ulica 13; telefon 24-57.

PERJE
mešano po 8 Din kemično čiščeno po 25 Din. prvo vrstno od 45 Din dalje dobite najceneje pri
»LUNA«, Maribor. samo Glavni trg št. 24

Šivalni stroji Veritas
pogrezljivi 2000 din
nepogrezljivi . . 1700 din
s 20-letno garancijo v trgovini šivalnih strojev:
USSAR
Maribor, Trubarjeva 9.

Cunje
krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovčje volno, govejo dlako (araveo) — kupi vsako množino
ARBEITER - MARIBOR
Dravska 16

Daruj za Božič
DIVJAK
MARIBOR, Tattenbachova 4
DIVJAK
DIN 95-125-145-

OTVORITEV BUFFETA PRI KOLODVORU!
Cenji občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v Mariboru. Aleksandrova c. v palači Ljudske samopomoči, nasproti gl. kolodvoru
NOV BUFFET
Potrudil se bom ceniti goste z vsem najbolje postreči. — Obenem dajem na vpogled delni
CENIK JEDIL IN PIJAC:
Dobra črna kava din 1-50
bela kava s smetano 2-50
čaj ali punč 2-50
kuhano vino 2-50
golaž 2-50
tripee 2-50
pišče v juhi ali obari 2-50
hrenovke 2-
debrecinke 1-
kranjske klobase 4-
obložen kruh od din 1- do 2-50
narezek 5-
jetrea, ledvice itd. 2-50
pivo belo ali črno, veliko 4-
malo 2-
najboljša domača in dalmatinska vina od din 10- do 15-
slivovka 1-
brinjevec 1-
likerja vseh vrst po 1-
malinovec, limonada po 2-
Postrežba točna!
Za obilen obisk se priporoča
ČREŠNAR ADAM

Trgovina stekla in porcelana
GUSTAV BERNHARD
Maribor
Aleksandrova c. 17, tel. 20-30
V zalogi: Rosenthal in Meissner porcelan, prvovrstni svinceni kristal — bogata izbira keramik! Vse praktične potrebščine in luksuzne izdelke iz stekla, porcelana, zrcal, okviriev itd. Od najcenejših do najfinjših izdelkov.

Kappel pisalni stroj
priročen, eleganten! Morate ga tudi vi poskusiti. Za pisarno in pot. Odlična kakovost! Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova cesta 44.

Ne pozabite
si nabaviti Vašega božičnega nakupa zlatnine in srebrnine pri zlatarju
A. Stumpf
Maribor, Koroška cesta 8.
Tam najdete cenena in primerna darila

Sirite »Slovenca«!
Postelino perje volna žima vata afrik
WEKA Maribor
Aleksandrova c. 15

Parfumerije in toaletne potrebščine
I. Thür
MARIBOR, Gosposka ul. 19
Drogerija — Fotomanufaktura

Kje se kupuje kovinaste krste?
Pri izdelovalcu Zakaj!
Ker se dobijo za 50% ceneje kot kjerkoli drugod!

Maks Ussar - Maribor
KLOBUKE
po brezkonkurenčnih cenah dobite samo v staroznani trgovini s klobuki
IVAN BREGAR
Maribor, Gosposka ulica 16
od Din 25- dalje
Edina zaloga svetovnoznanih specij. znamk. kakor: Hückel, Borsalino, Piesse, Pichler, Piccadilly itd. — Zametasti klobuki, navadne in sporine čepice, razni znaki, okraski iz kozje brade. — Velika zaloga vsakovrstnih copat, čevljev iz kameline dlake ter drugih zimskih čevljev in počnov iz klobučevine. Oglejte si našo zalogo! K nakupu ne silimo!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inserenti!

„HORNYPHON“ in „BRAUN“
radioaparate po ugodnih plačilnih pogojih pri
RADIO TSCHARRE — Maribor
Zrinskijskega trg 9

Najlepše božično darilo je
MALI CONTINENTAL PISALNI STROJ

IVAN LEGAT, MARIBOR, Vetrinjska ul. 30 - Telefon 24-34
Podružnica: Ljubljana, Prešernova ulica 44 - Telefon 26-36

Harro gleda v duhu grad svojih očetov in misel na zlato hišo mu postaja nezmožna. Vesel in zadovoljen je, da se nahaja v Braunecku. Princesa ne občuti domotožja. Kako to, da je bila ona edina izvezeta? — Bila je vendar doma in tudi domača v nebeskih vrtovih!
Kar se pojavi sopran! Je to res glas plavalase mlade pevke? Nehote so se oči vseh uprle vanjo. Globok, mehkec alt! Tožba, bolestna tožba.
Na moji strmi poti me blisk prestrašil je in grom in tresk in burja, da sem zgrudila se.
Za njim sem hrepenela, si srčno tja želela. Ves svet sem prehodila, se silno utrudila.
Cim dalje tod potujem, se dnevno manj radujem, mi srce napolnjuje le gnev in srčna bol.
Nato so zapeli staro Gerhardovo pesem, ki je bila sila priljubljena pri vseh pošteni kmetih in kmetih. Vsa srenja se je oglasila:
Jaz hočem se živeti, skrbeti in trpeti, dokler me Bog ne zove iz solzne te zemlje. Po strmi poti hodim, ki vodi v zvezdni dom. Tam čaka me moj Oče, utiho našel bom.
Celo Harro je pel, čeprav zelo previdno in pritaeno, voda molčati le ni mogel.
Zda, zadoni sopran v mehki eredni legi. Nekam tolažeče spremlja flavta tole besedilo:
V bolesti in radosti se uklonila sem...

In mir je legel na srca teh ljudi, ki so skupno uživali srečo, da jih je glasba na svojih čvrstih krilih ponesla pred božje obličje. Zda se oglašajo, zvonko in ljubko iz visine kora, odkoder se še poslavljajo poslednji sončni žarki, krasni zvoki iz deških gri. To je tisto najpopolnejše glasbilo, ki nas navdaja z največjim pričakovanjem ter nam vzbuja najnežnejša čustva. Česar ne doseže noben drugi človeški glas. Ali so to res še otroci ali pa že blaženi angeli, ki pojo:
»Po morske nebrzdanem burje divjanju se sončice znova mi ljubko smehlja. Veele in sreča in blaženi mir me čaka obilo v nebeskih vrtovih. Tja moje vse težnje in želje hite.«
Dobro, da Harro v tem hipu ni pogledal svoje Rože!
In zopet zadoni orkester, najpoprej harfe. nato flavte in gosli, potem orgle. Gledljiva enostavna predigra po napevu pesmi: Kdor se izroča božji roki. Znova zažvrgete deški glasovi, oglašajo se moski in ženski zbor, da se je vedno čvrsteje in silneje razlegalo po cerkvi...
...bo varno hodil svojo pot. Nešče ga ne bo zlomila...
Kako rahlo in nežno, je objel božji mir vse poslušalce!
In čujte — ali ni to pesem starega meniha iz Strasseburga, ki si je utrla pot v svet in ki je vendar časovno neomejena kakor smrtna obsodba človeštva:
»Mudi se mi v nebeski dom. Utehe prave svet ne nudi...«
Zapela jo je mlada pevka v globokem, mehkeem altu, s katerim poslušalce vedno znova prijetno preseneča. Spremlja jo harfa, ki zadoni visoko nad njo, na višini kora, da se vzbuja domneva, kot bi prihajali ti zvoki iz neba. Ko je končala, je za-

vladala v cerkvi sveta tišina v kateri se je izražala zbranos in pobožnost ganjenih duš.
Zdaj je nastopil kratek premor. Rožamarija naslonjač so prenesli v predsobico, v kateri so bila okna ooprtá. Prvi se ji je približal knez. Rožamarija je bila videti vsa radostna, vna srečna. Neizrečen mir jo je navdajal. Zrla sta si molče v oči. Kneza je zalila radostna rdečica.
Harro je bil zadovoljen, da je bilo že tako daleč. Nikdar doslej mu ni segala glava tako do srca! Čutil se je neizrečeno ganjenega. Zunaj so že zopet uglaševali glasbila. Harro je vedel da se šele v zadnjem delu povpenja skladba do pravega viska, toda upal je, da se bo vse dobro končalo, ker je Roža doslej vse srečno prestala.
Prvi del je spremljal človeka od radosti, ki jih ima z živalmi in v gozdu do blaženosti ki jo nudi ljubezen. Drugi del vedno znova tolaži dušo ter nam jo prikazuje, kako se upira na potno palico, ko roma po svetu. Tretji del pa prinaša pesem osvobojenih, psalm veselja vzradošene duše.
Orkester je zaigral čudovit, očarujoč napev, ki še danes živi s pesmijo:
»Jeruzalem, ti mesto na višini.«
Izpočetka se pojavijo le orgle in prav lahko zadone harfe, ko neke v daljini pa jih spremlja najvišja harfa. Tajinstveno in v nežnem pianu se pridružijo gosli, se spuščajo zvoki iz Jeruzalema v višini. V visoki legi se sproži sopran, prevzame napev in zapoje prvo kitico plahohrepenec in vendar izpodbujajoče:
»Jeruzalem, ti mesto na višini dal Bog, da bil bi tam! Sice mi mre od hrepenenja ne mara pokoriti se. Ze plava duša mi čez hribe in polje, se dviga nad gore, v domovje svoje gre.«



Dobi se v boljših trgovinah.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
F. Tomažič, Maribor.

Hotel, restavracija in kavarna
v Crikvenici, 25 opremljenih sob, velika terasa, krasna lega na obali, na prodaj.
Vila v Crikvenici prikladna za penzion, dvonadstropna, s stranskimi zgradbami in garažo, krasen park, na prodaj.
Hotel, penzion in restavracija
v Crikvenici, v vilskem rajonu, krasen park, 22 sob, s popolno opremo, se da v najem.
Vprašati: **Dr. Ante Kuntarić, advokat v Crikvenici.**

V Ljubljani je napredaj uvedena, dobrodoča

tovarna

z vsemi stroji, izdelanim blagom in surovinami.
Potreben kapital najmanj 500.000 din. - Ponudbe upravi »Slovenec« zn. pod »Industrija« P 19.692.

Zahtevajte povsod **samo originalni**
„FRUŠKOGORSKI BISER“
belo — rezno — staro — sladkasto vino odlične kvalitete.
B. Moser, Zemun III.
Moserova 1 — Tel. 40-88
Zaloga tudi v „Javnem skladišču“, Ljubljana

Otroški vozički naj-novejših modelov
Dvokolesa, motorji, tricikli
Šivalni stroji pogresalji
Po zelo niski ceni! Ceniki franco!
„TRIBUNA“ F. BAYEL, LJUBLJANA, Karlovačka 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast **CLAVEN**. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak, lekarnar, Sisak**.
Varujte se potvorb!

Zaščitni znak

Konzerve
iz gosjih jeter, divjačine, perutnine ter strašburske pastete in specialitete
„VAJDA“
tvornica konzerv, Čakovec
Telefon 59, 60, 33

Renomirana evropska tvornica **avtomobilov** išče rajonske **zastopnike**
za Ljubljano in Maribor
Ponudbe pod »Zastopnik« P 19750.

Božična darila
bomo letos nabavili v znani veletrgovini
R. MIKLAUC „Pri Škofu“
LJUBLJANA
Lingarjeva ul. 3 — Pred školijo 3

Zakaj?
Zato, ker se bo prodajalo dobro blago po znižanih cenah; vrhu tega je na izbiro veliko raznih ostankov po zelo znižanih cenah

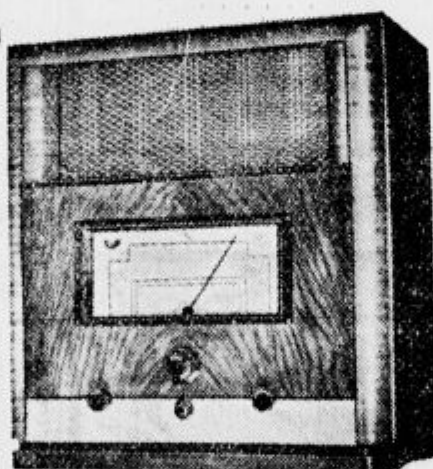
Tudi najoddaljenejši kraji

dandanes niso več odrezani od sveta, posebno v zimskih mesecih, ako imajo radio aparate. Nabavite zaradi tega najnovejši model

„HIS MASTER'S VOICE

ali
MARCONI

radio aparat, ki Vas bo v eni sekundi zvezal z vsem svetom



Model 559

Prepričajte se o prednostih naših modelov potom prospektov ali z brezobveznim predvajanjem pri strokovnih trgovcih, kakor tudi potom tovarniške zaloge za Jugoslavijo

THE GRAMOPHONE COMPANY LIMITED

M. MAJSTOROVIC, ZAGREB
Amruševa ul. 5.

Samoprodaja za Ljubljano in okolico
„Tehnik“ JOSIP BANJAI
Ljubljana, Miklošičeva cesta 20

JASLICE

prinašajo pravo božično veselje v vsako družino

Trgovina H. NIČMAN

LJUBLJANA, KOPITARJEVA ULICA 2

Vam jih nudi v največji izbiri in po najnižjih cenah, vlitte iz papiermache in terakote v vseh velikostih, cele garniture in posamezne komade, ter papirnat za postaviti in za izrezati. Istotam kupite tudi najrazličnejše božično okrasje, darila in lepe božične razglednice.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

reg. zadruga z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše,
NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

NEGRO bonbon

odstranjuje hrupavost
PROIZVODI: RUFF, SUBOTICA

Kljub znatni podražitvi papirja dobite vse vrste poslovnih knjig

žurnale, štruce, blagajniške knjige, saldakonte še vedno po prejšnjih cenah pri

A. Janežič, Ljubljana

Florjanska ulica 14 Telefon 32-20

Na debelo! Knjigovoznica, industrija trgovskih knjig in boljskih zvezkov. — Izvršujemo vsa knjigovozna dela po najnižjih konkurenčnih cenah
Na drobno!

Zahtevajte povsod naš list!

Dober, cenen in lep



naj bo božični dar!

Zato kupujte

SWATY-jeve

originalne brusne kamne za britvice



„ALUMIN“

Dobite jih v vseh v to stroko spadajočih trgovinah